

ÇİĞDEMİM SESİ

Kasım - 2025

Sayı: 115

**SEVGİ, SAYGI, ÖZLEM VE
MİNNETLE ANIYORUZ!**

YOLUMUZ, AYDINLATTIĞIN YOLDUR

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ AYLIK ÜCRETSİZ ÇEVİRİMİÇİ DERGİ

Sahibi : Çığdemim Derneği Yönetim Kurulu adına **Fatih Fethi Aksoy**

Yayın Kurulu: **Fatih Fethi Aksoy, Fatoş Gür, H. Suat Ilgaz, Sinan Kayalığil, Vecdi Seviğ**

Tüm yayın hakları saklıdır. Yayımlanan yazı, görsel ve bilgiler kaynak gösterilmeden alıntılanamaz. İmzalı yazılarda görüşler yazarlarına aittir.

“Evrensel insan değerlerine ve barışçılığa aykırı olmamak, hakarete yönelmemek koşuluyla kişisel görüş açıklama özgürlüğünü kullanmaktan yanayız. Bu hususları hukuk uzmanı komşularımıza danışıp onay aldıktan sonra, sorumluluğu yazarına ait olmak üzere yayımlıyoruz”.

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ

Çiğdem Mah. 1551.Cadde 14-A Çankaya/Ankara

+90 312 2852047

+90 530 6609583

dernek@cigdemim.org.tr

www.cigdemim.org.tr

0507 8685770

Sevgili komşular,

Ekim ayının son haftasında iki güzelliği birden yaşadık. **Cumhuriyet Bayramı** coşkusunu önce muhtarlık önünde düzenlediğimiz törenle ve ardından meşaleli yürüyüşle doyasya yaşadık. Çocuk ve gençlerimizin katılımı bizleri çok mutlu etti. **Atamızın** Cumhuriyeti emanet ettiği gençlerimizin coşkusu bizleri umutlandırdı.

Bayram öncesinde **Çankaya Belediyemiz** tarafından yapımı tamamlanan **Emekli Lokali ve Kampüsümüzün** açılışı gerçekleştirildi. Yapımı için yoğun çaba harcadığımız bu tesislerin açılışı da oldukça kalabalık bir katılımı gerçekleştirdi. Hem siz komşularımıza hem de dışarıdan gelen katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Açılışa Sayın **Hüseyin Can Güner** ile birlikte gelen sayın **Mansur Yavaş**'a da mahallemizle ilgili sarfettiği güzel sözler nedeniyle teşekkür ediyoruz. **“Örgütlü ve sorunlarına sahip çıkan bir mahalle olduğu için biz de buraya önem veriyoruz”** dedi sayın Mansur Yavaş. Gerçekten de doğru söyledi. 30 yılın getirdiği örgütlü çalışmanın karşılığını böyle güzel sözlerle almak bizleri gururlandırdı.

Açılışta mahallemize bu güzel tesisi kazandıran Çankaya Belediye başkanımız **Hüseyin Can Güner**'e, bu alana 2002 yılında düzenlediğimiz kampanya ile ağaç diken gençlerimizden bir kısmı **Atatürk Portresi** hediye etti. Mahalle yaş almış komşularımız adına **Önder Yıldırım** kendi yaptığı bir tabloyu hediye ederken, yine emekli komşularımızdan Özkan bey de üzerinde **ÇANKAYA** yazan ve kendi yaptığı **cam işini** hediye etti. Mahalle muhtarlığımız adına muhtarımız **Özlem Ergon Cerit** ve derneğimiz adına başkanımız **Fatih F. Aksoy** da çiçek hediye etmek yerine başkanın adına **TEMA** tarafından dikilmek üzere dörder **fidan sertifikası** hediye ettiler.

Açılışın ardından iki başkan ve beraberindekiler tesisi gezdiler.

Emekli lokalimiz ilk günden itibaren komşularımızın yoğun ilgisiyle dolup taşmaya başladı. Lokale **emekli olan veya 65 yaşını tamamlamış olan komşularımız** üye olarak girebilecekler. Üyelik ve ikramlar ücretsiz. Çok yakında burada etkinlikler de düzenlenmeye başlayacak.

10 Kasım'da, Atamızı fikirleriyle, ilkeleriyle ve bize bıraktığı aydınlık yolla anıyoruz. **Saat dokuzu beş geçe duran değil, düşüncelerinde ilerlemeye devam eden bir milletiz.** Onun gösterdiği çağdaş, özgür ve insanca yaşam yolunda kararlılıkla yürüyoruz. Saygı, minnet ve özlemler...

Mustafa Kemal Atatürk – Sonsuza Dek Kalbimizdesin.

ETKİNLİKLERDEN NASIL HABERDAR OLABİLİRSİNİZ?

Tüm etkinliklerimizi öncelikle **e-posta** grubumuzla sonra **face-instagram** ve **X(twitter)** hesaplarımızdan paylaşıyoruz. Ayrıca **WhatsApp** listemizle de duyuruyoruz. Tüm sosyal medya hesaplarımızdan **/cigdemimdernegi** olarak bizi takip edebilirsiniz. WhatsApp şu anda en çok kullanılan ve anında ileti alabileceğiniz bir ortam. **WhatsApp** listemize dahil olmak için **05078685770** numaralı telefona bir mesaj göndermeniz ve bu numarayı kaydetmeniz yeterli.

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ OĞUZ TANSEL SEMT KÜTÜPHANESİ

Kütüphanemize ücretsiz üye olarak
30 gün süreyle ödünç kitap
alabilirsiniz

web sayfamızdan aradığınız kitabın
sorgulamasını yapabilirsiniz

Her türden, 30 binin üzerindeki kitabıyla
sizlere ücretsiz hizmet vermektedir.

MAHALLEMİZDE 29 EKİM COŞKUSU

Değerli Komşularım, Sevgili Dostlar,
Bugün burada, yüreğimizde aynı heyecan, aynı gurur, aynı umutla bir aradayız!

Cumhuriyetimizin 102. yılını kutluyoruz!

Bu topraklarda, bir milletin küllerinden yeniden doğduğu, bağımsızlık ve özgürlük için ayağa kalktığı o büyük destanın adıdır **Cumhuriyet!**

Atatürk'ün bizlere emanet ettiği bu büyük değer, sadece bir yönetim biçimi değil; onurumuzdur, yolumuzdur, geleceğimizdir!

Bizler, **Çiğdem mahallesinin yürekli insanları** olarak bu emanete sahip çıkıyoruz.

Dayanışmayı, eşitliği, bilimi ve sanatı büyütüyoruz.

Her adımda, her etkinlikte, her dayanışmada "Birlikte Güçlüyüz!" diyoruz.

Cumhuriyet, kadınla erkeğin omuz omuza yürüdüğü bir aydınlanma yoludur.

Çocukların güldüğü, gençlerin hayal kurduğu, umutların yeşerdiği bir yarındır.

Bu bilinçle, bu coşkuyla diyoruz ki:

Yaşasın Cumhuriyet!

Yaşasın Mustafa Kemal Atatürk!

Yaşasın aydınlık Türkiye!

Fatih Fethi Aksoy

Çiğdemim Derneği YK Başkanı

MAHALLEMİZDE 29 EKİM COŞKUSU

*“Onlar ki toprakta karınca, suda balık, havada kuş kadar çoktular...
Korkak değildiler ama çok savaştı da sayılmazlardı.
Yalnızca yürekleri vardı, o kadar.”*

Nazım Hikmet, Kuvâyi Milliye Destanı

Cumhuriyet 102 yılını doldurmuşken bu dizelerle başlamak istedim yazıma.

Çünkü o koca yürekler sayesinde kuruldu bu ülke.

Yoksul, yorgun ama vatan sevgisini kendilerinin ve en sevdiklerinin canının üstünde tutan onurlu bir milletin,
“yenilmedik” diyebilme inadıyla doğdu **Cumhuriyet**.

Bir destanın, bir dirilişin, bir milletin yeniden doğuşunun adıdır o.

1923’te, savaşın külleri arasında yeniden bir umut yeşerdi:

Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.

Bu cümle sadece bir ilke değil, binlerce yıllık suskunluğun yerini alan bir haykırıştı.

Cumhuriyet, bir halkın her ne pahasına olursa olsun mücadele ruhuyla kendi kaderini kendinin yazabilmesiydi.

Nazım Hikmet, “Kuvâyi Milliye Destanı”nda halkın gücünü, inancını, onurunu öyle derin anlatmış ki, bugün hâlâ her okuduğumda yüreğim minnet ve gururla dolar.

O dizelerde ne saraylar, ne ünvanlar, ne de tahtlar vardır; sadece vatan sevgisi
ve vatanına sevdalı insanı...

Cumhuriyet de işte bu insanın eseridir. O yüreklerin birleşip millet olmasının; cehalete, yoksulluğa, umutsuzluğa karşı
dimdik durmasının sonucudur.

**Bir milletin kendi ayakları üzerinde durabildiği, kadının toplumda saygın bir yere sahip olduğu, çocuğun
geleceğe umutla baktığı** bir yönetim biçiminin anahtarıdır. bir çağın kapısıdır.

Bugün, **102 yıl** sonra, **Cumhuriyetin** ışığı ve heyecanı ilk günkü gibi hâlâ içimizde.

Fakat **Cumhuriyet** sorumluluk da gerektirir bunu da unutmayalım. **Cumhuriyet’i** sadece kutlamak değil, onu
yaşatmalıyız da. Çünkü **Cumhuriyet** bir armağan değil; her gün yeniden emek verilmesi gereken bir emanettir.

Nazım’ın dediği gibi:

“En güzel deniz: henüz gidilmemiş olanıdır.”

Bizler de o denize doğru yelken açan nesilleriz.

Bilimle, sanatla, eğitimle, sevgiyle büyüteceğiz **Cumhuriyetimizi**.

Çünkü o, yalnızca geçmişin değil, geleceğin de ışığıdır.

102 yıldır süren bu onurlu yolculuk için, başta **Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK’ü**, **silah arkadaşlarını**, **adsız
kahramanları ve bu uğurda canlarını seve seve feda eden tüm şehitlerimizi** rahmet, minnet ve saygıyla
anıyorum...

Cumhuriyetçi, Atatürkçü, devrimci ve laik bir kişi olarak — tabii ki vatansever olarak — bugün **Cumhuriyet Bayramı** akşamında, Ankara Çankaya **Çiğdem Mahallesi**'nin düzenlediği, **Mahalle Muhtarlığı, Çiğdem Derneği ve mahalle sakinlerinin** birlikte organize ettiği akşam **fener alayı** yürüyüşüne katıldım 19.00'da.

Bugüne kadar hep yaşadığım **Boğaziçi Bargülya Köyü**'nde yapılan fener alaylarına katılmışım. Ancak bu kez Ankara Çankaya'da **ÇİĞDEM**'de bu mutluluğu dolu dolu yaşadım. **Çiğdemim Derneği ve Muhtarlığı** çok güzel bir organizasyon yapmıştı. Mahalle muhtarımız güler yüzlü, samimi ve içtendi. Herkesin elinde meşaleler, bayraklar vardı.

Bando eşliğinde, çok uzun ve kalabalık bir konvoyla, yaya olarak epey bir mesafe yürüdük.

Marşlar söyledik, coşkuyla

Cumhuriyeti dolu dolu yaşadık.

Bugün **Atatürk'e, Cumhuriyet'e, laikliğe** saldırılar her geçen gün artmakta. Ama bir o kadar da Atatürkçüler çoğalmakta. **Cumhuriyetçiler, laik insanlar, devrimci insanlar** çoğalıyor. **Atatürk'e ve Cumhuriyet'e** layık bir şekilde sahip çıkma bilinci artıyor. **Atatürk'ün** devrimlerine duyulan sonsuz bağlılık büyüyor.

Bu kadar kalabalık insanı görmek, binlerce apartman dairesinden bizim sesimizi duyarak yanan ve sönen ışıkları ile bize katılmalarını izlemek beni çok mutlu etti. Birileri **Atatürkçülüğü** silmeye, kötülemeye çalışıyor; ama tam tersine, daha büyük bir coşkuyla **Atatürkçülük** yeniden doğuyor. Parlıyor.

Laik, vatansever insanlar çoğalıyor. Onlar, vatanlarını seven; egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olmasını isteyen; aydın, okumuş, tahsilli, eğitilmiş insanlar. En güzeli ise küçük çocukların, gençlerin, kadınların, yaşlıların, herkesin el ele, ellerinde bayraklar ve meşalelerle yürüdüğü o coşkulu andı.

Çok güzeldi, çok hoşuma gitti.

Teşekkür ediyorum Çiğdem Mahallesi sakinlerine.

Ankara Çankaya'da, böylesine değerli insanlarla bir mahallede yaşamak, onlarla tanışmak, onlarla omuz omuza yürümek benim için gurur ve büyük bir mutluluktu.

Teşekkür ediyorum.

EMEKLİ EVİ VE KAMPÜSÜ AÇILIŞI

Emekli Kampüsü açılışına katılımınız için hepinize teşekkür ediyoruz. Coşkulu bir açılışla hem Hüseyin Can başkanın hem de Mansur başkanın katılımıyla ve mahallemiz ile ilgili güzel sözleriyle anlamlı bir açılış oldu.

EMEKLİ EVİ VE KAMPÜSÜ AÇILIŞI

Özlem Ergon CERİT
Çiğdem Mahallesi Muhtarı

Emek emek işlendi, nakış gibi...

Hangi birine teşekkür edebiliriz ki? Ya da say say biter mi bu nakkaşlar? Ya da yeterli olur mu ettiğimiz teşekkürler?

Sadece içerisinde çay,kahve içilebilecek şık bir dört duvar, yürüyüş parkuru ,spor alanı, amfi, bostan filan yapmış olsalardı belki yeterdi teşekkürler, hediyeler...

Ama onlar bir **"yaşam pınarı"** getirdiler mahallemize.

Öyle bir yaşam pınarı ki bu, içerisinde her girdiklerinde yaş almışlarımızın canlarına can katacak; aldıkları her bir yudumla yaşam kalitelerini artırıp, ömürlerini sağlıklı uzatacak...

Bu yüzden ne şükranımızın bir tarifi ya da tahditi var, ne de mutluluğumuzun.

İyi ki varsınız @hcanguner 🌸🌸🌸

İyi ki varsınız @cankayabelediye sinin güzel insanları.

Bugün mutluluğumuzu bizlerle paylaşmak için orada bulunan kıymetli muhtar arkadaşlarımıza; leziz kekleriyle bizi ihya eden, teşekkürlerini hediyeleriyle ileten ve bizleri yalnız bırakmayan siz sevgili komşularımıza da gönlümüzün en derinlerinden teşekkür bırakıyoruz buraya.

Bir ömür gelir, geçer, yaş kemale erer.
Geçim derdi derler, mücadele ederler.
Çalışır, didinir, yorulur tükenirler.
Gün gelir, emeklisin der, yolcu ederler.

Yabancı değil mahallenin sokakları.
Her köşeden seslenir evcil hayvanları.
Konuk eder her gün, bahçeleri, parkları.
Gelir diye beklemezler hafta sonları.

Bilir, tanır, mahalleli emeklileri.
Kol, kanat gerer emekliye dernekleri.
Saymakla biter mi hiç faaliyetleri?
Bitmez, tükenmez, yenidir etkinlikleri.

Çiğdem'de bir muhtarımız var, adı **Özlem**.
Hizmet der, koşturur, gece, gündüz, demeden.
Derneğin **Fatih**'i, olur mu söz etmeden.
Başarının sırrı neden? Sen, ben, demeden.

Belediye unutma ha.. emekli diye.
Emekliye kampüs, dikildi mahalleye.
Cumhuriyet Bayramına yetişsin diye.
İşte yakışanı yaptılar emekliye.

Gencecik başkan **Can**, bizim Çankaya'mızdan.
Yapılsın, yaparız der, tereddütsüz bir an.
Sarılmış, durur mu, kolları sıvamadan.
Yapıldı da bitti, göz açıp kapamadan.

Başkentin Çankaya'sına yakışan kampüs.
Emeklilerin bileceği, **Çiğdem**'de süs.
Yıllarca çalışmakla geçse de ömrümüz.
Cumhuriyet Bayramında derinden bir his.

Güven der yol açın, sevgiden düşünceye.
Ha gayret, gece, gündüz, bitirelim diye.
Hak ettiler yapalım diyen başkan beye.
Saygı duyalım, hürmet ile emekliye.

Çiğdem Mahallesinde yaşayan emekli komşularımız yıllardan beri, şöyle rahatça oturup sohbet edebilecekleri, birlikte güzel zaman geçirebilecekleri, uygun fiyatla çay kahve içebilecekleri bir mekan ihtiyacını her fırsatta ve her ortamda dile getiriyorlardı. Nihayet bu istekleri gerçek oldu; **Çankaya Belediyesi**'nin gece gündüz çalışarak oldukça kısa bir sürede inşa ettiği "**Çiğdem Mahallesi Emekli Kampüsü ve Emekli Lokali**", **Cumhuriyetimizin 102. yıldönümü armağanı** olarak **28 Ekim 2025** günü törenle hizmete açıldı.

Tesis, emeklilerimizin ücretsiz çay içip sohbet etmeleri ve çeşitli etkinliklerle hoşça vakit geçirmeleri için yapılan (içinde toplantı odası da bulunan) çok şık, rahat, ferah lokal binasının yanında, bahçedeki oturma grupları, piknik masaları, yürüyüş yolları, muhtelif spor aletleri, küçük çaplı gösteriler için amfityatrosu, ayrıca toprakla uğraşmaktan hoşlanan emeklilerimiz için hazırlanan mini bostanı ile birlikte tam bir kampüs oldu.

Söz konusu tesisin inşa edildiği, **Dünya-1 Şelale Sitesi** ile **1575. Cadde** arasındaki arsa, geçmişte boş bir alandı. Üzerinde ne bir ağaç ne de bir çiçek vardı. **2002 yılı Mart ayındaki Ağaç Bayramı** kutlamalarında, **Çiğdemim Derneği** ve **Ahmet Barındırır İlkokulu**'nun işbirliği sonucunda, derneğin temin etmiş olduğu fidanlarla, bu okulun öğrencileri tarafından ağaçlandırılmıştı.

Dikilen o fidanlar, diken ellerle birlikte yıllar içinde büyüdü; bugün her biri koca koca insanlar olan o günün çocuklarının ağaçları burayı bir koruluğa dönüştürdü.

Yaklaşık çeyrek asır önce kuru toprak olan bu yer artık yemyeşil olmuştu ama çok bakımsızdı. Kendi haline bırakılmış olduğundan çöp içindeydi. Yerlere kadar uzanan dallardan dolayı girilmesi zordu. Uzun yıllar, başıboş sahihsiz hayvanlar ağaçların altını kendilerine mesken edinmişlerdi. Kısacası mevcut durum insanları tedirgin ediyordu. Mahalleli, buranın yeşil alan olarak düzenlenmesini istiyordu.

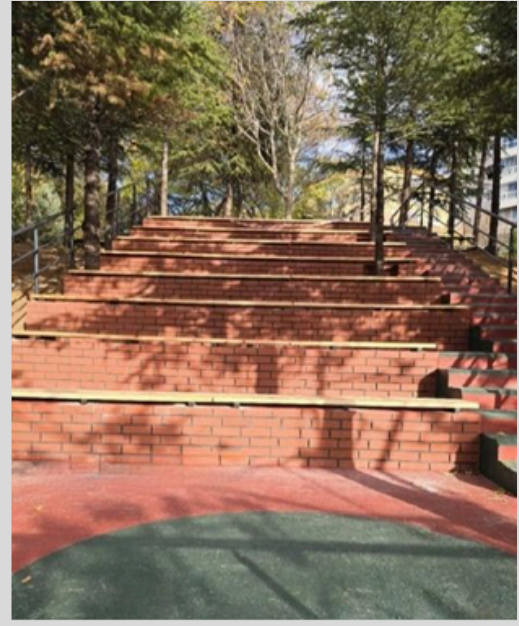

Artık işi bilen bir elin buraya dokunması gerekiyordu. Öte yandan, mahallemizdeki **Atrium İş Merkezi**'nin yıkılması kesinleşince, önce bu alanın bir bölümünde bulunan kullanılamaz durumdaki toprak basketbol sahasına, oradaki esnafın faaliyetlerini sürdürebilmesi ve mahallelinin mağdur olmaması için bir **konteyner çarşı** yapılması düşünüldü. Bu amaçla **Ankara Büyükşehir Belediyesi** tarafından beton döküldü. Ancak söz konusu çalışma mevzuat nedeniyle gerçekleştirilemedi. Bunun üzerine **Ankara Büyükşehir Belediyesi** buraya emekliler evi yapmak için ihaleye çıktı. O aşamada **Çankaya Belediyesi** görevi aldı. Ekipler hafta sonları dahil gece, gündüz çalıştılar. Ve sonuçta **Çankaya** ve **Çiğdem Mahallesi** imza niteliğinde muhteşem bir eser kazandı.

Böylesine güzel bir tesisin bu kadar kısa sürede tamamlanması ve açılması nedeni ile başta **Çankaya Belediye Başkanı Sayın Hüseyin Can Güner** olmak üzere, **Çankaya Belediyesinin** mesai mefhumu tanımaksızın fedakarca çalışan **tüm personeline**, bu işi başından itibaren sabırla ve ısrarla takip edip bugüne gelinmesinde çok büyük emeği olan **Çiğdem Mahallesi Muhtarına** ve **Çiğdemim Derneği**'ne, ayrıca eserin hayata geçirilmesi için çaba sarf eden herkese teşekkürü bir borç biliyoruz.

Atalarımız ne de güzel söylemişler: **“Bakarsan bağ olur, bakmazsan dağ olur.”**

Çiğdemim Derneği olarak, **Çiğdem Mahallesi**nin **görsel arşivini** oluşturmak amacıyla bir yıl önce Facebook'ta kurduğumuz **“FOTOĞRAFLARLA ÇİĞDEM MAHALLESİ”** grubuna gönderilen fotoğraflardan bazılarını bu köşede paylaşmaya devam ediyoruz.

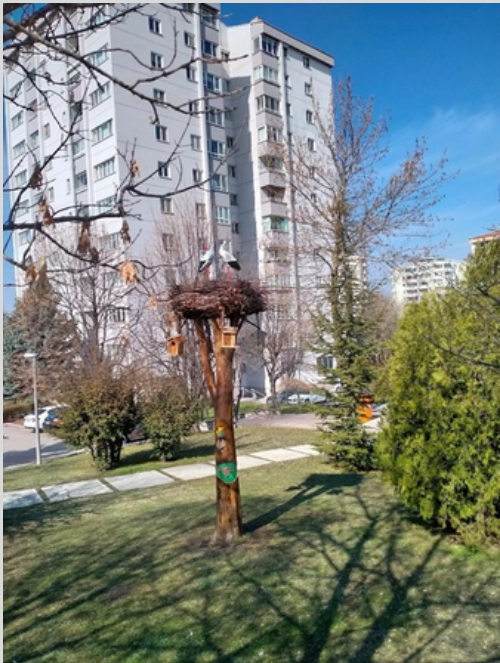
Halen **üye sayısı 829**'a ulaşmış olan söz konusu Facebook grubuna tüm komşularımızın katılımını ve kendilerinde bulunan ya da yeni çektikleri arşivlik mahalle fotoğraflarını **(mümkünse yer ve tarih bilgisi ile birlikte)** burada paylaşmalarını bekliyoruz.

“Sonbahar bir mahalleye bu kadar mı yakışır! (1586. Sokakta Tunahan Apt.nın bahçesi, 08.10.2025)” notuyla yaptığım paylaşım.

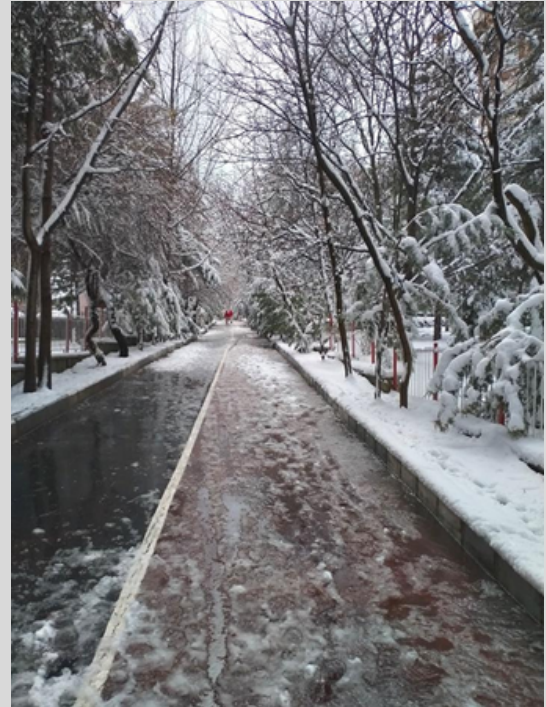
“Dört mevsimi ayrı güzel mahallemizde, yeşilin arasında kaybolmuş Dünya1 Şelale Sitesinin girişi” notuyla 17.08.2025 tarihinde yaptığım paylaşım.

Sayın **Turhan Demirbaş**'ın “2020 Ebru Sitesi Parkı” notuyla 18 Ağustos 2025 tarihinde yaptığı paylaşım.

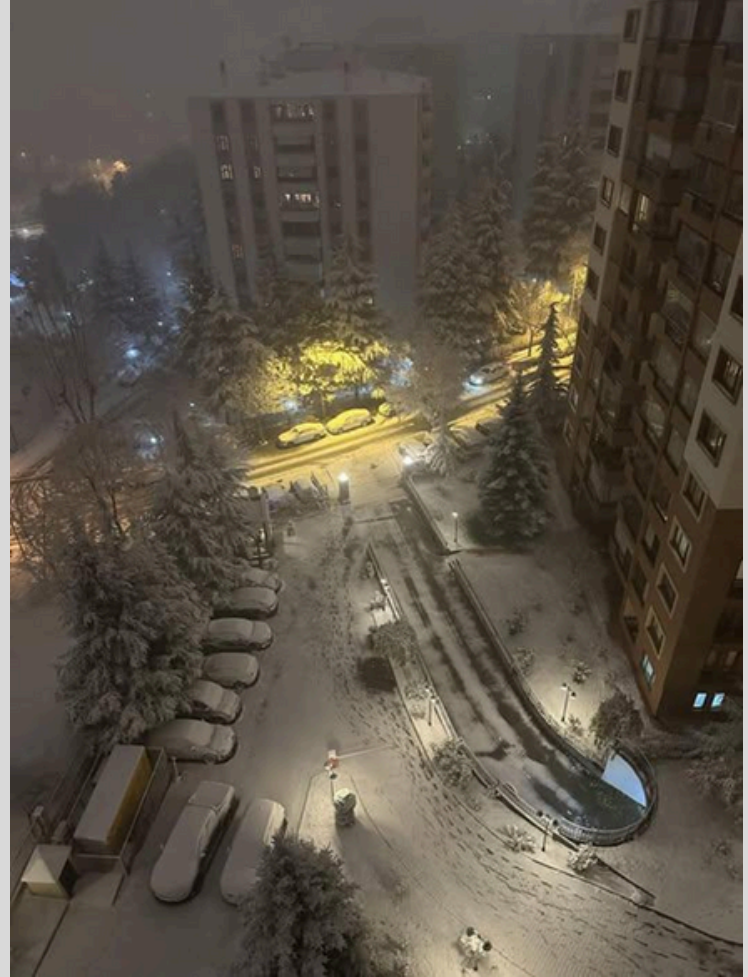
Sayın **Turhan Demirbaş**'ın paylaştığı mahallemizin 2020 yılına ait bir kış manzarası fotoğrafı.

Sayın **Fatih F. Aksoy** 05.09.2025 tarihinde “*Can Yücel Parkı ve Aile Sağlığı Merkezimiz arasındaki çamlık alanda yaptığımız aydınlatma ve bank çalışmasında son durum...*” notuyla yaptığı paylaşım.

Sayın **Zübeyde Öztürk Akçören**’in 26.11.2024 tarihli paylaşımı.

Tarih: **1 Kasım 1928**. Yer: Günümüzde **Cumhuriyet Müzesi** olarak gezebildiğimiz **II. Türkiye Büyük Millet Meclisi** binasının ana salonu. Kürsüde **Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Paşa**, yeni yasama döneminin açış konuşmasını yapıyor:

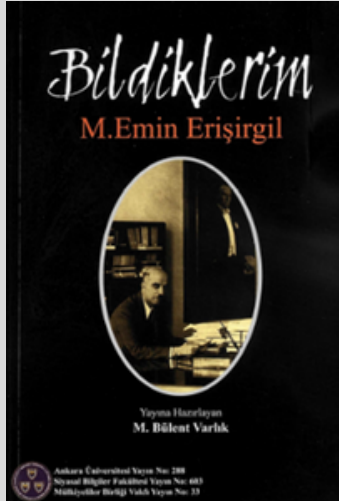

“Aziz arkadaşlarım; her şeyden evvel her inkişafın ilk yapı taşı olan meseleye temas etmek isterim. Her vasıttan evvel Büyük Türk Milletine onun bütün emeklerini kısır yapan çorak yol haricinde kolay bir okuma yazma anahtarı vermek lâzımdır. Büyük Türk Milleti cehaletten az emekle kısa yoldan ancak kendi güzel ve asil diline kolay uyan böyle bir vasıta ile sıyrılabilir. Bu okuma yazma anahtarı ancak Latin esasından alınan Türk Alfabetesidir. Basit bir tecrübe Latin esasından Türk harflerinin, Türk diline ne kadar uygun olduğunu şehirde ve köyde yaşı ilerlemiş Türk evlâtlarının ne kadar kolay okuyup yazdıklarını güneş gibi meydana çıkarmıştır. Büyük Millet Meclisinin kararı ile Türk harflerinin katiyet ve kanuniyet kazanması bu memleketin yükselme mücadelesinde başlı başına bir geçit olacaktır.”

Mustafa Kemal Paşa, verdiği talimatla **harf devrimi** projesini hazırlattı, yeni harflerle birlikte yazım kuralları da belirlenmeye başladı. Oluşturulan komisyonca yapılan çalışmalar günlerce tartışıldı ve harfler, **9 Ağustos** akşam saatlerinde **İstanbul Sarayburnu**’nda halkın önüne çıkarıldı.

Harfleri belirlemek üzere oluşturulan komisyonun başkanı ve **Maarif Vekaleti (Milli Eğitim Bakanlığı) Talim Terbiye Encümeni (Kurulu) Başkanlığı**nı yürüten **Mehmet Emin (Erişirgil) Bey**’in anılarında da aktardığı gibi, *“Gazi’nin adeti idi: Mühimce bir değişme, bir inkılâp yapacağı zaman memleketi dolaşır ve halkın inançları üzerine tesir eder. Harf meselesinde de öyle yaptı.”*

23 ağustos 1928 perşembe günü sabah saat 7’de, **Ertuğrul yatı** ile İstanbul’dan Tekirdağ’a gitti. **Gazi**’nin gelişini haber alan **Tekirdağ halkı** iskelele yığılmıştı. **Paşa**’nın ilk durağı **Hükümet Konağı** oldu. Vilâyetteki toplantı salonunu milletvekilleri, vali, çalışma arkadaşları ve vatandaşlar doldurmuştu. **Cumhurbaşkanı** salondakilere sordu:

“Yeni Türk yazısını biliyor musunuz?”

Kalabalıktan, *“Öğrendik, öğreniyoruz!”* sesleri yükseldi. **Gazi** karşısındakilerden birini yazı tahtası başına çağırdı, yeni harflerle bir cümle yazmasını istedi.

Karatahtada bir iki harf bozukluğuyla yazı belirdi:

“Büyük Gazi’ye malik olan Türkler bahtiyardırlar.”

Mustafa Kemal, bozuk yazılmış sözcükleri açıklayarak düzeltti. Belediye ve askeri birlikteki karatahtalar önünde de yeni harflerle ilk uygulamalar tekrarlandı.

26 Ağustos gecesi hedefte **Bursa** vardı. **Ertuğrul yatıyla Mudanya**’ya doğru yola çıkıldı. **Gazi**’nin gezisine katılan **Dahiliye Vekili (İçişleri Bakanı) Şükrü (Kaya) Bey** elindeki bir telgrafı **Başvekil İsmet Paşa**’ya uzattı, **Paşa** okudu, önündeki masaya bıraktı, bu kez **Mustafa Kemal** aldı *“O nedir, ben de göreyim”* dedi, okuduktan sonra **İsmet Paşa** ve **Şükrü Bey**’e döndü şunları söyledi:

“Böyle bir şeyi asla düşünmek lüzumunu duymamıştım. Bu galat ve sakat zihniyet sahipleri hakkında söylenecek şey şudur: Bu ahmaklar, niçin hâlâ milletin sözüne, milletin kalbine, milletin arzusuna kulaklarını vermekten kendilerini müstağni (çekingen) görüyorlar? Efendim, arzu, talep, irade bizim, kimsenin değil, milletindir.”

Mustafa Kemal'e bu sözleri söyleten telgrafta, “*Camilere cennete girecekleri Peygamber tarafından kendilerine müjdelenmiş olan on zatın adını nasıl yazacaksınız?*” anlamında soru yer alıyordu.

Hükümet Konağı'nda ilk olarak **Bursa Valisi Hüseyin Fatin Bey** yeni harflerle imtihan edildi, ardından **İl Sağlık Müdürüne**, “*Bugün her vakit olduğu gibi gördüğüm samimiyetten çok memnunum*” cümlesi yazdırıldı. İki sınav da başarıyla tamamlandı.

Gazi Paşa, 14 Eylül günü İzmir vapuruyla İstanbul'dan ayrıldı, ilk durağı **Sinop** oldu. Otuzlu yaşlarının başında olan **Mehmet Şakir** öğretmen, **Mustafa Kemal'i** karşılayanlar arasındaydı. İzlenimini yıllar sonra şöyle yazacaktı:

“...Karaya ayak basan Büyük Başöğretmen Atatürk, altın gibi sarı saçlı başlarıyla halkı selâmlıyor; saf bir sema gibi duru mavi gözleriyle etraflarında kaynaşanlara bakarak hatırlı soruyordu. Her taraftan kopan alkış tufanı, her ağızdan yükselen “Safa geldin, yaşa, sağ ol!” sesleri arasında, elifiye şalvarları (pantolon gibi biçilmiş kumaştan yapılan şalvar) ve elvan çemberleriyle dikkati çeken, yanımdaki köylü kadınları: ‘Safa geldin oğul, Tanrı sana uzun ömürler vire. Tuttuğunu başarasın!’ diye bağrıışmaları zaten heyecandan dolu-dolu olan gözlerimizi o anda yaşartmıştı.”

Şakir öğretmen, Ülkütaşır soyadını alacak, **Türk Dil Kurumu** çalışmalarına ilk yıllarda katılacak ve **Atatürk ve Harf Devrimi** adlı kitabı yazacaktı. Bu kitapta **15 Eylül** günü **Sinop'taki** izlenimleri ayrıntılarıyla anlatırken şunları ekledi:

“Yalıdaki Belediye Parkı'nda Büyük Öğretmenimizin yüksek huzurlarında toplanmıştık. Berrak bir sema altında gece yarılarında kadar devam eden toplantı, diyebilirim ki, tamamıyla bilimsel bir hava içinde geçti. Büyük Öğretmenimizin Türk tarihine, diline dair yüksek ve geniş bilgileri, nazarlarımızı yeni bir ufka çeviriyordu.”

Mehmet Şakir Ülkütaşır, Mustafa Kemal'in, o akşamki konuşmada, bazı kişilerin yeni harflerin uygulanması için kendisinden “bir sene, üç sene gibi” süreler istemesinden yakındığını ve “Ankara'ya dönünce ve Yüksek Meclis açılınca, bir kanunla bunun hemen kabul edilmesine bütün kuvvetimle çalışacağım” dediğine tanıklığını da kitabına aktarıyor.

Gazi bir gün sonra **Samsun'a** geçti. Gezisine karayoluyla devam etti. **Amasya, Tokat, Sivas ve Kayseri'ye** gitti. Buralarda halka yeni Türk harfleri öğretti; yazı yazdırttı, okuttu. **21 Eylül** günü Ankara'ya döndüğü haberini **Hakimiyet-i Milliye gazetesi** yeni harflerle okuruna duyuruyordu:

“*Sefâ geldin Büyük Gâzi*”

Gezide alınan notlar resmi yazıya dönüştürülmüştü. “**Başvekâlete**” diye başlayan yazı **İsmet Paşa'ya** iletilti. Cumhurbaşkanı'nın yazısında şöyle deniyordu:

“Yeni harflerin tatbikatını memleketin pek çok yerinde gördüm. Şehirlerde, köylerde, her yerde halk, yeni harflerle okuyup yazmaya geçmiştir. Halk yeni yazının kolaylığından memnundur.

Ankara
21 Eylül 1928

Başvekâlet'e

Yeni harflerin tatbikatını memleketin pek çok yerinde gördüm. Şehirlerde, köylerde, her yerde halk yeni harflerle okuyup yazmaya geçmiştir. Halk yeni yazının kolaylığından memnundur. Yalnız her yerde, şehirde ve köyde, memurda ve hatta muallimde zihinleri karıştırıp şaşırtan, bağlama çizgisinin doğru olarak kullanılmasındaki endişe ve sıkıntıdır.

Yalnız her yerde, şehirde ve köyde, memurda ve hatta muallimde zihinleri karıştırıp şaşırtan, bağlama çizgisinin doğru olarak kullanılmasındaki endişe ve sıkıntıdır."

Mustafa Kemal, aldığı notları iletirken günümüzde kullandığımız yazım kurallarını da belirliyordu:

"Soru edatı olan 'mi, mı, mu, mü' daima ayrı yazılır. Mesela: 'geldi mi' gibi. Fakat kendinden sonra gelen her türlü eklerle beraber yazılır: Mesela: 'Geliyor musunuz, ben miydim' gibi."

Kurallar sıralanmaya devam ediyordu:

"İlgi edatı olan 'ki' ve dahi manasına olan 'de, da' bağımsız kelime olarak ayrı yazılır. Mesela: 'Görüyorum ki sen de iyisin' gibi."

Gazi, 27 Eylül günü kendisine gelen bir telgrafa yanıt verdi:

"Gemlik'te: Gazozcu Haydar, Tuhafiyeci Yahya, Zahireci İsmail, Bakkal Osman ve Halit Efendilere..."

Okuma ve yazmayı bir haftada öğrenmek gayretini gösterdiğinizden memnun oldum, tebrik ederim."

Ankara
27.9.928

Gemlik'te: Gazozcu Haydar, Tuhafiyeci Yahya
Zahireci İsmail, Bekir Ali, Adil ve Hasan, Hüseyin
Çiftçilerden Ethem, Zeytinci Mustafa, Sait
Bakkal Osman ve Halit Efendilere

C. Okuma ve yazmayı bir haftada öğrenmek gayretini gösterdiğinizden memnun oldum, tebrik ederim.
Arapça ve Farsça kelimelerde "k" ve "g"nin önlerine "h" gelmesi meselesiyle zihinlerinizi meşgul edip karıştırmayınız.
Tespit edilmekte olan lügat, bunu arzunuz üzere halledecektir, efendim.¹

Reisicumhur
Gazi M. Kemal

1 Kasım günü Meclis **Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal**'in konuşmasıyla açılacaktı. Ekim ayı yeni yasama döneminde yapılacakların hazırlıklarıyla geçiyordu. O günlerde bir sabah **Başvekil İsmet Paşa** Maarif Vekaletine gelmiş, **Vekil Necati Bey**'in yanında ıhlamur içiyordu. **Talim Terbiye Reisini** çağırdılar. **Mehmet Emin Bey, İsmet Paşa**'nın kendisine yönelttiği soru ve sonrasını anılarının yer aldığı **Bildiklerim Gördüklerim** kitabında kendisinden üçüncü tekil şahıs olarak **"Reis"** diye söz ederek anlatıyor:

"Latin esasına dayanan Türk harflerine dair kanun layihasını (kanun tasarısını) Meclis'e sevk etmek üzereyiz. Sen ne kadar zaman istiyorsun?" demişti. O, bu suale şu cevabı verdi:

"Eğer bu harfler yerleştirilmek isteniyorsa, önümüzdeki yılbaşından itibaren kullanılma mecburi olmalıdır."

Başbakanın bu sözlerden çok memnun olduğu belli idi. O, *"Maarif uzun zaman isteyecek"* diye korkuyordu. Reise iltifat etti. O da teşekkür ederek Talim Terbiye kütüphanesinden çıkmıştı. Meclis açıldığı zaman sevk edilen bu kanun layihası **Büyük Millet Meclisi**'nce aynen kabul edilmişti."

Aradan bir ay geçmişti. **Türkiye** artık yeni harflere hızla uyum sağlıyordu, gazeteler geçiş sürecine öncülük ediyordu. **Mehmet Emin Bey** anlatımını sürdürüyor:

“Rahmetli Necati, akşam 18:30’da Maarif Vekilliği’ne geldi. O sıralarda vekillikte bulunan Talim Terbiye Reisi ile azadan Rıdvan Nafiz Beyi ve Orta Tedrisat Umum Müdürü Cevat Dursunoğlu’nu ve İlk Tedrisat Umum Müdürünü yanına çağırdı. Yeni harflerin öğretilmesi için illerde açılan kursların bakanlık tarafından yönetilmesi için düşündüklerini aktarmaya başladı:

-Şimdi bir talimatname hazırlayın. Harf öğretmek için açılan kursların adı ‘Millet Mektepleri’ gibi büyük bir ad olmalıdır. Gazi’nin başmuallim olduğu açıkça yazılmalı, bütün vekillere, valilere, kumandanlara müfettiş denmeli ve bütün maarif müfettişleri buralarını teftiş edebilmeli. Aynı günde mesela yılbaşında davul zurna ile bu mektepler açılmalı... Üst tarafını tabii siz bilirsiniz, ne istiyorsanız talimatnameye onu koyarsınız.”

Talimatname, o gece hazırlandı, bir sonraki gün **İsmet Paşa**’nın önündeydi, inceledi ve kutladı. **Mustafa Necati Bey**, bu kutlamayı Talim Terbiye reisine “Yapılan talimatnameyi Başvekile gösterdim. O bana ‘aferin Necati’ dedi ve öptü. Gel arkadaşların adına ben de seni öpeyim.”

24 Teşrinisani (Kasım) 1928 günü **Resmi Gazete**’de yayımlanan “**Millet Mektebi Talimatnamesi**”nin 4. maddesi o tarihlerde kullanılan sözcüklerle şöyle idi:

“**Bu teşkilatın reis-i umumisi ve Millet Mektebinin Başmuallimi Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal hazretleridir.**”

Günümüz sözcükleriyle söylersek: “Bu örgütün genel başkanı ve **Ulus Okulları Başöğretmeni Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk**’tür.”

Millet Mektepleri 1928 yılı başında açıldı. Açılış günü **Maarif Vekili Mustafa Necati Bey** hayata gözlerini yummuştu. Teşhis apandisit idi, müdahalede geç kalınmıştı. Cebeci mezarlığına defnedilen Cumhuriyet’in ilk **Milli Eğitim Bakanı** oldu.

Kendisinden sonra bakanlık yapacak olan **Vasıf Çınar** ve **Reşit Galip** beyler, ilerleyen yıllarda yanına gömüleceklerdi.

Fotoğraf

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=116641309>

İkamet için veya yatırım amacı ile konut ararken genellikle konumuna, oda sayısına, fiyatına ya da metrekaresine odaklanılır. Ancak bir mahallenin veya bir sitenin gerçek değerini belirleyen, onu öne çıkaran ama çoğu zaman gözden kaçan en önemli özellik; “Yürüyebilirlik”tir.

İngilizce’de “**walkability**” olarak bilinen ve gün geçtikçe önemini daha da arttıran bu kavram, bir mahallenin veya sitenin **yaşanabilirliğini, sürdürülebilirliğini ve sosyal dokusunu** sessizce anlatır ve ortaya çıkarır.

Ve bu özellik, yeşilin, doğanın, hobi alanlarının, spor aktivitelerinin hayatın parçası haline geldiği bir çevreyle birleştiğinde, iş hayatı içerisinde koşturmaktan yorulan insanların yaşam kalitesini bambaşka bir seviyeye taşır.

Yeşilin ve Peyzajın Gücü: Mahalleye, Siteye, Yaşam Alanlarına Nefes Katan Denge

Yalnızca binalarla dolu bir yerleşim alanı değil, **ağaçlarla çevrili yollar, düzenli peyzaj alanları ve yeşillendirilmiş dokular** bir mahallenin veya sitelerin kimliğini oluşturur.

Ağaç gölgeleri altında yürümek, doğayla teması gündelik yaşamın parçası yapar. Mevsimsel bitkilerle donatılmış yollar, mahalleye veya siteye estetik bir karakter kazandırır. Yürünebilir mahallelerde yaşam, zamanı insanlara geri kazandırır, yaşama sevinçlerini artırır.

İyi planlanmış peyzaj alanları, günün yorgunluğu ile örselenmiş insanlara hem fiziksel, hem de ruhsal ferahlık sağlar.

Yeşil, yalnızca bir manzara değil; ruh sağlığı ve dinginlik, hava kalitesi ve mahalle estetiği demektir. Bu nedenle yeşille dirilmiş ve bezenmiş siteler, hem yaşamak, hem de yatırım yapmak için daha fazla talep görür.

Hobi Seraları ve Doğayla Bütünleşen Yaşam

Giderek betonlaşan şehirlerde, **toprağa dokunabilmek** kelimenin tam anlamıyla lüks haline gelmiştir. Bu yüzden site içindeki küçük **hobi seraları** veya **ortak ekim alanları**, site sakinlerine doğayla yeniden bağ kurma fırsatı sunar.

Kendi domatesinizi veya saksıda maydanozunuzu yetiştirmenin huzuru, hiçbir alışveriş merkezinde bulunmaz. Çocuklarınız, doğayı yalnızca görmez; yaşayarak öğrenir. **Seralar, topluluk ruhunu güçlendiren, sosyalleşmeyi sağlayan ortak paylaşım alanlarıdır.**

Bu tür doğal alanlar, hem bireysel terapi niteliğindedir hem de siteyi **yaşayan bir ekosisteme** dönüştürür

Spor Alanları: Sağlıklı Yaşamın Altın Anahtarı

Yürüyüş parkurları, açık hava fitness alanları veya küçük spor sahaları... Bunlar bir sitenin yalnızca **“ekstra özelliği”** değil, **yaşam kalitesi** göstergesidir. Günün stresini site çevresinde birkaç tur yürüyerek kolayca atabilirsiniz. Bu çok büyük bir konfordur.

Sabah sporu için ise uzaklaşmanıza gerek kalmaz; hareket evinizin bir parçasıdır.

Komşular arasında sporla kurulan bağlar, sosyal hayatı canlandırır, motivasyonu artırır.

Sporun hayatın doğal ritmine dahil olduğu yerleşim alanları, hem bedeni hem zihni diri tutar. Ve bu da uzun vadede **mutluluk ve sağlığınıza** olumlu yönde katkı verir.

Çevre Dostu ve Sürdürülebilir Yaşam

Yürünebilir, yeşil ve doğal alanlarla çevrili bir mahallede yaşamak; yalnızca kişisel konfor değil, gezegene saygılı bir yaşam biçimidir.

Geniş yeşil alanlar → daha yüksek oksijen seviyesi.

Gürültü ve hava kirliliğinin azaldığı mahalleler → daha huzurlu bir yaşam.

Kısacası, yeşil odaklı mahalle ve site planlaması, geleceğin sürdürülebilir yaşam modelidir ve ciddi bir sosyal yatırımdır.

Gayrimenkul Değeri Açısından Yeşil ve Yürünebilir Alanlar

Artık alıcılar sadece bir ev değil, **yaşam tarzı** satın almaktadır. Bu yüzden **yürünebilir, peyzaj alanları güçlü, spor ve sosyal alanlara sahip siteler** her zaman daha çok tercih ediliyor.

Bu bölgelerdeki gayrimenkullerin piyasa değeri daha hızlı yükselir. Bakımlı çevre düzenlemeleri, mahalle ve sitelere **marka değeri** kazandırır.

Doğayla bütünleşmiş projeler, yatırımcılar için risk değil, güvenli limanlardır. Kısacası; **“Peyzaj, Doğa + Yürünebilirlik + Sosyal Alanlar = Sürdürülebilir Kazanç”**

Sonuç: Gerçek Yaşam Kalitesi, Yeşilin İçinde Atılan Adımlarda Gizlidir

Bir mahallenin veya bir sitenin değerini belirleyen şey sadece konumu, metrekaresi ya da bina kalitesi değildir.

Gerçek değer; doğayla iç içe yaşamakta, çocukların neşeye oynayabildiği alanlarda, insanların yürüyerek ulaşabildiği sade bir konforda gizlidir.

Ev seçerken yalnızca odalara değil, **adımlarınızın ulaştığı yeşile, huzura ve toplumsal yaşama** da bakın.

Çünkü **gerçek yaşam kalitesi** bazen bir spor alanının kenarında, bir hobi serasının içinde, bir ağacın gölgesinde veya hanımeli kokulu yürüyüş patikalarında saklıdır.

Oyun Alanları ve Sosyal Etkileşim Noktaları

Bir mahallenin veya sitenin gerçek kalitesi, çocukların sokaklarda ne kadar özgürce oynayabildiğiyle ölçülür.

Yürünebilir, yeşil ve planlı alanlara sahip site veya mahallelerde:

Çocuklar güvenli bir şekilde oyun parklarında sosyalleşir.

Aileler bu vesileyle komşularla daha sık bir araya gelir.

Mahalle kültürü canlı kalır, **aidiyet duygusu** güçlenir. Bu sosyal canlılık, aynı zamanda **toplumsal güvenin** de temelini oluşturur.

GÜZEL ŞEHİRLERİMİZİN GÖRÜLMESİ GEREKEN YERLERİ VE TADILMASI GEREKEN LEZZETLERİ (3)

Bülent Gültekin AKINOĞLU
Dünya1 Vadi Sitesi

Değerli komşularım, güzel ülkemizin gezilip görülesi yerlerini, tadılıp denenmesi gereken tatlarını çok kısa bilgi notlarıyla sizlerle paylaştığım **yazı dizisinin 3.süne** devam ediyorum. **Plaka numarası** sırasıyla düzenlediğim yazı dizisinin, ziyaret edilecek şehirlerimiz için de bir referans olacağını umuyorum. Keyifli okumalar...

23 Elâzığ; (Harput) (1867'ye kadar Harput, 1937 sonrasında Elâzığ); Harput Kalesi (MÖ 8. Yy), Urartu, Kale, (efsane1: su kıtlığı, harçlar sütten) (efsane2: büyümlü güzel kız uyanır: “Süt kalesi yıkıldı mı? Katırlar kuzuladı mı? Dere hamamının yerinde yeller esiyor mu?” diye sorar ve uyur.

Bölgeler: Palu (Malazgirt savaşı, Palu köprüsü), ulu camii, eski hamam, alacalı mescit, Palu konağı, (Evliya Çelebi: “Göğe baş uzatmış kale!”), Saklı kapı ve kara leylek kanyonu (2019'da keşfedilmiş!), Keban, Baskıl.

Yemekler: Gömbe, Balakgazi böreği, Harput köftesi, küncülü köfte, patile, sırın, dolanger.

24 Erzincan; Gürleyik Şelalesi (9 ayrı göze ve 30 m yükseklik), Çağlayan beldesi, Munzur dağı. Bölgeler: Kalecik köyü, Kemaliye (bu isim Atatürk tarafından verilmiş; Eğin, Salihli köyü, zincirli kaya, karanlık kanyon (3 köy, Dünya'nın en büyük ikinci kanyonu), Fırat nehri (tekne turları), Ala mağarası, Taç dibi camii, Kemaliye taş yol, Esence dağı (3549 m), Aygır gölü, yedi göller, Çayırılı iskelesi, Ergan kayak merkezi, Altıntepe ören yer.

Yemekler: Gendime çorbası, kesme çorbası, kuzu dolması, Kemah tiridi, gasefe, kelecoş, Erzincan lokumu.

25 Erzurum (Palandöken yamacı); Tortum gölü ve şelalesi, İspir yedi göller, Ovıt dağı (1400 m, zirvede 11 göl, güzel coğrafya), Oltu gökkuşağı tepeleri, Çifte Minareli Medrese, Erzurum kalesi ve saat kulesi, Ulu camii, tarihi Erzurum evleri.

Bölgeler: Palandöken kayak merkezi.

Yemekler: Cağ kebabı, çiriş yem, şalgam dolması, gliko, kadayıf dolması.

26 Eskişehir (Porsuk ve Sarısu); Odun pazarı sokak, Eski Şehir, balmumu heykeller müzesi, Çağdaş Cam Sanatları Müzesi, Kurtulma müzesi, Atlıhan el sanatları çarşısı, Sazova Bilim Sanat ve Kültür Merkezi, Sivrihisar çiçekler ve heykeller, Ulu Camii, Kılıç Minaresi, Ermeni Kilisesi, Pessinus Antik Kenti, Zaimağa konağı, Seyit Battal Gazi Türbesi.

Bölgeler: Odunpazarı, Tepebaşı, Alpu, Beylikova, İnönü, Mahmudiye, Mihalıççık Seyitgazi, Firigya, Melros şehri, Gerdekkaya, Yazılıkaya, Kybele, Kentpark, Sazova, Devrim arabaları, Yunus Emre.

Yemekler: Çibörek (Çibörek evi), balaban köfte, yufkalı büryan, met helvası.

27 Gaziantep (kahramanlığın ve gastronomi); Zeugma (Belkıs), Rum kale, tarihi Gaziantep evleri (bey mahallesi), Gaziantep savaş müzesi,

Bölgeler: Yavuzeli (62 km), Merzimek çayı ve Fırat nehri, Nizip (fıstık bahçeleri), İslâhiye (Nikeopolis), Oğuzeli, Yavuzeli, Araban, Şahinbey, Karkamış;

Yemekler: Kebap, Çulcuoğlu, , Güllüoğlu, yuvalama, küşleme, künefe (künefe han), baklava, ali nazik.

28 Giresun (Keresus); Kulak kaya Yaylası (45 km), Sis Dağı (2182 m) yaylaları, Melikli Obası Yaylası (45 km), Kümbet Yaylası, Kuzalan Şelalesi (turkuaz, Göksu Deresi), Kök ev, Mavi Göl;

Bölgeler: Şebinkarahisar, Çamoluk, Dereli, Tirebolu, Bulancak, Keşap.

Yemekler: Fındık, mola (çivisiz), fasulye diblesi, hamsi böreği, pezik (aazı) kavurması, kuymak.

29 Gümüşhane (Canca) Santa harabeleri, kaynak (cam teras), Limni Gölü;

Bölgeler: Karaca mağaraları, Bozbent Dağı, Tomara Şelalesi, Torul, Artabel Gölleri, Kelkit, Köse, Kürtün, Şiran, Torul ilçesidir.

Yemekler: Katıklı çorba, gendime pilavı, kartol yahnisi, un herlesi çorbası, lemis, fetir yağlaması, siron, pağla bulgurlusu, pancar kavurması.

30 Hakkâri (Hakkarlar'ın Şehri);

Bölgeler: cennet cehennem vadisi, Cilo Dağı (4180 m), buzul göller, Mergan Vadisi, Berçelan Yaylası, Seyithan Gölü, Durak kaya Yaylası, Yüksekova, Şemdinli, Çukurca, Derecik;

Yemekler: Maşın çorbası, gülül çorbası, parmak kebabı, yüksekova kebabı.

**ÇİĞDEMİM DERNEĞİ
İLE KOŞUYORUZ!**

**Koşu ekibimize katılıp sizde iyilik
peşinde koşabilirsiniz**

www.cigdemim.org.tr | @cigdemimdernegi

ATATÜRK'ÜN SEVDİĞİ TATLARDAN İRMİK HELVASI

Betül TEKİN
Menekşe Sitesi

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün en sevdiği tatlılardan biri olarak bilinen irmik helvası, sade malzemelerle yapılan ama gönüllerde yer eden klasik bir lezzet. Kasım sayımıza özel bu tarifle, hem mutfağınızda nostaljik bir dokunuş yaratabilir hem de sıcacık bir anıya ortak olabilirsiniz.

Malzemeler:

- 125 gr tereyağı
- Yarım çay bardağı sıvı yağ
- 2 su bardağı irmik
- 2 su bardağı toz şeker
- 1 su bardağı süt
- 1 su bardağı su
- 1 çay bardağı iri kıyılmış ceviz (isteğe bağlı)

Geniş bir tencerede **tereyağını ve sıvı yağı** birlikte eritiyoruz. Üzerine **irmiği** ekleyip tahta kaşıkla sürekli karıştırarak, kısık ateşte yavaş yavaş kavuruyoruz. İrmik kolayca yanabileceği için ocağın altını fazla açmadan sabırla karıştırmak gerekiyor. Rengi altın kahverengiye dönüp o nefis kavruk kokusu yayılınca, arzu ederseniz **ince kıyılmış cevizi** ekleyip birkaç dakika daha kavurabilirsiniz.

Ayrı bir kapta **şekerini, sütü ve suyu** karıştırıyoruz. Şekerini tamamen eritmeye gerek yok, karışması yeterli. Kavrulan irmiğin üzerine bu karışımı dikkatlice döküyoruz. Bu aşamada sıçrama olabileceği için kapağı hafifçe kapatmakta fayda var.

Helva şerbetini çekip koyulaşana kadar kısık ateşte karıştırarak pişiriyoruz. Şerbetini tamamen çektiğinde ocağı söndürüp tencerenin kapağını kapatarak **15–20 dakika kadar** dinlenmeye bırakıyoruz.

Dinlenen helvayı kaşıkla şekillendirip ya da kalıpla sunabilirsiniz. Üzerine biraz **tarçın, ceviz** serpip **sade dondurma** eşliğinde servis etmek, bu lezzeti daha da özel kılar.

***Atatürk'ün** sofralarında **irmik helvası** çoğu zaman sade haliyle yer almış. Bu mütevazı tatlı, onun zarif ve sade yaşam anlayışını da yansıtır niteliktedir.*

Üyelik kartlarınızı derneğimizden alabilirsiniz. Üyelik aidatlarınızı ve her türlü bağışınızı makbuz karşılığında derneğimize ödeyebilir veya aşağıdaki hesap numarasına gönderebilirsiniz.

T.İş Bankası Ankara Çukurambar Şubesi 4379 – 0001560

IBAN NO: TR73 0006 4000 0014 3790 0015 60

DEPREMLERDE YAŞANAN BÜYÜK YIKIMLARIN ASIL NEDENİ

Cengiz KARAKÖSE
Jeoloji Yük. Müh.

Ahmet Bey deprem bölgesindeki bir şehirde, önceki yıllarda bir arsa satın almıştı. Arsaya 5 katlı, on daireli bir apartman yapacaktı. Ancak imar durumu **3 katlı** olmasına izin veriyordu. Çünkü burası **deprem kuşağıydı**. Ama bu **Ahmet Beye** yetmedi ve belediye meclisinden tanıdığı birine gitti. **İmar palanında değişiklik yapılmasını istedi.!**

Siyaset

Meclis üyesi, kendisine seçimlerde çok destek veren, Ankara'da nüfuzlu tanıdıkları olan, şehrin önemli ismi **Ahmet Bey**'in bu talebini yerel belediye başkanına iletti. Başkan, seçilmesinde emeği olan **Ahmet Bey** için, *"Bir hal çaresine bakın"* dedi...!! Ama imar planında değişiklik için, mecliste muhalefetin desteğine de ihtiyaç vardı. Onların da bekleyen dosyalarından biri, kabul edildi ve iki dosyanın imar planı mecliste değiştirildi. *"Zemin riskli ama ona göre sağlam bir bina yapılırsa bir şey olmaz"* diye herkes ikna edildi.

O gün belediye meclisindeki üyelerin, başkanın ve **Ahmet Bey**'in, içinde tuhaf bir şey oldu ama ne olduğunu anlayamadılar...

Ehliyet

Ahmet Bey, *"Riskli ama ona göre bina yaparsın"* jestiyle, **5 katlı binası** için bir mimara gitti. Tecrübeli mimarların ücreti çok yüksekti, bu yüzden geçen sene mezun olmuş genç bir mimarla anlaştı.

Genç mimar **5 katlı bina** için bir proje çizip, bunu inşaat mühendisine gönderdi. Yeni mezun olan ama imza yetkisi olan inşaat mühendisi **zemin etüdü raporunu** bekledi.

Zemin etüdünü yapan **jeolog** orada **sıvılaşma** olduğunu tespit etti ve öyle rapor yazdı. Ama **Ahmet Bey**, başka bir zemin etüdü yapan şirket buldu ve ricayla biraz daha **"sağlam"** raporu aldı. Böylece inşaatı daha az malzeme gidecekti.

Raporda artık **jeoloji, jeofizik ve inşaat mühendislerinin** imzası vardı... Rapor belediyeye gitti, ilgili jeoloji mühendisi ve birim amiri başkanlık katından gelen **"rica"** doğrultusunda raporu çok kurcalamadı ve onayladı.

Zemin etüdü yapan şirket sahibinin, mühendislerin, belediyedeki amirin içlerinde tuhaf bir şey oldu fakat, ne olduğunu bilemediler.

Liyakat

Genç inşaat mühendisi bu zemin etüdüne göre, **avam projesine** uygun olarak **betonarme projesi** çizmeye başladı. Sıvılaşma olan zemine dikkat kesilmesi gerekirken, genç mühendisin en çok dikkat ettiği şey, **en ucuz maliyetle bunu nasıl gerçekleştirebilirim** kısmı oldu. Sonunda proje tamamlandı, buna göre **mekanik projesi** de yapıldı. Şimdi **yapı denetim şirketi** bulunacaktı.

İki sene önce olsa tanıdık bir yapı denetimi şirketini seçerlerdi. Kanun değiştiği için şimdi belediyeye gidildi, **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı** sisteminden otomatik bir **yapı denetim şirketi** atandı.

Dürüstlük

Yapı denetim şirketi daha önce bildikleri bu alanda **zemin sıvılaşması** olduğu ve buraya uygun plan çizilmediğini söyleyerek **bu projeyi kabul etmedi**. **Ahmet Bey** bunun üzerine ilgili belediyeye bir dilekçe verdi ve *"Ben binayı yapmaktan vazgeçtim"* dedi. Böylece ilk yapı denetim şirketi sistemden otomatik olarak düştü.

Ertesi gün **Ahmet Bey** tekrar dilekçe verip, binayı yapmak istediğini söyledi. Böylece **yeni bir yapı denetim şirketi** otomatik olarak atandı. Bu taktiği yakın zamanda ev yaptıran komşusundan öğrenmişti. **Ahmet Bey** yeni yapı denetim şirketini tanıyan birini buldu. **Onların ricasıyla proje onaylandı...**

Adalet

Ahmet Bey daha önce market işleten ama **bu işte çok para var** diye **Çevre ve Şehircilik Bakanlığının** yeni müteahhitlik belgesi alan bir tanıdığına gitti. **Eski marketçi, yeni müteahhit**, inşaatı yapmak için pazarlıkla **Ahmet Bey** ile bir rakamda el sıkıştılar...Müteahhit, kanuni zorunluluk gereği **şantiye şefi** olarak bir **mühendisle** anlaştı. Şantiye şefi inşaatın başında durmayacak, **sadece projeye imza atacaktı**. Bu nedenle ücreti uygundu. Bu isimlerle birlikte proje, tekrar belediyeye gitti. **İnşaat ruhsatı** kolayca alındı ve böylece inşaat başladı.

Hakkaniyet

Müteahhit inşaatı yapması için bir **kalfa** buldu. Kalfa da **yevmiye usulü demirci ve kalıpçılarla** anlaştı. İnşaatın temeli, kolonları ve kirişleri yapılmaya başlandı. Temelde ve kirişlerde **8'lik demir** kullanması gerekirken, müteahhit *“Bir şey olmaz diyerek” 6'lık demir* kullandı. Çünkü az para kazandığını düşünüyordu..!!

Kalfa zaten adamı olduğundan ses çıkarmadı. Gerçi durumu pek anlayacak bilgisi de yoktu ya zaten...

Bu kez de kalfa, fazla yevmiye ödememek için **demirlerin arasında örmesi gereken yan bağlantıların (etre) sayısını eksiltti**. Bu bağlantılar **sarsıntıda kolonun parçalanmasını** önlüyordu. Müteahhit bu demirlerin ne işe yaradığını bilmediğinden, herhangi bir şey söylemedi..! Demir işçileri de yeterli bilgiye sahip olmadığı için, **standart bağlama usullerini yanlış yaptılar** ama kalfa *“Bir şey olmaz”* diyerek, işin iki gün önce bitirilmesine sevindi.

Demirlerin döşenmesinden sonra yapı **denetim şirketinin elamanları** geldi. Gelen **tecrübesiz mühendis** (daha az maaş verildiği için bu şirket de yeni mühendisleri tercih ediyordu) **demirin sayısını, bağlama şeklini** doğru tespit edemediği için **beton dökümüne uygundur** dedi. **Şantiye şefi** de, inşaatı görmeden ofisinde buna imza attı.

Mesleki namus

Müteahhit, inşaatı dökülecek **beton** için bir firma ile anlaştı. Bu betonu denetleyen bir de **laboratuvar firması** bulundu. Bu firmayı da beton şirket önerdi..!!

Beton dökülürken **mikserden numune alındı**.

Bunlar **laboratuvarda** incelemeye götürüldü.

Beton firması ile laboratuvar şirketi yakın dost olduğundan, numunelere kolayca **“uygun”** raporu verildi...

Oysa **mikser şoförü** betonu aldıktan sonra üç saat oyalanmış ve **betonun oranı C 20 olması gerekirken, C 15'e düşmüştü..!!**

Bu yetmezmiş gibi beton dökülürken, işler biraz daha kolay olsun diye **betona biraz daha su katıldı**. Böylece betonun oranı **C 10'a kadar indi**.

Mikser şoförü, kalfa ve müteahhit sigarasını içerken bu durumu normal olarak karşıladı. Üçü de *“Bir şey olmaz”* dedi içlerinden.

O esnada içlerinde olan garip şeyin, geçici bir rahatsızlık olduğunu düşündüler.

Emsal

İnşaat projesi, yapı denetim raporları, zemin etütlerinin tümü Çevre Şehircilik Bakanlığına “bilgi” amaçlı gönderildi. Lakin bu deprem bölgesinden gelen projeleri detaylı inceleyen olmadı. Çünkü, Bakanlıkta onca raporu okuyup denetleyecek **yeterli sayıda eleman yoktu...**

Ahmet Bey kısa sürede **5 katlı binasına** kavuştuğu için, **müteahhit** ise, bir iş bitirmeyi daha dosyasına eklendiği için, **kalfa** fazla yevmiye vermediği için, **şantiye şefi** oturduğu yerden para kazandığı için, **zemin ve beton analizi yapan şirketler** fatura kestiği için, **işçiler** bugün de ekmek paraları çıktığı için çok mutluydular...

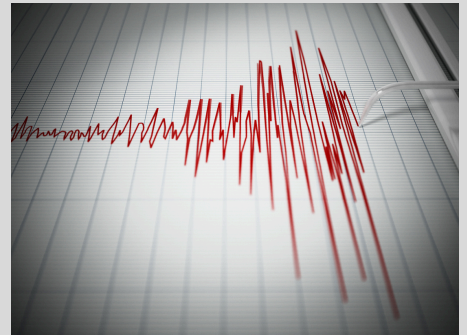
Ahmet Bey'in 5 katlı binasını gören yan arsanın sahibi, belediyeden **emsal olduğu için**, kendine de aynı **imar izni** verilmesini talep etti. Sonra diğer arsa sahibi, sonra diğerleri...

Sonunda tartışma çıktı ve bundan **yerel bir medya** haberdar oldu. **Belediye başkanı** bu kargaşanın büyümemesi ve yapılan torpilin ortaya çıkmaması için muhalefetle beraber **o bölgedeki imar durumunu tümünden değiştirdi. Herkese 5 kat izni verildi..!!**

Böylece **yaklaşan seçimler öncesi** tatsız bir durum çıkmadı. Başkan yerel medya sahibine selamlarını gönderdi, o gazete de başkanı kırmayarak haber yapmadı..! **Seçimlerde alınacak reklamların sayısı böylece arttı...**

Herkes **zemin sivilaşması olan yere** inşaatını yaparken, üçüncü arsanın sahibi üstüne bir de **kaçak kat** çıktı. Şikayet üzerine belediye ceza kesti ama **kaçak kat yıkılmadı..!!** Böylece o bölgede artan yapılaşmada **kaçak katların sayısı daha da çoğaldı...**

Eski marketçi yeni müteahhit, bu sürede **8 apartman** daha yaptı. Böylece iş bitirmesi arttığı için binlerce metrekarelik binalar yapma yetkisi olan **D sınıfı Müteahhitlik belgesi** almaya hak kazandı. Ama hep aynı kalfa ve aynı işçilerle çalıştı. Bu aşamada kazancı gören **tekstil mağazası sahibi amcaoğlu** da, **müteahhit** olmaya karar verdi.

Popülizm

Artan kaçak yapılaşmalar, süren mahkemeler, biriken dosyalar insanları canından bezdirdi. Sonunda **yerel yönetim**, bu durumdan kurtulmak için **merkezi hükümete** sürekli baskı yapmaya başladı. **Merkezi hükümet de** kaçak yapıları yıkmadığı ve yıkamayacağı için, **tümünü bir seferlik affetmeyi, bütçeye de hatırı sayılır bir gelir kazandırmayı** daha uygun gördü. Zaten seçimler de yaklaşmıştı.

Böylece o zeminde yanlış yapılan, kaçak katları olan **tüm yapılar affedildi ve legalleşti**. Sonunda herkesten hayır duası aldılar..!!!

Şehrin bir **deprem bölgesinde**, yani depremlerin beklendiği bir yerde, **zeminlerin sorunlu** olduğunu, binaları **acemi ve bilgisiz insanların** yaptığını, **kaçak katların** binaları daha da kötü duruma soktuğunu bilen, işinin ehli mühendisler, bilim insanları, yetkililer ekranlarda konuşurken, **Ahmet Bey**, yeni evinde çay içerek ve söz konusu uzmanları izleyip, *“Allah’ın izniyle bir şey olmaz”* diyordu içinden.

Ahlak

Bir gün o **beklenen deprem** oldu. **Ahmet Bey** ve **diğer arsa sakinlerinin** yaptığı **tüm evler yıkıldı.!!** Çoğunun **kolonları** patlamıştı. Çünkü hepsi de, ya **dere yatağına** ya da **alüvyonların üstüne** inşa edilen tüm binalar yıkılırken, **şehrin yamaçlarına** evlerini inşa eden **tecrübeli müteahhitlerin, yetkin mühendislerin, dürüst denetim şirketleriyle çalışan insanların** evi yıkılmamıştı.

Koşup enkazın başına yardıma bile geldiler...

Enkaz kaldırma çalışmaları yapılırken, televizyon ekranlarında sürekli *“söz konusu yıkımın nedeni nedir”* diye soruldu...

Ömrünü teknik üniversitede öğrenci yetiştirmeye harcamış bir **bilge hoca** şöyle diyordu.. *“Aslında ahlak çöktüğü için bu büyük enkaz oluştu...”*

Kanaatkar ev sahipleri, işinin ehli namuslu müteahhitler, liyakat sahibi inşaat, jeoloji, jeofizik mühendisleri, saygın denetim şirketleri, hakkaniyetli ustalar, kalfalar, işçiler, mikser şoförleri, dürüst siyasetçiler, gazeteciler ekran karşısında bir yandan ölen vatandaşlara gözyaşı dökerken, bir yandan da hocanın bu sözüne hak verdiler.

“Bir şey olmaz” diyen **açgözlü ev sahibi**, usulsüzlük yapan **belediye yöneticileri**, malzemedan çalan **müteahhit**, işini iyi yapmayan **mühendisler, denetim şirketleri, kalfalar, işçiler, mikser şoförü**, durumu görmezden gelen **gazeteci, imar affı çıkartan siyasetçiler, bürokratlar** içlerinde meydana gelen tuhaf durumun ne olduğunu o zaman anladılar.

İçlerinde ahlakın fay hattı kırılmıştı ve bu yüzden depremde yıkım büyük olmuştu. **Ama yine de inşaatlarını dürüst ve yönetmeliklere uygun olarak yapan müteahhitleri, mühendisleri ve diğer ilgilileri, bu yazdıklarımın dışında kabul eder, kendilerini tenzih ederim...**

Büyütmezsen eğer biter nefret
büyütmezsen eğer biter sevgi
büyütmezsen eğer biter dostluk

bugün bir köpeği sevdim bahçede
geçti içimdeki kızgınlık

bugün bir kediye sevdim yolda
sevgi kapladı içimi

bugün bir kuşu sevdim pencereimde
uçuşunu izledim sonra
kuşları izledim gökyüzünde
umut oldu yüreğim

GÜZ DEFTERİ

Dursun NADİR

kim bilir sevdiğim
belki bir gün

nasıl tutunursa
toprağına çınar

nasıl filizlenirse
dalına yaprak

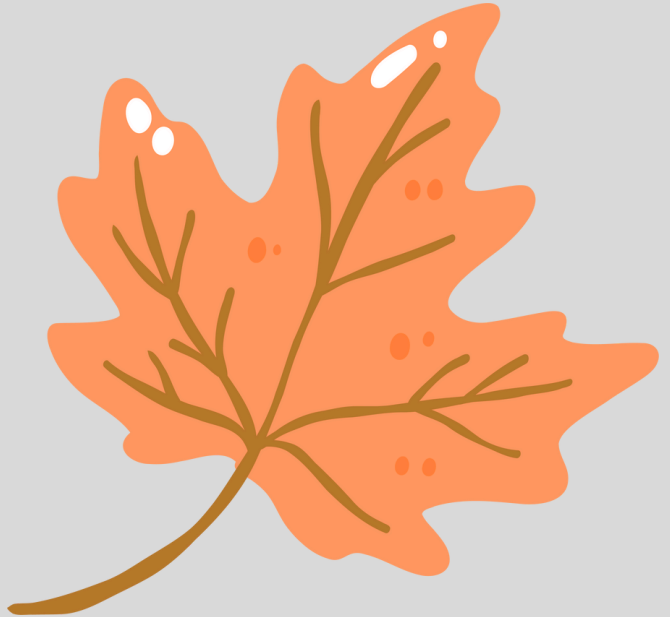
işte öyle
yeşillenirim
türkülerle

göçmen kuşlar gibi
senin kalbine

güz gelmeye görsün
eksilirim takvimlerden
solgun tenimle

bulutlanırsa gözlerin
dağılır mürekkeğim
ıslanır eski defterler

sabah çiyləri,ürperişler gibi
düşerim gül dalına

Değerli Komşularım. Köpeklerimizde en sık rastladığımız sorun, **diş hastalıklarıdır**. Bu konuda yapılması gerekenler ve önleyici tedbirlerle ilgili olarak bilmemiz gerekenleri **Dr. David Nielsen** çok sade bir dil ve ayrıntılarıyla birlikte bizlere aktarıyor. Patili çocuklarımız sağlıklı ve keyifle yaşasın. İyi okumalar diliyorum...

Periodontitis, dişleri destekleyen yapıların, yani **diş eti dokusunun**, **periodontal bağın**, **alveolün** (küçük boşluk) ve **sementin** (diş kökünü kaplayan ve diş desteğine yardımcı olan kemik benzeri bağ dokusu) iltihaplanmasıdır. Köpeklerde dünyada en sık görülen bulaşıcı hastalıklardan biridir ve **plak oluşturan bakterilerden** kaynaklanır.

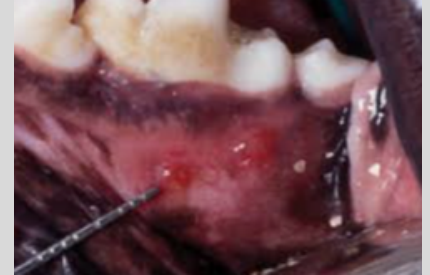

Diş kaybının önde gelen nedenidir ve insan diş hekimliğinde periodontitis, yıkıcı yapısı nedeniyle sessiz katil olarak adlandırılır. Tüm etkiyi bilimsel olarak ölçmek zordur, ancak periodontitis insanlarda **aspirasyon pnömonisine** neden olan bakterilerin bir numaralı kaynağıdır. Periodontal hastalıkta bulunan aynı bakterilerin küçük miktarları, her gün çiğnediğimizde veya dişlerimizi fırçaladığımızda **kan dolaşımına** (bakteriyemi) salınır. Bu olayların önemi henüz belirlenememiştir. Periodontitis, **diş ve kemik kaybına** neden olur ve hatta **çene kırılmasına** yol açabilir.

Periodontitis hemen hemen her yaşta görülebilir ve **üç yaş üstü köpeklerin %80'inden fazlasını** etkiler.

Evcil hayvanınızdaki diğer diş sorunları da periodontitise benzer semptomlar gösterebilir. Bu nedenle, periodontitis teşhisi koymadan önce diğer hastalıkları dışlamak önemlidir. Diğer hastalıklar şunları içerebilir:

- **Diş eti iltihabı (gingivitis)**, periodontitin habercisi olabilir ve periodontite benzer görünür, ancak derin cepleri yoktur (periodontal prob ile ölçüldüğü gibi).
- Periodontal lezyonlarla karıştırılabilen veya periodontal lezyonlar tarafından çökeltilebilen **endodontik lezyonlar**.
- **Periapikal (çevreleyen diş) apseler**, kırık dişler veya diş ağrısına neden olan herhangi bir başka neden.
- Periodontal hastalığa bağlı **kırık alt çene**.

Nelere Dikkat Etmelisiniz?

Köpeklerde Periodontitis **belirtileri** şunları içerebilir:

- *Kötü nefes*
- *Diş eti kanaması*
- *Diş kaybı*
- *Ağızda ülserler*
- *Gevşek dişler*
- *Diş ekstrüzyonu*
- *Diş eti çekilmesi*
- *İştahsızlık*

Köpeklerde Periodontitis Tanısı

Köpek periodontitisini teşhis etmek ve diğer hastalıkları dışlamak için tanı testlerine ihtiyaç vardır. **Testler** şunları içerebilir:

- Köpeğinizin **tam tıbbi geçmişi ve fiziksel muayenesi**, muhtemelen anestezi altındayken, kapsamlı bir ağız muayenesini gerektirir.
- Köpeğinizin dişlerini değerlendirmek için **tam ağız röntgeni** çektirin. **Diş yapısının %70'i** diş eti çizgisinin altındadır. Bunlar olmadan periodontitis doğru bir şekilde teşhis edilemez.
- **Tam periodontal sondalama ve diş çizelgesi**. Kapsamlı bir ağız muayenesi ve periodontal sondalama (diş eti/diş arayüzünü kontrol etmek için kullanılan künt bir sonda) için genel anestezi gereklidir. **Ek tanı testleri** şunları içerebilir:
 - Hastanın genel sağlık durumunu belirlemek için **kan testleri, tam kan sayımı (CBC) ve idrar tahlili** yapılması önerilir. Ayrıca anesteziden önce de yapılması önerilir.
 - Kronik periodontitis vakalarında **anaerobik kültür ve duyarlılık**.

Köpeklerde Periodontitis Tedavisi

Dişler genellikle bir veya daha fazla kökten gelen kemik desteğinin **%75'ini kaybedene kadar** kurtarılabilir. Veteriner hekiminiz aşağıdakileri önerebilir:

Ağız içi işlemlerden bir saat önce **antimikrobiyal ilaçlar** kullanılabilir. Antimikrobiyal ilaçlara örnek olarak, ağızda yaygın olarak bulunabilen **gram negatif anaerobik bakterileri hedef alan ilaçlar** verilebilir. İlaçlar arasında **klindamisin ve enrofloksasin ile metronidazol kombinasyonu** yer alabilir. Periodontitis tedavisi için anestezi gereklidir.

Anesteziyi şunlar takip eder:

Klorheksidin (%0,12), işlem sırasında aerosolize bakterileri (hava yoluyla yayılan bakteri) azaltmak için genellikle ağız boşluğuna püskürtülen bir dezenfektandır.

Ultrasonik diş taşı temizliği (diş etinin hem üstünde hem de altında dişlerin temizlenmesi) ve **diş cilalama**.

Kök düzeltme (diş etinin altından dişlerin derinlemesine temizlenmesi/kazılması).

- **Periodontal cepler**, tartarları ve bakteriyel biyofilmleri (mekanik olarak parçalanmadan neredeyse geçilemeyen ve antibiyotiklere karşı dirençli, birbiriyle ilişkili büyük bakteri grupları) kökten düzeltmek için **cerrahi periodontal fleplere** ihtiyaç duyabilir.
- **Tek cepler**, iki haftaya kadar etkili **antibiyotik** veren lokal olarak damlatılan bir üründen faydalanabilir.
- Dişin kurtarılamayacağı durumlarda (tüm ağız röntgenleri ile gösterildiği gibi) **diş çekimi** (dişin çekilmesi) gerekebilir.

Evde Bakım

Temel prensip, aktif periodontal hastalığın temiz bir dişin etrafında gelişmeyeceğidir. **Günlük diş fırçalama**, yapabileceğiniz en önemli ev bakımı eylemidir. **Diş bakımı diyetleri veya ödül mamaları** da sağlıklı bir ağız korumaya yardımcı olabilir. **Klorheksidin gargaraları veya diş macunları**, diş eti çizgisinin üzerindeki plağı öldürmede mükemmeldir ve kronik veya dirençli vakalarda günlük olarak kullanılmalıdır.

Periodontal lezyonlar ilerleyici olabileceğinden, yakından takip edilmeleri önemlidir. Yeniden değerlendirme için **veteriner hekiminize danışın** (genellikle **3 ila 6 ayda bir**).

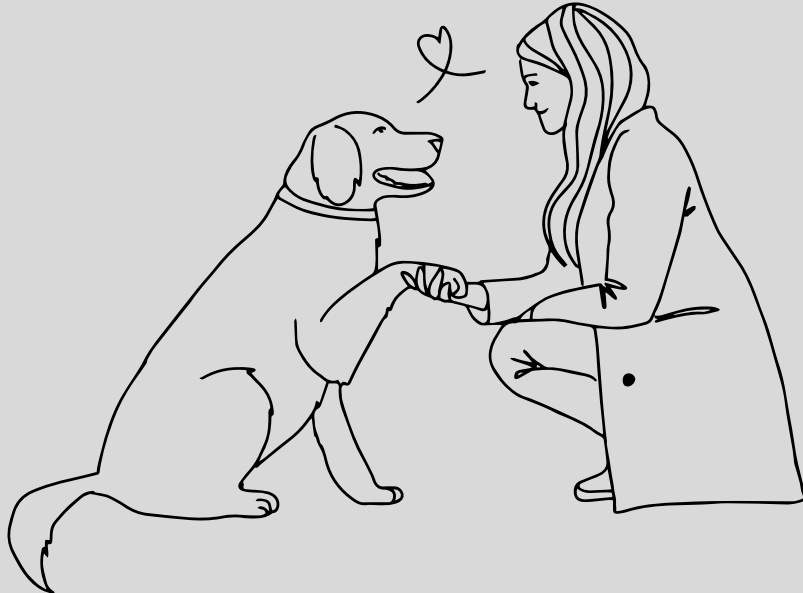
Önleyici Bakım

Yine, evcil hayvan diş ürünleri kullanarak **günlük diş fırçalamak**, periodontal hastalıkları önlemek için yapabileceğiniz en önemli şeydir. Seçenekler arasında **klorheksidin jeller, diş macunları, gargaralar ve normal diş macunları** bulunur.

Ayrıca, veteriner hekiminiz tarafından **üç ila altı ayda bir diş muayenesi** yaptırmanız önemlidir. Sık sık **ultrasonik diş taşı temizliği ve kök yüzeyi düzleştirmesi** önerebilir.

Periodontitisli Köpeklerde Takip Bakımı

Köpeğiniz için en iyi tedavi, **evde bakım ve profesyonel veterinerlik bakımının birleşimidir**. Evde bakım, köpek periodontitisinin prognozu/sonucu açısından kritik öneme sahiptir.

Çiğdemim Derneği Edebiyat Topluluğunun "Kitap Sunum Etkinliği" programı kapsamında 27.10.2025 akşamı derneğin Kültürevinde, **Kemal Tahir**'in 1965 yılında yayımlanan "**Bozkırdaki Çekirdek**" romanının sunumu ve ardından eserle yazarı hakkında sohbet gerçekleştirildi.

"**Bozkırdaki Çekirdek**", Türkiye'nin modernleşme sürecinde önemli rol oynayan **Köy Enstitüleri**'ni konu alan bir başyapıttır. İlk olarak, Nisan 1965'te **Cumhuriyet Gazetesi**'nde tefrika edilmiştir, kitap olarak ilk basımı 1967 yılındadır.

Kemal Tahir çok yönlülüğü ile dönemin diğer toplumcu gerçekçi edebiyatçılarından ayrılır. Romanlarını kaleme alırken sosyoloji, tarih ve dil okumalarından faydalanır. **Köy halkı ve yaşantısı, Türk aydını, hapishane sosyolojisi, tarihi olaylar ve oluşumlar ile siyasal olaylar** onun işlemeyi tercih ettiği konulardandır. Yazar tüm kitaplarında her yönüyle insanı anlatmakta çok başarılıdır. Eserlerinde diyalog çoktur, bu da akıcı ve kolay okumayı getirir. Her bir eser tarihsel bir arka plana oturtulmuştur. Dönemsel incelemeleri zorunlu kılar.

Köy Enstitüleri ile ilgili yasanın çıktığı 1940 yılından 1948 yılına kadar Türkiye'nin her bölgesinde **21 Köy Enstitüsü** kurulmuştur. Bu enstitülerin yer seçimi, etki alanı, çok planlı bir şekilde belirlenmiştir. Trakya'dan Kars'a kadar ülkenin her yerine eğitimin yayılması hedeflenmiştir. **Köy Enstitüleri** eğitim konusunda dünyada benzeri görülmemiş bir örnek oluşturmuş ve birçok akademik inceleme ve araştırmaya konu olmuştur.

Kitabın konusu olan "**Dumanlı Boğaz Köy Enstitüsü**" kurgusaldır. Kastamonu, Çankırı ve Çorum'un kesişim noktasındaki bir bölgeye (Keşiş Düzü) bu enstitüyü kurmak için giden bir grup eğitimcinin başından geçenler anlatılmaktadır. Köy enstitüsünün kuruluş aşamasında halktan ve merkezi hükümetten destek bulamayışı, karşılaşılan engeller, atılan iftiralar, idealist öğretmenler, ajanlar, çalışkan öğrenciler vs. anlatılmaktadır. Olay, II. Dünya Savaşı'nın devam ettiği **1943 yazında** geçmektedir.

Romanın karakterleri; **merkezi yönetimi oluşturan kişiler, eğitimciler, öğrenciler ve yerel halk** olmak üzere dört ana grupta toplanabilir Romanın önemli karakterleri, yerel halktan; **Zeynel Ağa, Kara Derviş, Cinci Nezir, Yanık Sultan** ve eğitimcilerden; **Halim Akın, Nuri Çevik, Şefik Ertem, Cemal Avşar, Emine Güleç** ile köy öğretmenleridir. Enstitüye kaydı yapılan **22 öğrencinin 18'i erkek, dördü kızdır**. Bunlar arasında öne çıkanlar; **Esef Çakır, Bekir Ozan, Molla Hıdır**'dir.

Karakterlerden müfettiş **Şefik Ertem**, yazarın Enstitüler ile ilgili fikirlerini yer yer anlatan kişidir. İlk gelişindeki "**Çekirdeği olsa bozkırın, bozkır mı olurdu?**" şeklindeki sözü ikinci gelişinde hatırlatıldığında, "**Bozkırdaki çekirdek, yaşamasını yeşermemeye bağlamış**" tespitini yaparak önceki sözünü düzeltmiştir. Eğitimci **Nuri Çevik** de enstitüye dair tereddütler taşımaktadır ve yer yer yazarın fikirlerini aktarır.

- **1 Kasım 1928:** Yeni Türk harflerinin kabulü ve Harf Devrimi.
- **3 Kasım 1839:** Gülhane Hatt-ı Hümayunu ya da Tanzimat Fermanı'nın okunması ile Tanzimat Döneminin başlaması.
- **4 Kasım 1950:** Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kabul edildi.
- **5 Kasım 2006:** Eski başbakanlardan Bülent Ecevit (81) hayatını kaybetti.
- **6 Kasım 1981:** Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) kuruluşu.
- **7 Kasım 1917:** Rusya'da Ekim Devrimi.
- **8 Kasım 1895:** Nobel Fizik Ödülü sahibi Alman bilim insanı Wilhelm Röntgen, X ışınlarını (Röntgen ışınlarını) keşfetti.
- **9 Kasım 1895:** Montrö Boğazlar Sözleşmesi yürürlüğe girdi.
- **9 Kasım 1989:** Berlin Duvarı yıkıldı.
- **10 Kasım 1938:** Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, ilk cumhurbaşkanımız Mustafa Kemal Atatürk'ün (57) ebediyete intikali.
- **10 Kasım: Atatürk'ü Anma Günü**
- **10 Kasım 1953:** Atatürk'ün naaşının, geçici istirahatgâhı olan Etnografya Müzesi'nden Anıtkabir'e törenle nakli.
- **11 Kasım 1938:** İsmet İnönü'nün TBMM'de oy birliğiyle ikinci cumhurbaşkanı seçilmesi.
- **11 Kasım:** Milli Ağaçlandırma Günü
- **14 Kasım 1914:** Türk sinemasının başlangıç noktası kabul edilen "Ayastefanos'taki Rus Abidesinin Yıkılışı" filmi, yönetmen Fuat Uzkınay tarafından çekildi.
- **14 Kasım 1950:** Şair Orhan Veli Kanık (36) hayatının kaybetti.
- **15 Kasım 1983:** KKTC kuruldu.
- **15 Kasım:** KKTC'de Cumhuriyet Bayramı.
- **15 Kasım 1956:** Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) kuruldu.
- **16 Kasım 1945:** Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) kuruldu.
- **17 Kasım 1922:** Son Osmanlı Padişahı VI. Mehmed Vahdettin, İngiliz savaş gemisi HMS Malaya'ya binerek İstanbul'u terk etti.
- **18 Kasım 1933:** İstanbul Üniversitesi eğitim hayatına başladı.
- **19 Kasım:** Dünya Erkekler Günü.
- **20 Kasım:** Dünya Çocuk Günü.
- **22 Kasım 1963:** ABD eski başkanlarından John F. Kennedy Dallas'ta öldürüldü.
- **24 Kasım:** Öğretmenler Günü (Millet Mektepleri'nin açılışının ardından Bakanlar Kurulu, Mustafa Kemal Atatürk'e Millet Mektepleri Başöğretmenliği unvanı vermiş ve Mustafa Kemal Atatürk de 24 Kasım 1928'de bu unvanı kabul etmiştir. Bu nedenle her yıl 24 Kasım'ı "Öğretmenler Günü" olarak kutluyoruz).
- **25 Kasım:** Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü.

Değerli Dostlar,

Çok çok uzun yıllardan beri, **belirli iklim olayları**, hemen her yıl aynı tarihlerde (belki bir iki gün farkla da olsa) hiç şaşmadan tekrarlanmaktadır. Eskiler bunlara uygun isimler vermişler ve işlerini planlarken bu tarihlere dikkat etmişlerdir. Bilgisayarlar ve akıllı telefonların henüz hayatımıza böylesine yoğun bir şekilde girmediği dönemlerde, neredeyse her evin duvarlarında asılı olan **Saatli Maarif Takvimlerinde**, anılan iklim olayları gün gün yer almaktaydı.

Biz de **Çiğdemim Derneği** olarak, iş ve tatil planlamalarında komşularımızın yararlanabileceğini düşünerek her ay düzenli bir şekilde o ay içerisinde beklenen fırtınaların takvimini yayınlamaya başladık.

Kaynakça:

<https://toprakanaplatformu.wordpress.com/koye-ve-tarima-bakis/insan-ve-doga-dostu-tarim-2/firtina-takvimi/>

<https://www.turksail.com/amator-denizci-kosesi/293-frtna-takvimi>

Fırtına Adı	Fırtına Tarihi	Gün
Kuş Geçimi Fırtınası	2 Kasım	1 Gün
Kasım Fırtınası	7 Kasım	1 Gün
Mevsimsiz Sıcaklar	11 Kasım	1 Gün
Lodos Fırtınası	12 Kasım	1 Gün
Koç Katımı Fırtınası	17 Kasım	1 Gün
Ülker Dönümü Fırtınası	24 Kasım	1 Gün
Fırtına	28 Kasım	1 Gün

Avrupa Birliğı tarafından
finanse edilmektedir.

Dil Değışirse Dünya Değışir!

**TOPLUMSAL
CİNSİYET EŞİTLİĞİNE
DUYARLI DİL
KULLANALIM!**

www.cigdemim.org.tr

ÖYKÜLERDEN SEÇKİLER

BİR GÖZÜMÜZ AĞLAR BİZİM

Hatice Günday ŞAHMAN

“Bugün işler kesat! Bugün işler kesat!”. Karşımdaki bankta. Sigarasından derin nefesler çekip, dumanı havaya savurduktan sonra. “Bugün işler kesat! Bugün işler kesat!”. Duymamak mümkün değil. Sokakta sadece telaşlı ayak sesleri. Hep dolu olan kafeler neredeyse bomboş. “Kahve falı, sadece on lira” diye bağırان yok. Gitar çalan, ney üfleyen sokak çalgıcıları da. Mülkiyeliler’in önünde imza toplayan da. Konser bileti satmaya çalışan da. Bulvardan geçen arabaların sesi ağaçların arasından sızan güneş gibi ulaşıyor sokağa.

Cebimden sigaramı çıkardım. Arandım ateş yok. Gittim, istedim. Yer yer beyazlamış kıvrıcık saçlarının arasından şöyle bir baktı. Yanan sigarasını uzattı. *“Bugün işler kesat!”*. Dilenci olmalıydı. Sokakta kimseler yoktu, para isteyebileceği. Çıkardım bir onluk uzattım.

“Siktir git be parayla mı vereceğiz ateşi?”

Bir kadın ağzına hiç yakıştıramadım, ama sesim mahcup. *“Yok teyze kusura bakma, ondan değil de...”* Hızlıca uzaklaşıp gitmek varken, kendimi bağışlatmak için olmalı çıktım yanına. Benimle mi konuşuyordu, kendi kendine mi anlamadım önce.

“İşler kesat. Bak bak! Bomboş işte!”

Cebini gösterdi. Daha doğrusu ceplerinden birini. Üzerindeki uzun mantonun iki altta, iki üstte, iki de kollarda sonradan dikilmiş cepleri vardı. Bir de çanta vardı yanında, büyük.

“Hangi işler kesat teyze? Ne satıyorsun ki?”

“Ben satıcı değilim. Toplarım. Ama bugün işler kesat!”

Şıp diye anladım istifçi bir **Diyojen**’di o. Çöpleri karıştıran, işine yarayacağı düşüncesiyle bulduğu ıvır zıvırı cebine, çantasına dolduran. Hemen bir çöp ev çizdim kafamda. Bir de isim buldum. **Sinoplu Diyojen, Ankaralı Gülcan** oldu.

“Ne toplarsın?”

“Gülüşleri toplarım, kahkahaları.” Gülüşleri toplayan Gülcan. Nasıl yani? Şaka mı? Değil. Kederli yüzü ciddi. Zararsız deli, etiketi yapıştırıyorum hemen.

“Nasıl topluyorsun ki gülüşleri?”

“Kirpiklerimin arasına hapsediyorum onları. Sonra daa gözlerimden cebime. Hooop!” Akıllısı beni bulmaz ki! Dudaklarıma diktiği gözlerini yumdu. Ta ki cebini açıp içine bakana dek.

“Siftah senden.”

Başka zaman olsa ne güzel olurdu, dünyadan haberi olmayan biçareyle muhabbet. Ama bugün olmazdı. Kendi halinde oturuyordu. Ben de yanında. Annesinin yanında güven bulan çocuk misali. Bakışları hızla önümüzden geçen yüzleri yakalayamıyordu. Zaten kimsenin gülecek hali de kalmamıştı. Bir tek karşı kafedeki komi yılışık yılışık bakıyordu. Gördü. Tükürdü kaldırıma.

“Siktir git lan!” Yakışıyordu ağzına küfür. Nereden geldiyse aklıma:

“Aynaya baksan, kendine gülümse sen?”

“Olmaz olmaz. Aynada olmaz. Yani özellikle olmaz. Sahici olmalı. Aslında biliyorum en sahici, en çok gülümseme doğumhanelerde. Anneler kucağına alınca bebelerini, emzirince, küçük parmaklar tutunca büyük parmakları. Ama beni hastaneye sokmuyor kapıdakiler. Ben de hayal ediyorum. Hayal gülüşlerinse kıymeti yok. Beğenmiyor alıcılar.”

“Satıyor musun topladıklarını?” Soruma da gelecek cevaba da inanmadan öylesine.

“Olmaz olmaz. Satmam. Veriyorum. Yoksa niye toplayım ki. Deli miyim ben? Paylaşmadıktan, çoğaltmadıktan sonra. Dönüştürücü dostlarım var benim. Onlar alıyor. Sonra söze, sese, fırçaya, boyaya, çamura katıyorlar bu gülüşleri.”

“Sonra?”

“Sonra sonra. Başka insanlar alıyor onların yaptıklarını. Çoğalıyor gülüşler. Her bakan, her okuyan, her dinleyen...”

“Gene güldün ama aynı günde aynı kişiden gülüş olmaz olmaz. İstemem sende kalsın.”

Deli meli değil bu. Konuşması düzgün. Söyledikleri belli bir mantığa dayalı.

“Mesela” diyor, “Düşünlere giderim. Damatla gelinin imzayı attıktan sonraki gülümsemelerini alırım. Misafirlere takındıkları maske gülümsemeyi değil. Damadın annesinin takılara baktığındaki geniş memnuniyete de yüz vermem hiç. Altınla, parayla, pulla aydınlanan yüzler pöhhh. Siktir et onları. Bir tek emekli ikramiyesi alanların terli gülüşlerini severim. Kıymetlidir, iç cebime koyarım.” Elini kalbinin üzerine koyuyor. Sanki eli benim kalbimde.

“Aç mısın? Gidip şurada bir yemek yiyelim.” İyi bir yemek ısmarlamak istiyorum ona.

“Olmaz olmaz. Sen benim konuğumsun.” Bankına oturmuşum ya. Köşedeki simitçiden iki simit. Elleri temiz midir acaba diye düşünsem de yiyorum simidi. Bir kumru geliyor ayaklarımızın dibine. Simidinden kopardığı parçayı kumru tek lokmada yutarken bakıyorum dudaklarına. Kapatıyorum gözlerimi. Mantomu eteğinden tutup kaldırıyorum, cebine yaklaştırıyorum kapalı gözlerimi.

“Bak ben de senin sahici gülüşünü koydum cebime.” Göz bebekleri büyüyor.

“Demek sen de bizdensin kızım. İster misin işin inceliklerini öğreteyim sana?” Cevabımı beklemiyor.

“Hadi o zaman başlayalım. Kural bir. Gözünü dikip bakmayacaksın. Çaktırmayacaksın yani. El ele tutuşan, öpüşen gençler. Her zaman sahicidir mutlulukları. Sakın kaçıрма. Ne iş yapıyorsun sen?”

“Avukatım.”

“Olmaz olmaz. Adliye koridorlarında. Arada bir kelepçelerin çıkarılacağı müjdesi. Bekler durursun. Nasıl gidip geliyorsun işe?”

“Arabayla.”

”Olmaz olmaz. Trafikte ancak cam silen çocukların gülüşünü yakalayabilirsin. Otobüse, dolmuşa, metroya bin. Asıl o insanların içinde bulursun. Sözgelimi, genç biri daha çevredekiler kalk diye bakmadan, yer verirse yakalarsın o yaşlı gülüşü. Sorularıyla annesini bunaltan kız çocuğun meraklı gülüşü. Elinde poşetlerle vagondaki son koltuğa kendini bırakan kadının rahat gülüşü. Ne o beğenmedin mi? Banko. Cebin boş çıkmazsın.”

Kolumdan tutup kaldırıyor. Biraz ilerdeki okulun bahçesinden çocuk sesleri. Teneffüs olmalı. “İkinci banko okul bahçeleri, çocuk parkları.” Sözüünü bitirir bitirmez eğiyor kafasını yan cebine.

“Ama buralarda hızlı olmalısın.” Sürekli cebine doğru eğilip kalkıyor. Bir taraftan da:

“En iyisi öğretmen olmak ilkokulda, lisede, üniversitede hiç fark etmez. Bir de doktor.”

Demirlerin arkasında bir oğlan. Nanik yapıyorum. Dil çıkarıyorum. O da bana. Gülümsüyor. Onu taklit ederek montumun cebine eğiyorum başımı.

“Olmaz olmaz. Kendiliğinden olacak. Öyle şaklabanlık yok.” Kestirip atıyor. Tekrar bankımıza geliyoruz.

“Yıllardır bu işi yapıyorum. Kokusunu hissedirim gülüşün. Sokaklardan geçerim bildiğim ve bilmediğim. Kavru lan un kokusundan görürüm, bir kadının sabırlı gülüşünü. Balkonda radyo dinleyen amcanın Kalamış’a giden huzurlu gülüşünü duyarım. Çiçekçiden kendine menekşe alan kadının lise günlerindeki gülüşünü yakalarım.” Susuyor. Kafasında söyleyeceklerini düzenliyor gibi. Bense artık bu kentin yaşanılabilir olmadığı düşünceme yandaş bulmak niyetiyle:

“Bu kentin gülüşleri tükendi. Bir sahil kasabasına gitsene. Denize uyanırsın. Güneşi dalgalara gömer, ayı, yıldızları denizden toplarsın. Sahici gülüşleri. Balıkçıların, balığı henüz canlıyken kovaya bırakışlarındaki gülümsemeyi, kumdan kale yapan çocukları, birbirlerine su atanları, deve güreşi yapanları, yandaki bikinili kıızı kesen amcanın,” ona öykünerek “Ahhh gençlik misali yayvan gülüşünü,” Kaldırıyor elini havaya sanki vuracak:

“Olmaz olmaz. Çapkın gülüşler olmaz ki. Hem bu kentin gülüşlerini kim toplar ben gidince?”

“Ohooo teyzecim çok kuralın varmış.”

Kural olmadan, kanun olmadan olur mu hiç diyen, küçümseyen bir bakış. Kızgınlığı geçince başladı:

“Önceden üniversitelere giderdim. Atılan kepler misali havada uçuşan gülücükleri toplamaktan yorgun düşerdim. Ama en güzel mezun gülüşler engelliler okulunda yakalanır. Oralara da git.” Aklıma down sendromlu çocukların çalıştığı pastane geliyor. Kendime saklıyorum. Onun yerine cevabını sezsem de:

“Sakarya’ya gitsene. Orada istemediğin kadar gülüş, kahkaha bulursun. Hem onlar sever senin gibileri,” diyecekken susuyorum. Daha doğrusu susturuluyorum.

“Olmaz olmaz. Anlamıyorsun. Kendiliğinden olacak. Alkol kokusu bozar saflığı. Sek olacak anladın mı? Sek.”

“Kural dört diyorsun yani. Peki, sen içmez misin?”

“İçerim içerim. Ama çalışırken içmem. Çamlık vardır Cebeci’nin üst taraflarında. Bilir misin? Orada içmeyi severim. Ankara ışık ışık önümde.” Kafasını arkaya çeviriyor hızla. Beni de dürtüklüyor. Piyangocudan alınan çeyrek bilete iki misli umut katılmış gülümsemeyi, ikimiz birden koyuyoruz ceplerimize. *“Aferin!”* diyor. Yapıştırıyorum cevabı:

“Otomobilin altındaki ustasından ilk aferini alan çırağın yağlı gülüşü.”

“Günler sonra evine dönen uzun yol şoförünün kanepeye uzandığı andaki oh be gülümseyişi.”

“Lise tiyatro grubunun seyirciyi selamladıkları kırmızı gülüş.”

Sahici kahkahalarımızı ağaçlardaki kuşlar çoğaltıyor. O zaman görüyorum üstteki dişinin dizine vurdukça sallandığı. Gözlerim doluyor. Düştü düşecek. Omzuma vuruyor.

“Olmaz olmaz. İki göz olmaz. Bir gözünle ağlayacaksın.” Ekliyor hemen.

“Böbrek nakli yapan bir cerrahın maske altındaki gülümseyişi.” Susuyorum. O da. Bir dize geliyor aklıma.

“Ya da laboratuvarı sabahlayan bilim insanının sırtını dikleştiren gülüş.” Devam ediyoruz.

“İlk kitabını koklayan genç yazarın mahcup gülümsemesi.”

“Balkondan attığı peynirleri yiyen kediyi izleyen kadının korkak gülümseyişi”

“Kışın tarçınlı salep, yazın limonata tadındaki gülümseyiş.” Telefonumun sesiyle bölünüyor oyunumuz.

Kocam.

“Neredesin? Merak ettik. Devamlı mesaj geliyor. Yeni saldırılar...” Arada oğlanın sesi.

“Tamam, gelirim birazdan.” Konuşurken göz ucuyla izliyorum. Ceplerini açıp açıp bakıyor.

“Hadi gidelim. Seni de evine bırakayım.”

“Olmaz olmaz. Yürümek lazım. Sokakta insanlar. Sokakta gülüşler var.”

Şöyle bir sallıyor elini *“Hadi eyvallah.”* Sesleniyorum bilmiş bilmiş. *“En sahici gülüş içimizdeki çocuğun gülüşü. Unutma. Aynada o çocuğa bak.”* Sallıyor elini yeniden. Sağ olası mı diyor hareket mi çekiyor, anlamıyorum.

Arabayla eve dönerken tek başıma devam ediyorum oyuna. Kopya çeken öğrencinin gözetmenin aldırmaılığıyla rahatlayan gülüşünü, aynı çocuğun maçta son saniyelerde attığı golle gelen nefes nefese gülüşle değiştiriyorum. Leylak ağacının altında meditasyon yapan bir kadının dingin gülümseyişini görüyorum kırmızı ışıktaki. Kütüphanede kitap okuyan kız çocuğunun sessiz gülücüğünü, beyaz kelebek kanatlarıyla uçuşan kahkahasıyla şerit değiştiriyorum. Bir paket makarna, bir çuval kömür alan teyzenin çok şükür bakışına, oy toplama derdindeki adamın hesaplı gülüşünü ekleyecekken: *“Olmaz olmaz. Hesaplı kitaplı gülüşler olmaz,”* derken buluyorum kendimi arabayı park ederken.

Şu ana dek hiç bilmediğim bir yönümü keşfediyorum. Hayalperest.

İnsanlar konuştuklarımızı, düşündüklerimi bilseler, nasıl da küçümserler.

Nasıl da sıradan bulurlar. *Pöhhh* diyorum Gülcan teyzem gibi.

Bizler Dalgacı Mahmut’ların, göle maya çalanların, ayı kırıp yıldız yapanların genlerini taşıyoruz. Sesli sesli yineliyorum.

“Bir gözümüz ağlar bizim. Bir gözümüz.”

(NOT: Bu öykü, yazarın Kırmızı Etek (İmge Kitabevi Yayınları) isimli kitabında yer almaktadır.)

Ütü yaparken nereden aklıma gelir çocukluğumun **Samsun-Çarşamba trenleri**. Sanırım nedeni pembe çiçekli pijamam. Beyaz üzerine pembe çiçekler, sapları incecik, her çiçeğin ikişer yeşil yaprağı var, tren yolunda açan çiçekler gibi.

Çocukluğumdan bugüne unutamadığım yolculuklar; anneannemler **Çarşamba**'da yaşıyordu ve biz yılda bir-iki kez onlara giderdik. 2.5 saat süren tren yolculuğu bana çok eğlenceli gelirdi. Kömürle çalışan tren yavaş gittiği için yol boyunca köy evlerini, ağaçları, dereleri, inekleri, tavukları, kazları, insanları seyrederek zamanın nasıl geçtiğini anlamazdım. Pencereden dışarıya başımı uzatınca ağzıma, gözüme kömür parçacıkları ve duman kaçardı. Kondüktörün elindeki zımbayla biletimizi delişi, ara istasyonlarda nağmeli bir islim sesiyle duruşu, inenler, binenler, bir düdük sesiyle yeniden trenin yola koyuluşu ve yavaş yavaş hızlanması; unutamam.

Şimdi bir yastık kılıfı ütülüyorum, bunu ben dikmiştim. Dikiş dikmeyi annemden öğrendim, 9-10 yaşlarındaydım ayaklı **Singer dikiş makinesini** kullanmaya başladığımda, oyun gibi gelirdi, tıkr tıkr. Annem çok iyi öğretirdi, çok sabırlıydı.

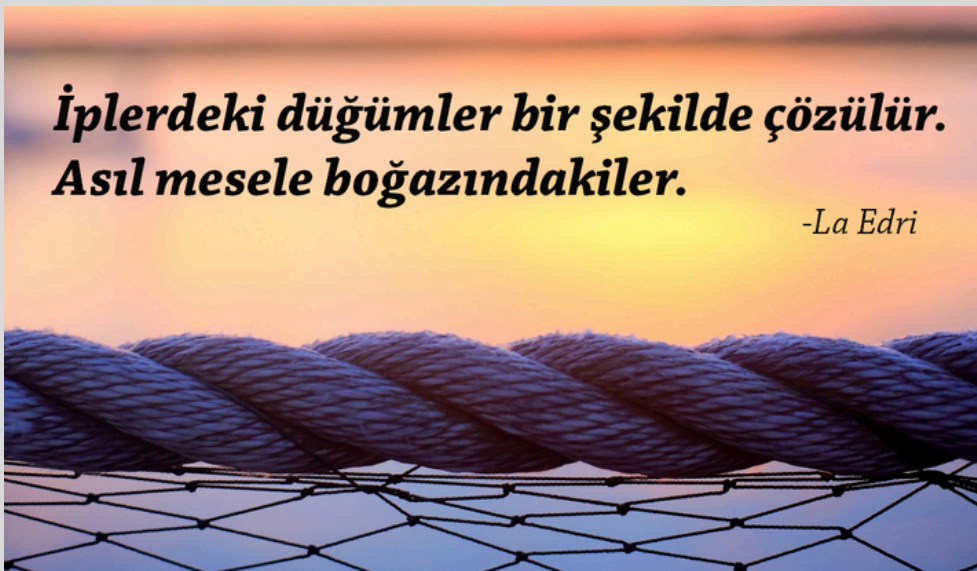
Ev işlerinden en çok ütü yapmayı severim. Çarşaflar, yastıklar, pijamalar, havlular, örtüler. Hepsini gelinlik ütüler gibi dikkatle ütülüyorum. Bu denli özene ne gerek varsa, ama elimde değil. Galiba ütü yaparken zihinsel olarak dinleniyorum, dış dünya ile bağlantım kesiliyor, hayallere dalıyorum. Buruşuk kumaşlar kağıt gibi düzeldikçe mutlu oluyorum. Ütünün ışığı otomatik olarak yanıyor, bugüne dönüyorum. Ütülediğim çamaşırları aynı özenle katlayıp çamaşır sepetine yerleştiriyorum, oradan da dolaba girecekler.

Dolaplar. Çocukluğumun geçtiği **Samsun Selahiye Mahallesi, İhlamur Sokaktaki** evimizde ne çok dolap vardı. Yataklar, yastıklar, halılar, yazın kışlık, kışın da yazlık giysiler bu dolaplara konurdu, hatta ramazanda yapılan kuru yufkalar bile bembeyaz örtüler arasında bu dolaplara yerleştirilirdi, o yufkaların kokusu bugün bile burnumda.

Ütü derken nerelere geldim. Daha da küçükken kömür ütülerini kullanırdık, sobadan alınan kor halindeki kömür ütünün içine konur ve ütü yapılırdı, o da eski trenler gibiydi, ağır ve vakur. Şimdiki ütüler de otomatik, yağ gibi kayıyor kumaşın üstünde, hızlı trenler gibi. Yine bir çıt sesi (2005).

***İplerdeki düğümler bir şekilde çözülür.
Asıl mesele boğazındakiler.***

-La Edri

Dakikalardır dalgın dalgın yürüyor, arada bir çarptığı insanların sitemlerine aldırmadan yoluna devam ediyordu. Başı da hafiften zonkluyordu.

Sabah kahvaltı sofrasına oturduğunda keyfi yerindeydi oysaki. Banyoda dişlerini fırçalarken rüyasında **Müge**'yi gördüğünü hatırlamıştı. Ancak başka bir detay yoktu aklında. İçindeki huzursuzluk işte o sırada başlamıştı. Sanki kötü bir şeyler olacak hissi...

“Rıfat... Hey, Rıfat!” Omzuna dokunan elle irkildi. Gözlerini çevirdiğinde **Akif**'in ona gülümsediğini gördü. *“Bir saattir sesleniyorum. Bu ne dalgınlık.”*
“Duymamışım,” dedi.

Beraber yürürlerken **Akif** durmadan konuşuyor ancak **Rıfat** dikkatini arkadaşına vermekte zorlanıyordu. Akıllı hâlâ **Müge**'deydi; gerçi günlerdir ondan başka bir şey düşündüğü de yoktu ya. Rüyamda ters bir şey vardı kesin... Bir erkek? Onu bir başkasının kollarında hayal edince kıskançlık zehirli bir hançer gibi yüreğine saplandı. Masallardaki prenseslere benzeyen kızın daha pek çok erkeğin hayallerini süslediğini iyi biliyordu. Hayır, kimse seni benim kadar sevemez. Senin için her şeyi yaparım... Kimsenin göze alamayacaklarını bile.

Bildiği kadarıyla **Müge**'nin erkek arkadaşı yoktu. Ya sevdiği birisi? Hançerin zehri usul usul kanına karışıyordu... Öte yandan kız zaman zaman kendisine öyle bir bakış fırlatırdı ki bunu düşündüğünde içinde bir ümit ışığı uyanmıyor da değildi. Neden olmasın? Hele geçen gün kantinde herkesin içinde ettiği o laflara ne demeli: *“Çok hoşsun... Sevgilin olacak kız çok şanslı...”* Diğer kızlar da bu sözlerle anlamlı anlamlı kıkırdamamış mıydı? Yoksa ona mı öyle gelmişti?

Bunları sürekli düşünüyordu ama eyleme geçip **Müge**'ye duygularını açmamıştı henüz. Böyle bekledikçe belki de şansını yitiriyordu. Daha neyi bekliyorsun aptal!

Birdenbire sabırsızlaştı. Bugün açılmaya karar verdi. Artık sensiz bir gün bile geçirmek istemiyorum. *“Beni dinlemiyorsun,”* dedi **Akif**.

Onu düşüncelerinden sıyıran arkadaşına tatsız bir bakış fırlattı. Dinlemek zorunda mıyım?! Ne demeye rastlaşmışlardı ki? *“Haklısın. Kendimi iyi hissetmiyorum,”* dedi. *“Neyin var?”*

Ne diyeceğini bilemedi. Başını boş boş salladı. **Akif** arkadaşının yüzünü görünce başka bir şey sormadı.

Sokağın köşesinde durduklarında **Rıfat**'ın gözü trafik lambasının kırmızı ışığına takıldı. Bakışlarını ondan ayıramıyordu. Kor parçası gibi bir canlanıp bir matlaşan ışığın karşısında donup kalmıştı adeta. Derken harekete geçen kırmızı renk ağır ağır irisinden içeriye girip beyninin ön kısmına ulaşırken tedirginliği dehşete dönüştü. Çığlık atmak istedi ancak başaramadı. Alnının ortasında başlayan titreşim bir kara delik gibi bilincini yutarken gözleri hala lambadaydı. Görüntü, kapatma düğmesine basılan televizyon gibi tek bir nokta haline gelinceye kadar küçüldü ve sonunda tamamen karardı...

Her yer karanlık. Korkutucu derecede zifiri bir karanlık hem de. Neredeyim? Yürüdüğüm sokak nerede? Ya bedenim? Hiçbir şey yok. Ne hareket eden eller ne bir gövde... Öldüm mü yoksa?

“Beni duyuyor musun?”

Duyduğu sesle irkildi. *“Kimsin?”*

“Kim olduğumun önemi yok.”

Cevaba bak! Kesin rüya görüyorum... Evet, öyle olmalı...

“Rüyada değilsin.”

Umarım kâbustan kâbusa geçtiğim, bir türlü uyanamadığım rüyalar gibi uzun sürmez...Bir dakika!

“Aklımdan geçenı duyuyor musun?”

“Elbette.”

“Nasıl?”

“Bunun da önemi yok.”

“Öldüm mü, onu söyle bari!”

“Ölmedin.”

“Neredeyim o halde? Ya bedenim?”

“Soru sormayı bırak. Sana bir şey göstereceğim.”

Karşısında az önceki sokak belirdi. Televizyon ekranına bakıyor gibiydi.

“Kendini görüyor musun?”

“Evet.”

“Kavşağa yaklaşan kırmızı kamyonete iyi bak. Sürücüsü kalp krizi geçiriyordu. Az önce bilincini kaybetti.”

Yeşil ışıktaki karşıya geçmekte olan yayalar kontrolsüzce ilerleyen kamyonetin üzerlerine geldiğini görünce panik halinde sağa sola kaçıştılar. Ancak **Rıfat**’ın olduğu taraftakilerin bazıları pek şanslı değildi. Araç, önünden kaçmayı başaramayanlara çarptıktan, birkaçını da altına alıp çiğnedikten sonra trafik lambasına vurarak durdu. **Rıfat** kanlar içinde yatanlar arasında kendisini de görünce ürperdi.

“Ölmedim değil mi? Az önce öyle dedin bana!”

“Hayır öldün.”

“Ama ama... Hani ölmemiştim?”

Bedeni olmamasına rağmen kanı donmuş gibi hissetti. Olamaz!.. İyi ama bana bunları neden izlettiriyor ki?

“Çünkü sana bir seçim şansı vermek istiyorum.”

“Şans mı? Yani ölümden kurtulma ihtimali mi?”

“Evet.”

“Kabul ediyorum.”

“Ama bunun bir bedeli var.”

Hangi bedel ölümden daha güçlü olabilir?

Karanlıktaki sesler teklifini sunduğunda **Rıfat** öyle şaşırdı ki, olmayan kaşları yukarı kalkarken bir an ne diyeceğini bilemedi. Ancak sessizlik uzamadı.

“Hemen bir karar vermek zorundasın. Fazla zamanımız kalmadı.”

Ölümü tercih etmek... Bu ürkütücü yerde kalmaya razı olmak... Varlığının tepeden tırnağa ürperdiğini hissetti. Hayır, hayır... Yaşamak istiyorum.

“Emin misin? Karşılığında ödeyeceğin bedeli iyi düşündün mü?”

“...”

“Cevabını bekliyorum.”

“Yaşamak istiyorum.”

“Yalnız seçimini bir daha değiştiremezsin ona göre.”

“Umurumda değil,” diye haykırdı. “Ben yaşamak istiyorum!”

“Son kararın bu mu?”

“Evet.”

“Pekâlâ. Artık geri dönme zamanı.”

Bir sessizlik oldu yine. **Rıfat** düşünmemeye çalışsa da bunu engelleyebilmesi zor hatta imkânsızdı.

“Döndüğünde konuşmalarımızı, burayı hatırlamayacaksın.”

Rıfat’ın olmayan yüz çizgileri gevşedi.

Tek noktadan başlayan ışık giderek büyüdü. Etraf tamamen aydınlandığında **Rıfat** kırmızı ışığa bakıyordu. Bir an başının döndüğünü düşündü. Eliyle alnını ovuştururken yeşil ışık yandı.

Akif’le yola adım attıkları anda hızla üzerlerine yaklaşan kamyoneti gördüler. Panik halinde kaçışanlar, tiz çığlıklar, ne yana koşacağını kestiremeyenler, birbirlerinin yoluna çıkıp yere devrilenler arasında araç birden burnunu sola çevirerek karşı kaldırımdaki kalabalığa yöneldi. Önünden kaçmayı başaramayanlara, ardından da direğe çarparak durdu.

Her şey öyle ani gelişti ki; inlemeler, çığlıklar, kırılan kemikler, yarılan kafalar, rengi yavaş yavaş kırmızıya boyanan asfalt karşısında şaşkınlıkla bir an donakalan insanlar...

Peşine takıldığı kalabalığı yararken **Rıfat**’ın içindeki huzursuzluk giderek şiddetleniyordu. Derken yerde kanlar içinde yatan kızı gördü. *“Müge!”* diye bağırdı. Dizleri üstüne çöktü. Yaşam emaresi bulmak için elleri kızın yüzünde, kollarında gezindi, kalbini duymaya çalıştı. Fakat bedeni, sabit bir noktaya bakan büyümüş gözbebekleri kadar cansızdı.

Korkutucu derecede zifiri karanlıkta parlayan ışık alacakaranlığın sırtıtışına benziyordu. *“Sana demiştim,”* dedi. *“İnsanlara güvenmeyecektin.”*

“Evet... Ama inanmak istedim,” dedi diğer ses.

“Kaçınıcı defa?”

(NOT: Bu öykü, 06 Nisan 2023 tarihinde Oggito dergisinde yayımlanmıştır.)

*“İnsan ait olduğu yeri bulunca fırtına diniyor,
savaş bitiyor.Bir bahar başlıyor sonra.*

Beş za

(BİRİNCİ BÖLÜMÜN ÖZETİ: Gerçek Hazine'nin Çiğdemim Dergisi'nin Ekim 2025 sayısında yayımlanan birinci bölümünde **Zeynep**, büyükannesine ait köyün en eski evinin tavan arasında bir harita bulmuştu. Köydeki arkadaşı **Zehra** ile haritadaki izlerin peşine düşmüşlerdi. Hava kararınca saklandıkları mağaraya, 3 yıl önce o ormana gitmiş ve bir daha geri gelememiş olan **Zehra**'nın dedesi gizemli biçimde görünmüş ve bir kağıt, bir pusula ve bir fener bıraktıktan sonra "Suyun sesi, yolunu açacak" diyerek uzaklaşmıştı. İki arkadaş haritanın sırrını çözme yolculuklarını sürdürürken karşılarına çıkan mağarada gördükleri sandığın önünde tartışılar, küstüler. Mağaranın dışına çıktılar, yorgundular, **Zeynep** oracıkta uyudu, **Zehra** yarı uykuluydu ve kendilerine yaklaşan kurdu fark etti.)

Zehra'nın içinde bir şey koptu. Ne olursa olsun, **Zeynep**'i yalnız bırakamazdı. Hızla eline bir taş aldı ve bütün gücüyle yere vurdu. Tok ses, gecenin sessizliğini yırtarken kurt bir an duraksadı. **Zehra**, cesaretini toplayarak yerden kalktı ve kollarını açarak bağırdı "Git buradan! Uzaklaş!"

Kurt, aniden **Zehra**'ya döndü, gözlerini ona dikti. Ama **Zehra** geri adım atmadı. Daha büyük bir taş kaptı ve ileri fırlattı. Taş, kurdun birkaç adım önüne düştü ve hayvan, hırlayarak geri çekildi, duraksadı ardından karanlığın içinde gözden kayboldu.

Zehra, dizlerinin bağı çözölmüş gibi **Zeynep**'in yanına çöktü. Onu sarsarak uyandırdı. **Zeynep**, şaşkın gözlerle baktığında, **Zehra**'nın sesi titriyordu "Biraz önce... bir kurt vardı... Ama geçti, korkma."

Zeynep hâlâ uykunun mahmurluğundaydı. **Zehra**'nın titreyen sesi, zihnine yavaş yavaş ulaşıyor, olan biteni kavramaya çalışıyordu. "Ne... Ne diyorsun?" diye mırıldandı, gözlerini ovuşturarak. **Zehra**'nın nefesi hâlâ düzensizdi. "Bir kurt vardı," diye tekrarlardı, sesi daha kararlı ama hafif titrek. "Sana yaklaşmıştı... Eğer uyanmasaydım..." Bu kez **Zeynep**'in zihni tamamen açıldı. Gözleri büyüdü, vücudu istemsizce ürperdi. Birkaç saniye boyunca sadece **Zehra**'ya baktı. Daha önce hiç böyle görmemişti onu. Korkmuş, ama aynı zamanda kararlı ve endişeli. Kendi güvenliği için korkmamıştı. **Zeynep** için korkmuştu. İçinde bir şeyler kırıldı. Saatlerdir süren öfkesi, küskünlüğü, **Zehra**'nın titreyen ellerini görünce tuzla buz oldu. Bir anda, hiçbir şey söylemeden **Zehra**'ya doğru atıldı ve sıkıca sarıldı.

Zehra önce ne olduğunu anlayamadı. Ama birkaç saniye sonra **Zeynep**'in titrediğini fark etti. Onu korumaya çalışırken korkusunu bastırmıştı ama şimdi **Zeynep**'in sıcaklığıyla, onun da ne kadar korktuğunu hissetti. **Zeynep**, "Özür dilerim," diye fısıldadı, sesi duyguyla boğuklaşmıştı. "Gerçekten, çok özür dilerim. Keşke hiç kavga etmeseydik." **Zehra**, bir an sessiz kaldı. Kendi içinde de bir şeyler çözülüyordu. O da **Zeynep**'e kızgındı, ama işin aslı... onun gitmesini, hayatından çıkmasını hiç istememişti. "Ben de özür dilerim" dedi sonunda, gözlerini sıkıca kapatıp arkadaşına sarılarak. "Seni gerçekten kaybetmek istememiştim." İkisi de bir süre hiç konuşmadan öylece kaldılar. Gece soğuktu ama birbirlerinin sıcaklığında üşümediler. O an, geçmişteki tartışmanın hiçbir önemi kalmamıştı.

"Beni koruduğun için teşekkür ederim," dedi **Zeynep**, **Zehra**'nın omzuna başını yaslayarak. **Zehra** hafifçe gülümsedi. "Sen olsaydın, sen de aynısını yapardın." O gece, mağaranın önünde, soğuk taşların üzerinde, kalplerindeki kırılganlıkları geride bırakarak yeniden dost oldular.

Sabahın ilk ışıkları kayalıkların üzerinden süzülerek **Zehra** ve **Zeynep**'in yüzlerine vurdu. Gece boyunca mağaranın dışında, soğuk taşların üzerinde uyuyakalmışlardı. Hafif esen rüzgâr, üstlerindeki yaprakları uçurdu. **Zehra** gözlerini araladı, hafif bir sersemlikle etrafa baktı. Birkaç saniye boyunca nerede olduğunu hatırlamaya çalıştı. Sonra her şey birden zihnine üşüştü. Mağara, kavgâ, kurt ve **Zeynep**'in ona sarılışı...

Yanında sessizce uyuyan **Zeynep**'e baktı. Yüzü sakindi ama soğğun etkisiyle dudakları hafifçe morarmıştı. **Zehra**, onu uyandırmaya karar verdi, omzuna dokundu: "*Zeynep, uyan...*" **Zeynep** gözlerini açtı, önce etrafına baktı, sonra **Zehra**'yı gördü. Bir anlığına nerede olduklarını unuttu ama hızla toparlandı. "*Sabah mı oldu?*" diye mırıldandı.

"*Evet, çok üşümüşüz,*" dedi **Zehra**, kollarını ovuşturarak. **Zeynep** yavaşça doğruldu. Midesi guruldadı. Açlıktan midesine sancı saplanır gibi oldu. "*Yemek yemeliyiz,*" dedi. "*Gün boyunca güçlü kalmalıyız.*" **Zehra** çantasını karıştırdı. Yanlarında çok fazla yiyecek yoktu ama akşamdan kalan birkaç atıştırmalık vardı. **Zeynep** bir paket bisküvi ve ceviz aldı, **Zehra** ise yanında getirdiği iki küçük elmayı çıkardı. "*Çok fazla değil ama idare eder*" dedi **Zeynep**. İkisi de sessizce kahvaltılarını yaptılar. Kahvaltı bittikten sonra birbirlerine baktılar. Bir karar vermeleri gerekiyordu.

Zeynep, haritayı çıkardı ve önlerine serdi. "*Şimdi ne yapacağız?*" diye sordu. **Zehra**, çenesini ovuşturdu. "*Bence hediye almalıyız. O taş... Sıradan bir şey değil. İçimde bir his var. Onu almamız gerekiyor.*" **Zeynep** başını salladı. "*Evet ama dikkatli olmalıyız. Mağara bizi kolayca içeri almaz. Dün gece yaşadıklarımız ortada.*" **Zehra** derin bir nefes aldı. "*Ama burada oturup bekleyemeyiz. O taşın içinde bir sır var, belki de çözmemiz gereken bir şey.*" **Zeynep** bir süre düşündü, sonra gülümsedi. "*O zaman karar verildi. Mağara'ya geri dönüyoruz.*"

Şelalenin yanındaki kayaya, bir akşam önceki gibi, dokundular ve dün gece açılan gizli geçit bir kez daha aralandı. İçeri adım attıklarında serin hava yüzlerine çarptı. Yerde duran sembollere bu sefer hiç hata yapmadan bastılar. Ardından büyük kapı aralandı, burası ana odaya çıkıyordu. **Zeynep** ve **Zehra**, mağaranın içindeki büyük odaya adımlarını temkinli bir şekilde attılar. Burası, mağaranın kalbiydi. Nemli taş duvarlar yankılanan sessizlikle kaplıydı, sadece ara sıra damlayan suyun sesi duyuluyordu. Ortada duran sandık, tüm ihtişamıyla oradaydı. Ama sandığın kapağı hâlâ kapalıydı. İkisi de ağır adımlarla yaklaştılar. **Zeynep**, elini yavaşça üzerine koydu. Ahşap yüzey, yılların ağırlığını taşır gibi sert ve soğuktu. **Zehra** da diğer taraftan ellerini koydu, kalbi heyecanla çarpıyordu. "*Şimdi açıyoruz,*" dedi **Zeynep**, gözlerini **Zehra**'ya dikerek. Bu sefer aralarındaki dostluğu hiçbir şey bozamazdı.

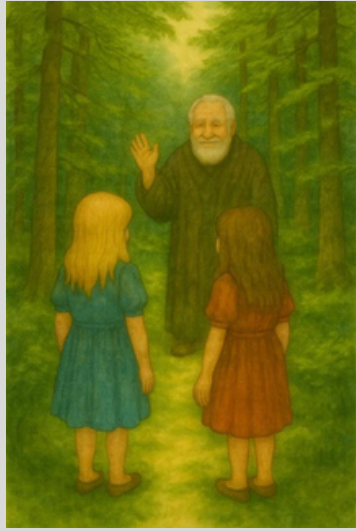
"*Tamam*" diye fısıldadı **Zehra**. İkisi aynı anda kapağı sıkıca tutunup, yavaşça kaldırdılar. Ahşap menteşeler hafif bir gıcırtyla gerildi, sonra kapağı tamamen açtılar. Ve işte o an, gözlerine inanamadan nefeslerini tuttular. Sandığın içi altınlarla, elmaslarla, mücevherlerle doluydu. Işığın yetersiz olduğu mağarada bile pırıl pırıl parlayan bu hazineler, sanki kendi ışıklarını yayıyor gibiydi. Altın sikkeler üst üste yığılmış, parıldayan gümüş bileklikler aralarına karışmıştı. Bazıları o kadar eski görünüyordu ki, üzerlerindeki işlemeler neredeyse silinmişti.

Zehra, gözlerini bu muhteşem görüntüden ayıramadı. "*Bu... inanılmaz,*" diye fısıldadı. Ama sonra ikisinin de bakışları, altınların tam ortasında duran şeye takıldı. O, farklıydı. Altınlar ve elmaslar göz kamaştırıcı bir parlaklıkla ışıldarken, bu taş adeta canlı gibi parlıyordu. Etrafına yumuşak, altın rengi bir ışık yayıyor, tüm hazinenin içinde en değerli şeymiş gibi duruyordu. **Zeynep** dikkatlice eğildi. "*Bu... bir taş mı?*" **Zehra**, altınların arasından taşı almak için elini uzattı.

Taşa dokunduğu anda hafif bir sıcaklık hissetti. Sanki içinde bir şey vardı. Bir güç, bir hareket... "O sadece bir taş değil," dedi **Zehra**, sesi hayranlık ve korku arasında gidip geliyordu. **Zeynep** de taşın üzerindeki ince işlemleri fark etti. Çok eski bir dilde yazılmış semboller vardı. "Sence bu ne anlama geliyor?" **Zehra** taşın titreşmesini hissetti. "Bilmiyorum... Ama öğrenmemiz gerekecek." "Tamam, artık gidelim," dedi **Zeynep**, altınlara son bir kez bakarak. **Zehra**, parlayan taşı avucunda sıkıca tutarken sandığın kapağını kapattılar.

Geri dönüş yoluna yöneldiklerinde, mağaranın içi onlara daha farklı görünüyordu, sanki daha karanlık ve daha ürkütücüydü. Mağara onların taşı aldığını hissetmişti gibiydi.

Zeynep ve **Zehra**, parlayan taşı avuçlarında sıkarak mağaradan çıkıp şelalenin önüne geldiklerinde, içlerinde bir huzursuzluk hissettiler. Sanki mağara onları izliyordu. Ormanda yankılanan rüzgârın içinde fısıltılar vardı, taş avuçlarının içinde hafifçe titreşiyordu.

Zehra, "Bu taş sıradan bir şey değil," dedi fısıldayarak. "Dedemin söylediği 'Bu sizin hayat oyununuz olacak.' cümlesini hatırlıyor musun? Belki de bu taşı kullanarak onu bulabiliriz! ". **Zeynep** başını salladı. "Ama nasıl?" Tam o anda taşın içinden hafif bir ışık sızdı. Bir anda, taşın yaydığı ışık yerdeki kurumuş yaprakları aydınlattı ve ortaya kazınmış semboller çıktı. Haritadaki sembollere benzeyen bu işaretler, ormanın daha derinlerine uzanan bir patikayı gösteriyordu. "Bu işaretler daha önce burada yoktu," dedi **Zeynep** heyecanla. "Ya bu taş... yolu açıyorsa?" **Zehra**'nın sesi umutla titredi.

İçlerindeki korkuya rağmen, taşın gösterdiği yolu takip etmeye başladılar. Ormanın derinliklerine doğru yürüdükçe hava değişti; sanki zaman farklı bir hızda akıyordu. Güneşin ışığı titrer gibi oldu, ağaç gövdeleri daha yaşlı ve kıvrımlı hale geldi. Sonunda, önlerinde eski taşlarla çevrili bir alan belirdi. Taşların ortasında, yıllardır açılmamış gibi görünen, yosunlarla kaplı bir kapı vardı. **Zeynep** taşın ışığını kapıya doğru tuttu.

Kapı, taşların arasındaki yosunları silkelercesine yavaşça açıldığında, içlerinden yükselen heyecan, kalplerini saran derin bir ürpertiye dönüştü. **Zeynep** ve **Zehra**, taş kapının ardındaki karanlık boşluğa nefeslerini tutarak baktılar. Hava ağır, rutubetli ve eski zamanlardan kalma gibi kokuyordu. İçeride loş bir ışık vardı. Sanki taşın az önce yaydığı parıltı, kapının ardında yankılanmaya devam ediyordu. İşte o an, gölgelerin arasından bir figür belirdi. **Zehra**'nın nefesi düzensizleşti, kalbi kulaklarında yankılanıyordu. Siluet netleştğinde, dünya bir anlığına durdu. "Dede?" Sesi, mağaranın nemli duvarlarında yankılanarak kayboldu.

Yıllardır içinde taşıdığı özlem ve belirsizlik, bir anda çözülmüş gibiydi. Dedesi, torununu güçlü kollarıyla sardığında, **Zehra**'nın içindeki tüm korkular dağıldı. **Zeynep**, hayranlıkla izledi. "Bizi bu taş mı size getirdi?" diye sordu. Dede başını salladı. "Evet. Ama bu sadece bir başlangıç. Şimdi buradan çıkmalıyız."

Ancak geri dönmek, buraya gelmekten daha zordu. Bir anda, ormanın derinliklerinden bir çatırtı duyuldu. **Zehra** irkildi. "Bu da neydi?" Dede duraksadı. Kulak kesildi. "Bizi izliyorlar." **Zeynep**'in kalbi hızlandı. "Kim?"

Dede, geride kalan ağaçların arkasına doğru baktı. “Orman, sırlarını kolay bırakmaz. Ama korkmayın, sadece yolumuzu bulmamızı izliyorlar.” **Zeynep** ve **Zehra**, dedelerinin bilgece sözlerine güvenmek isteseler de içlerindeki tedirginlik giderek büyüyordu. Hava ağırlaşıyor, rüzgârın sesi kulaklarına uğultu gibi çarpıyordu. Ormanın derinliklerinde, bir zamanlar kolayca yürüdükleri yollar, şimdi daha çetrefilli ve zorlu görünüyordu. Sanki ağaçlar biraz daha yaklaşıyor, dallar bilinçli bir şekilde yollarını kapatıyordu.

Derken, çam ağaçlarının arasından, tanıdık bir su sesi geldi. **Zeynep** heyecanla bağırdı. “*Dere! Buradan geçtik!*”

Suya doğru koştular. Derenin kenarına geldiklerinde, yüzlerine vuran serin rüzgâr biraz da olsa rahatlamlarını sağladı. Dede yere çömeldi, suyu avuçladı ve içti. “*Bu su, bizi evimize götürecektir.*” Derenin akış yönünü izleyerek ilerlediler. Yol boyunca, kuş sesleri kesildi. Ormanın uğultusu daha sessiz hale geldi. Sanki her adımları, onları ormandan biraz daha fazla kurtarıyordu. Ağaçlar daha seyrekleşti, hava daha temiz hale geldi. Sonunda, köyün ilk taş evleri görünmeye başladı.

Ayakları toprağa her bastığında, ormanın gölgesinden uzaklaşarak gerçek dünyaya döndüklerini hissettiler. Köyün taş yollarına ulaştıklarında, uzaktan tanıdık bir silüet belirdi. Bir kadın, elini alnına koyup gözlerini kıstı. **Zehra**’nın nefesi düzensizleşti. “*Babanne...*”

Kadın hızla koşmaya başladı. Arkasından köyün diğer insanları da birer birer görüldüler. Günlerdir kayıp olan iki çocuğu ve yıllardır kaybolan adamı görmenin şaşkınlığı içindeydiler.

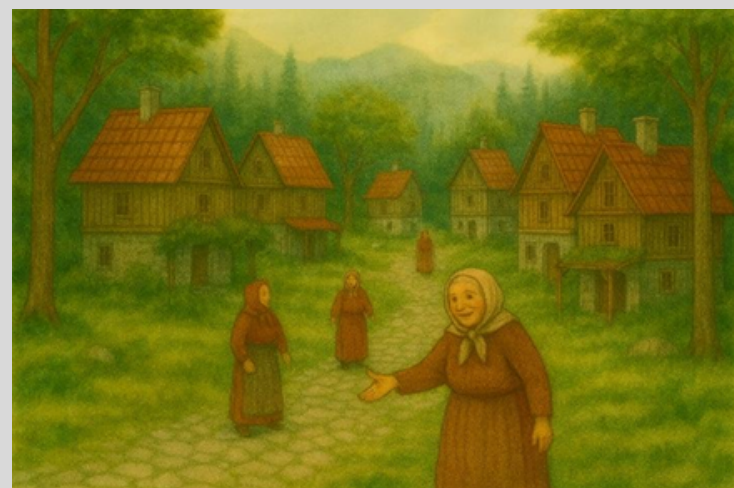
Büyükannesi, **Zehra**’yı gördüğünde olduğu yerde bir an durdu. Sonra, gözlerinden akan yaşlara aldırış etmeden torununa doğru atıldı ve sıkıca sarıldı. “*Seni bir daha göremeyeceğim sandım!*” **Zehra** büyükannesinin kokusunu içine çekti. “*Ben de seni özledim.*” Dede de birkaç adım atarak eşine yaklaştı. Kadın, gözlerine inanamayan bir ifadeyle ona baktı. “*Ali... Sen... yaşıyorsun.*” Dede gülümsedi. “*Döndüm*”. Sıkıca sarıldılar. Omuzları titriyor, gözlerinden yaşlar süzülüyordu.

Zeynep, büyükannesinin de yaklaştığını gördü. Onun yüzü de aynı derecede şaşkıındı. “*Zeynep! Çok endişelendik, nerelerdediniz?*” **Zeynep** utançla başını eğdi, “*Biliyorum babanne, ama açıklayabilirim. Büyük bir şey bulduk!*”

Dede, torununun omzuna dokundu ve kalabalığa döndü. “*Beni dinleyin!*” dedi gür sesiyle. “*Bu çocuklar, köyümüzün eski bir sırrını keşfettiler. Bizler bu toprakların mirasçılarıyız ve ormanda unuttuğumuz bir geçmiş var. Artık bu geçmiş hatırlamanın zamanı geldi.*”

Köylüler birbirlerine şaşkınlıkla bakarken, dedesi devam etti. “*Bu orman bizim, ama biz onu unuttuk. Oysa doğa bize unutmamamız için bir işaret, bir sır bıraktı, çocuklar onu buldular.*”

Köylüler merakla dedeye yaklaştılar. Yaşlılardan biri, bastonuna yaslanarak “*Ne anlatıyorsun Ali? Ne sırrı?*” diye sordu. Dede gülümsedi. “*O sırrı ben değil, torunum ve arkadaşı anlatacak.*”

Zeynep ve **Zehra** birbirlerine baktılar. Gözlerinde aynı şey parlıyordu: Gurur. **Zehra** öne çıkıp anlatmaya başladı. “*Biz... bir hazine bulduk... Altınlar, mücevherler...*”

Bir sessizlik oldu.

Bu kez **Zeynep** devam etti : “*Ama fark ettik ki, asıl hazine o değildi. Asıl hazine, geçmişimizi hatırlamak, dostluğumuzu korumaktır.*”

O gün, köyde kutlama yapıldı. İnsanlar bir araya geldiler, sofralar kuruldu. **Zeynep** ve **Zehra**, en önde oturmuş, ellerinde sıcak çaylarıyla çevresindekileri izliyorlardı. “Ne düşünüyorsun?” diye sordu **Zeynep**.

Zehra, dedesine baktı. O, eski dostlarıyla konuşuyor, gülüyordu, “Bu macera gerçekten bir hayat oyunu gibiydi, ben hayatımda kendimi hiç bu kadar mutlu, canlı hissetmemiştim” dedi. **Zeynep** gülümsedi. “Ben de. En büyük hazineyi sonunda anladım.” **Zehra** başını kaldırdı. “Neymiş?”

Zeynep gözlerini çevresinde gezdirdi ve “Birbirimize, dostluğumuza sahip olmak, seni bilmiyorum ama benim için o altınlardan ve mücevherlerden çok daha değerlisin” dedi. **Zehra** bu sözler üzerine hiçbir şey söylemedi, sadece **Zeynep**'e sıkıca sarıldı. Uzun zamandır kendini ilk kez bu kadar güvende hissediyordu. Köyde mutluluk ve kahkahalar yankılandı. Ormanın içinde, uzak bir yerde, mağara yeniden sessizliğe gömüldü.

BİR BELGESEL BİR YÖNETMEN

KARDAN MÜREKKEP

Yönetmen

Nurtaç Erimer ve Muhacirler adlı
kitabın yazarı Prof. Dr. Halil
Değertekin'in katılımlarıyla

1915 yılında, Rus işgali ve Ermeni
çetelerinin çektiirdiği zorluklar ve acı
dolu hikayeler!

5 Kasım 2025

Çarşamba

19.30

Çankaya Belediyesi, Hasan Ali Yücel Çankaya Evi,
İsmail Hakkı Tonguç Salonu
Çiğdem Mah. Can Yücel Parkı içi

“Çiğdem Mahallesi”; Çocukluğumun, dostluğun, paylaşmanın, samimiyetin adı. Herkesin birbirini tanıdığı, *“Komşunun, komşunun külüne muhtaç”* olduğu; *“Komşusu açken tok yatan bizden değildir”* anlayışının yaşandığı o güzel günlerin mahallesi...

Akşam ezanının sesi, sokakta oynayan çocukların kahkahalarına karışırdı. Acıkan ya da susayan bir çocuk, kendi evinin kapısını değil; en yakındaki komşunun kapısını çalardı. Çünkü her kapı, her sofrası, her gönül birbirine açıktı.

Bugün ise koca koca apartmanlarda, güvenli sitelerde camdan cama bile selam verilmeden yaşıyor. Aynı binada yıllarca oturup komşusunun adını bilmeyen insanlar var. Kapılar ardına kadar değil, kilit üstüne kilitli. Çoğu yerde **“mahalle”** artık bir adres satırından ibaret gibi...

Halbuki mahalle, birlikte yaşamamanın en sade, en içten hâlidir. Paylaşmayı, saygıyı, empatiyi öğreten bir yaşam alanıdır. Ama özellikle büyük şehirlerde, bireyi **“ben”** olmaktan çıkarıp **“biz”** yapan o mahalle bilinci dediğimiz sıcak duygu, yavaş yavaş kaybolmakta. Her şey daha modern, ama bir o kadar da soğuk.

Yan dairede günlerdir ışık yanmazsa kimse *“Acaba iyi mi?”* diye düşünmüyor artık. Bu da gösteriyor ki, yalnızlaştıkça hem güven hem empati duygumuzu yitiriyoruz.

Oysa mahalle bilincini yeniden yeşertmek elimizde.

Bir selamla, bir tebessümle, bir yardım eliyle başlayabiliriz.

Mahalle toplantıları düzenlemek, yerel dayanışma ağları kurmak, çocuklara komşuluk değerini anlatmak... Küçük adımlar, büyük değişimlerin habercisi olabilir. Çünkü mahalle, sadece binalardan değil; birbirine dokunan yüreklerden oluşur.

Yıllar sonra yeniden **“Çiğdem Mahallesi”**ne taşındığımda, **“Çiğdemim Derneği”** sayesinde mahalle bilincinin hâlâ yaşadığını görmek beni derinden etkiledi ve umutlandırdı. ***Siyasetten uzak, gönüllülük ve paylaşım esasına dayanan, çağdaş, yeniliklere açık; insan ve hayvan sevgisini en yüksek düzeyde yaşatan; sanatsever, üretken, dayanışmacı bir dernek...***

İnsanları çeşitli topluluklar aracılığıyla hem sosyalleştiren hem de eğiten bu yapının bir parçası olmak, bana mutluluk verdi.

Hem soluk alabildiğimiz hem de öğrenip paylaşabildiğimiz bu kıymetli oluşum için, başta Dernek Başkanımız Sayın **Fatih Fetih Aksoy**'a, Muhtarımız Sayın **Özlem Ergon Cerit**'e ve üyesi olduğum Edebiyat Topluluğu yöneticilerinden Sayın **Suat Ilgaz** nezdinde emeği geçen herkese teşekkür ve minnetlerimi sunuyorum.

**Bir köpeğe kemik atmak yardımseverlik değildir.
Asıl yardımseverlik, en az köpek kadar aç
olduğun bir zamanda o kemiği onunla
paylaşmaktır.**

Jack London

Çiğdemim Derneği Kütüphanesinden; **Murat Gülsoy**’un “**İstanbul’da Bir Merhamet Haftası**” kitabını aldım. Kitabın önsözünde yazar, öğrencilerine mesajla bir konu verip bu konu hakkında fikirlerini yazmalarını istediğinden bahseder. Bir hafta boyunca mesaj gönderir. Onlardan her gün cevap alır ve değerlendirir. Boğaziçi öğretim görevlisi ve genç yazarlara “**Yaratıcı Yazarlık ve Edebiyat Atölyeleri**” dersleri veren bir yazarın bu kadar kötü kitabını beklemiyordum ve kitabın bir kısmını okudum. Birçok genç yazara ders veren ve **Ömür İklim Demir** gibi “**Kum Tefrikaları**”nı yazan yazarın eğitimcisi olan **Murat Gülsoy**’dan beklemediğim bir kitabı kısa sürede iade ettim.

Kum Tefrikaları’nı çok beğenmiştim. Tavsiye ettiğim kişiler de okuyup beğenmişlerdi. **Çiğdem Sesi** dergisinde kitap tanıtımı yazısı yazmıştım. Bu kitap için de öyle bir tanıtım yapacağım derken...

Kurye motosikletlilerin çilesi

Hafta içi “**İlaç Raporu**” çıkarmak için **Beştepe Devlet Hastanesinden** randevu aldım. Belediye otobüsüyle **Söğütözü**’ne indim. Vaktim vardı oradan yürüyerek gitmeye karar verdim. Eskişehir yolundan, Konya yoluna geçeceğim sırada acı bir fren sesi ile irkildim. Hemen önümde, yolun sağ tarafında bir motosiklete taksinin çarptığını gördüm. Motosiklet sürücüsünün ağırları vardı ki yerde ofluyordu. Sanırım kargo götüren bir sürücüydü.

Son yıllarda “**Getir**”, “**Yemek Sepeti**” gibi hazır yiyecek getirme işi çoğaldı ve motosiklet kullanımı artı. Büyük şehirlerde trafik çok olduğu için ve erken yetiştirmek amacıyla bu motor sürücüleri trafik kurallarına uymamakta acele ettiklerinden çeşitli kazalara maruz kalmaktadırlar.

İşsizlik arttıkça bu gibi sektörlerde çalışmak zorunda kalınıyor. Sanırım “**Migros**”un da bu sektöre girmek istediğini öğrendim. Market zincirlerinde nasıl üniversite mezunları ve öğretmenler çalışıyorsa, bu sektörde de zavallı halkımın emeğinden yararlanacaklar. Bu şirketlere yabancı yatırımcıların da çok ilgi duydukları bilinmektedir. Ekonomi ile ilgili olarak; ünlü markalara üretim yapan bir tekstil firması üretimini, Mısır’da yapmaya karar vermiş...

Obeziteden çıkışın biraz pahalı yolu

Ata Demirer bir ayda sadece 30 kilo et yiyerek zayıflamış. Bizler karbonhidratlı beslenmeye devam... (Tabii en düşük emekli aylığının 1,5 katını tek başına harcayabilmek koşuluyla- editörün notu) Göbekler büyüyünce ancak farkına varacağız...

Yeraltı zenginliğimizi heba etmemek

Burkina Faso, altın işleten Fransız firmalarını kovmuş. Yılda 18 milyar Dolar kazanmışlar. Bizde ise madenler peşkeş çekilmeye devam ediyor. Milli Parkların da her türlü kullanıma açılmak için torba kanuna madde konmuş. Benim bildiğim **Aladağ’lar Milli Parkının** bir bölümünde **%45 krom** var olduğudur. TOKİ 81 ilde beş yüz bin konut yapacakmış. İşsizliği bu şekilde görünmez kılmak istiyorlar...

Şiddetten kurtulmak

Gazze; en sonunda ateşkes anlaşması yapıldı. Demek ki dünya devletleri **Filistin Devletini** tanımaya başlayınca, bu iş bir baskı ve toplumsal muhalefete dönünce barış gerçekleşti. Tabii ki çok sayıda Filistinli öldükten sonra. Gerçi İsrail ateşkesi ihlal ettiği oluyormuş...

Son olarak 26 Ekim haberi **PKK Türkiye’den çekiliyor**. Kendini fesh eden terör örgütü nasıl oluyor da çekiliyor. Bu devlet uyuyor mu? Acaba...

Çiğdemim Derneği'nin düzenlediği söyleşide **Türkiye şiirinde aşkın toplumsal gelişimini mülkiyet ilişkileri ekseninde anlatma çabası** güderken, arka planı oluşturan bir roman incelemesiyle de yol almaya çalıştım. Böylece tarihselliği edebi türler arası bir zenginlikle desteklerken aslında insancıl duygu ve düşün örüntülerinin tamamlayıcı ve ahenkli yapısını açığa çıkartmanın mümkün olabileceğini düşündüm. Bize her ne kadar uzak görünse de kimi zaman “**sıradan**”, kimi zaman “**küçük insan**”, kimi zamansa “**avam**” olarak nitelendirilen kitlelerin tarihin ve sanatın sahnesine çıkma mücadelesinde yaşadığı zorlukları da hesaba katmaya uğraştım. Küçük insanın sesini yükselttiği her an, ittifak içerisinde bulunduğu sınıfların bile tahammül gösterdiği, yer yerse düşmanla kol kola girip yankılara ve yansılara ket vurduğu bir hengameyi de beraberinde getirmektedir. Yüzyıllar boyunca **Trajedyanın, Klasisizmin** ve onunla harmanlanmış **Skolastik akımların** sahne üzerinden ve önünden kovduğu, gerisinde ise ancak utançla karışık yer verdiği küçük insanın **Romantizmle** ve farklı **Gerçekçilik akımları** ile kendisine güç bela edindiği yer hep sallantılı bir zeminde varlık bulmuş, çoğu zaman da baskılanmıştır. Bu bakımdan ancak **Kürk Mantolu Madonna** romanındaki **Raif Efendi**'nin kısık sesiyle atabilmiştir çığlığını.

Çünkü **Ölü Canlar**'dan **Germinal**'e, **Savaş ve Barış**'tan **Demiryolu Seraserileri**'ne, **Fareler ve İnsanlar**'dan **Ve Durgun Akardı Don**'a kadar yüce soylu sanat hazretlerinden kopartabildiği kadarıyla avunmuştur kimisinin garip, sefil, zavallı, biçare, baldırı çıplak olarak nitelediği “**küçük insan**”. Hayatı sanata konu edilemeyecekler arasında sayılıp hakir görülmüştür. Kendi yaşamından türetilen bir sanatı anlayamadan, tadına doyasıya varamadan ondan bile mahrum bırakılmıştır. Söyleşi kapsamında, **Türkiye şiirinde aşkın toplumsal gelişimine** değinirken **Erhan Bener**'in **Eski Dostlar** romanında gizli aşk kategorileri ile şiirimizin evrilen izlekleri arasında bağ kurarak türler arası koşutlukların da izini sürdürdüm.

Kitabın hemen girişinde 40 yıldır yaşadığı ince ince yağmur altında, can sıkıntısı ve üzerinde bir atlet bir don ile pencereden bakan **Kadir**'e sevgilisi “*Nereye Bakıyorsun*” diye sorar, adam dışından “*hiç*” yanıtını verirken içinden “*Nereye Bakıyorum*” diye döndürüp kendisine sorar ve gerçekten nereye baktığının ayırdına varamaz.

Ben söyleşi kapsamında işte o adamın nereye baktığını biraz olsun anlatmaya çalıştım çünkü kendisi yıllanan bir aşkın şafağında tam da o sokakta neye baktığını neyi seçebildiğini görmüyordur artık, kendi sesine kördür. Dışındaki konuşmayı da içindeki mırıltıyı da yanıtsız bırakan bir yabancıdır kahraman, bir yönüyle kınından çıkarıp savurduğu bıçağın karşıdakinin yaşamına mal olması ya da kendini idama sürüklemesi onun için fark etmez, tıpkı **Yabancı** romanındaki **Mersault** gibi “*hepsi bir*” diyebilecek denli bir kayıtsızlıkla hareket eder.

Aşkın kayıtsızlık ile bezeli hali romantizmin öncesini ve ilk zamanlarını tanımlamada kullanılabilecek bir turnusol kağıdıdır. **Yılmaz Odabaşı**’nın herkes kendi aşkını yaşar dizesinde ifadesini bulan yankısızlık bir yanda karşıdaki boşluğu diğer yanda dizelerin yanıtsız kaldığı çağları imlemektedir. **Romanımız ve Modern şiirimizin aşk izlekli ilk dönem şiirleri** ise henüz iki kişilik aşkların yaşanabileceği cinsiyet eşitliği zemininin çok uzağındadır. Hem toplumsal cinsiyet hem de sınıfsal ilişkiler açısından durum böyledir.

Eski Dostlar romanı İstanbul’un en eski ve tarihi otellerinden birinde geçer otelin gençliği ile insanın gençliğinin özdeşleştirildiği aşk kategorisi farklı açılardan değerlendirilebilir. Evet, otelin gençliği ile insanın gençliği birbirini yakından anıştırır. Tatiller, toplantılar, aşklar, eğlenceler kapısında sıraya girer yeni yetme yıllarında ama o kendisinin ayırdına varacak gözlere sahip değildir. İnsan hiç değilse aynaya sığıdığını sanır da bununla avunur, oysa oteller ve sokaklar aynaya sığmazlar, yaşlandıkça gözden iyice ıraklaşırlar. *Günler kısaldı. / Kanlıca’nın ihtiyaçları / Bir bir hatırlamakta geçen sonbaharları. / Yalnız bu semti sevmek için ömrümüz kısa... / Yazlar yavaşça bitmese, günler kısalmasa...* **Yahya Kemal**’in **Eylül Sonu** şiiri hızlı bir mevsim geçişiyle kış akşamlarına kavuştuğunda “*Ya şevk içinde harâb ol, ya aşk içinde gönül*” dizesiyle tamamlar zaman içindeki yolculuğunu.

Eski Dostlar’da aşkın bir diğer kategorisi olarak **Kadir** ile **Feride** yazarın deyişiyle “**aile olmak için**” olanağı bulunmayan bir çift olarak tanımlanır. Çünkü sevdiğinden asla vazgeçmeyen erkek karakterin sevmediğine inatla sarılan hatta sevilmediğini bildiği için iyice hırçınlaşan bir karısı vardır. Hınçla yoğrulmuş bir tiplemeden dem vuran **Bener** alemin diline düşen, pembe panjurlu rüyaları olmayan bir ilişkiyi resmeder. **Metin Eloğlu**’nun *Şaraptı, rakıydı, şuydu, buydu / Kişi esrimeyi bir aşkta tatmalı ilkten / Dedim ya ondan gayri korkuluğa güvenmem / İçtiğim hep aşktı benim, gerisi tortu dizelerindeki gibi bir tortudur aşkları*. **Kadir**’in emekliliğinden sonra artık özgür oldukları ve otele, dolayısıyla topluma zaruri bağlarının gevşediği bir döneme işaret eder aşkın sonraki aşamasında. *İkimiz de özgürüz / Bu otele bağlı değiliz* diye ifade eder **Erhan Bener** otelden koptukları anki özgürlüğü, daha doğrusu özgürlük yanılsamasını. Toplumun içindeki insan kadar insanın içerisindeki topluma da göndermede bulunur. Bunca yıl sonra bile birbirlerinden sakladıkları bir sır gibidir bu, sezdikleri ama ne yapsalar etseler kavrayamadıkları bir gizemdir. Akabindeki kategorik aşama bütün bunlardan kopuşun sahici bir yolunu bulma uğraşıdır, savaşın sonu ayrılıkla sonuçlanırsa çırılçıplak ortada kalmak da var, hem de şu an don atlet durduğu pencerenin gerisindeki yatakta sevişmek için değil. Toplumun ortasında çırılçıplak kalmak sadece soyunukluk ile açıklanamayacak kadar derindir. Çünkü **Bener**’in ifadesiyle insan en zor koşullara bile alışır ve alıştıktan sonra da değiştirmekte zorlanırdı. İşte koşullar onları ayrılığa zorlarsa sokaklarda dımdızlak kalacaklardır, tıpkı bir delinin anadan üryanlığı gibi yaftalanacaklardır. Ve henüz ne kadar rezil olursak o kadar iyi denilebilecek çağın çok uzağındadırlar.

Diğer bir deyişle anlatımı bana hem güncel yaşamımın hem de okuduğum bir romanın görselliğini sundu. Sonuç olarak hem tümüyle soyutlama yerine **müzik ve kostüm aracılığıyla tanışıklık**, hem de dansların etkileyici olması nedeniyle akıldan çıkmayacak bir performanstı.

Bütün bu engellerin ve çağla verilen savaşın ötesinde emekliliğine rağmen kendisinden önemli bir gece için yardım isteyen patron metaforu da başka bir analogiyi beraberinde getirir. Bu çağrı ve çok önemli lakırdıları onu yıllar öncesine götürür. Otelde evlenecek ünlü çiftin konaklayacağı odada yıllar önce iki önemli şahsın hayatını kaybettiklerini hatırlar. İlkinde **Müflis bir Arap Prensi** dönemin **Göbek Kraliçesi** ile münasebetleyken kalp krizi geçirip ölür. İkincisi ise çok daha fenadır, fevkalade ehemmiyetli bir bürokrat o odada bombalanarak öldürülmüştür. Gözden düşmenin anlatıldığı bir odadır burası, ölüm de bir nevi sembol gibi düşünülebilir. Aslında mevzu bahis edilen bir otel dolayımıyla o mekândaki emekçilerin birbirleri ile yaşadıkları 40 yıllık aşktır. Bozuk kaloriferlerin soğuşunda süregider bir sona doğru, aşk ve emek ilişkisi. **Orhan Veli** de kimi gerçekçilik öncesi nüvelerin sahiciliği ile saptayabiliriz benzer izlekleri, sahici olduğu kadar da naiftir; *Güzel kadınları severim, / İşçi kadınları da severim, / Güzel işçi kadınları / Daha çok severim.* **Can Yücel** ise onun bıraktığı yerden tıpkı kendi dizelerindeki gibi namludan fırlar ve aşk ile emeği birbirinin ikamesi olarak kullandığı bir şiirselliğe sığır.

*karşıda bir ütücü dükkânı var.
içerde tıpkı sana benzer bir kız...
ama nasıl hamarat eline çabuk.
öyle özene bezene,
dünyayı düzeltirmişçesine,
susuzlara su, ekmeksizlere ekmek,
umutsuzlara umur verirmişçesine
zengin çamaşırları ütölüyor.*

Aşka ancak evlilik müessesinin penceresinden bakabilen bir anlayışı da karşısına alır **Bener** çünkü ilk safhalarında dillere düşen bir ilişki de olsa yıllar içerisinde evli olup olmadıkları unutulur. Daha doğrusu kimsenin umurunda ya da ayırında değildir artık. Örneğin, kadının Alzheimer hastası annesi **Kadir**'i yıllar önce öldürülen öz be öz oğlu zannetmektedir. Aşkın ölümle ince çizgisini anlatmak için kurduğu bir benzeyen-benzetilen denklemden, bir gizli metafordan bahsedebiliriz burada. *Dönemeyeceğimiz bir yer bul / başka türlüğü güç* denilen aşkların coğrafyasına çekilmekteyizdir artık.

Eski Dostlar romanında bahsi geçen otelde aşklar antika merakından, geçmişin çağrışımlarından, bir nostalji arayışından beslenir. Bugünü beş para etmeyen bu otelin mazisine servet döker konukları. Bugünkü aşk onda geçer akçe değildir.

*Çocukluğunu düşünüyorum Emilia,
Deniz boyundaki ıssız yolu sabahleyin,
Hani saçların, atkın uçuşurdu rüzgârda
Kokusunu duyuyorum bembeyaz gömleğinin,
Seni kucağıma alıyorum Emilia*

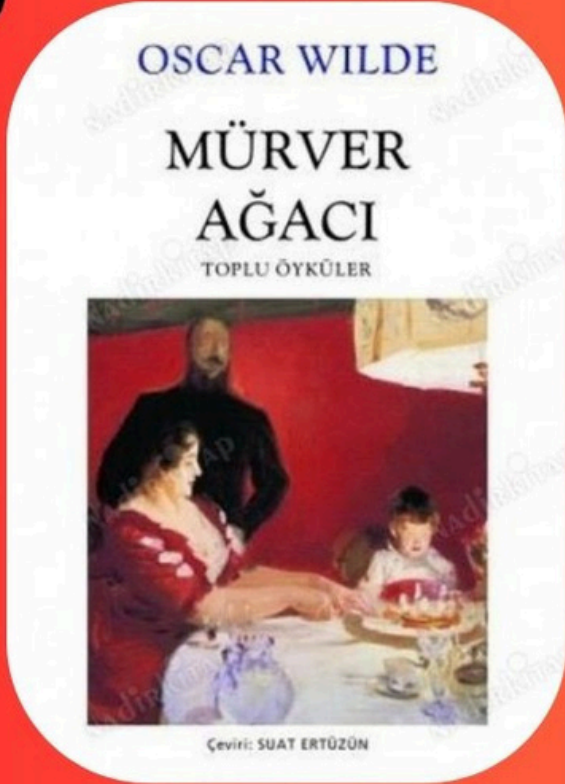

Oteli artık böceklerin sarmaya başladığı dönemde haşerenin varlığını ilk sezen ve bundan ilk mustarip olan otele balayını geçirmeye gelen çifttir. Geçmişin mahkûmu bir otel, bugün için ayrılıklara pencere açmaktan ötesini yapamamaktadır. Balayını çıkmaz sokakla birleştiren bir bağdaştırma, çatışan olasılıklar, başlangıçta gizli sonlar arasında elimizden tutar da bizi **Nâzım Hikmet**'in **Saman Sarısı**'ndaki şu dizelerine götürür:

*ve ayrılık parmaklarımızın birbirine ilk değişinde başlamıştı çoktan
ama yine de ansızın yitirdim seni
asfalt denizlerinde otomobilleri durdurup baktım içlerine yoksun
bulvarlar karlı
seninkiler yok ayak izleri arasında*

Çiğdemim Edebiyat Topluluğu

**Oscar Wilde'in
“Mürver Ağacı” adlı öykü
kitabını konuşuyoruz.**

**Sunum:
Dilek ŞİMŞEK**

24 Kasım 2025

Pazartesi 19.30

Çiğdemim Kültürevi

www.cigdemim.org.tr

0312 2852047 - 0530 6609583

Bayırın başındaki ablamın evine misafir oldum. Yoğurtçu dükkânı olduğu için halk arasında **Yoğurtçu Bayırı** adı verilmiş. Epeyce dik bir bayır. Bayırın en dik yerinde ablamın kiralık evi var. Bayırın sonu **Kamil Ağa Camisi**'ne varıyor. İki tarafın sonunda da çarşı var. Dükkânlara alışveriş yapmaya ablamla beraber gidiyoruz. Ablamın kocası eniştem peynircilik yapıyor. Köylerden peynir alıp toptancı bakkallara satıyor. Ablamın bir kızı, bir de oğlu var.

Misafir olduğum evin bitişiğinde Rumeli göçmeni bir aile oturmakta. Onlar da kiracıymış, sonradan öğrendim. Anne, baba, büyük oğlu ve gelini var. İki tane de evlenmemiş genç oğlu var. Biri İstanbul'da okuyormuş. Gelin ile sık sık komşuluk yapıyoruz.

Yoğurtçu Bayırı'nin resmi adı **Çektirme Bayırı sokağı** olarak geçmektedir. **Peştamalcı Caddesi, Kuyucuklu Yoğurtçusu**'ndan başlar. **Cumhuriyet Okulu** karşısındaki **Kamil Ağa Camisi**'ne kadar yol uzanır.

Bu anlatmaya çalıştığım iki insanın tanışması ve uzun yıllar evli kalan Tekirdağlı bir çiftin hayatının baş tarafı (rahmetli; annem ve babam).

Yıl **2025** bu bahsettiğim bayırlar duruyor ama o insan profili değişmiş, çok göç vermiş ve göç almış durumda. Şehir büyüdükçe insanlar yeni evlere taşınıyorlar. Kurulan kooperatiflere girip veya arsasını müteahhite verip yeni eve sahip olmaya çalışıyorlar. İnsanların bu terk ettiği yerlere, çok farklı yerlerden kişiler yerleşmiş durumda. Doğudan, batıdan, kuzeyden ve güneyden, farklı kültürlerden insanlar.

Savaş insanları göçe zorladı galiba, yoksulluk diz boyu hissedilmekte bu topraklarda. **Sanayi Çarşısının** üzerindeki inşaata giderken **Belediye**'nin taşerona verdiği yol yapımında taş döşeyen insanların çoğunun Suriyeli olduğunu gördüm. Yine çalıştığım şirketin gölet inşaatında da mutfakta çalışan yabancı uyruklu kişiler vardı. Kayıtdışı çalışıyorlardı.

Gelelim küçüklüğümüzde bu bayırda neler yaptığımıza, yani oyunlarımıza demek istedim. Tahta perde ile çevrili küçük bir alanda maç yapardık. Top pek kaçmazdı, yalnız kaleci arkadaşımız topa hızlı vurursa o zaman top dışarı kaçardı. Biz de *“Sen git al”* derdik. Caddeye inen topu, bazen bizden büyükler şut çekip gönderirlerdi. Cadde üzerinde bir marangoz amca, ismini hatırlamıyorum. Galiba oğlu da bizimle beraber oynuyordu, ağaçtan derme çatma küçük boy kale yapmıştı. Bazı günler az kişi oynuyorsak kaleye kimsenin geçmesine gerek olmazdı.

Okulların tatil olduğu bir dönem de çok sayıda çocuk maç yapmak için birikmişti. Bana, *“Sen bekle biraz, seni sonra oyuna çağırırız”* dediler. Ben o küçük sahanın kenarında beklemeye başladım. Ama canım sıkıldı, bir orta boy kayanın üzerine çıkıp inmeye başladım. İşte o anda kaya ayağımın altından kaydı ve sağ kolum kayaya çarptı. Canım müthiş acıdı ve ağlamaya başladım. Orta 2'den 3'e geçmiştim. Kırık çıkıkçıya gittik ve yaptı, o zaman acısı biraz azaldı.

Başka bir oyun yerimizse, bahçesinde büyük bir kümes olan bir komşumuzdu. Onun kızı ve oğlu vardı. Biz saklambaç oynarken kümese girerdik. Eve gidince annem nerede oynadığımızı sorar, eğer kümes civarında ise mutlaka banyo yaptırır ve bit, pire arardı. Bazen de, kene yapışmış mı diye koltuk altımıza bakardı. Kardeşimde bir kene bulmuştu. Yine bu tavuk kümesinden olduğuna inandığımız saçkıran olmuştu. Uzun süre bu saçkıran yerine sarımsak sürmüştü. Neyse ağlaya ağlaya geçmişti bir süre sonra bu illet.

Jose Marti Küba Dostluk Derneği ile Bizim Ada Turizm Seyahat Acentesi tarafından Çiğdemim Derneği'ne özel olarak düzenlenen Küba turumuz 21-30 Eylül 2025 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Jose Marti Küba Dostluk Derneği Başkanı Nahide Özkan'ın liderliğinde ve yerel rehberimiz: **Jesus**'un eşliğinde gerçekleştirdiğimiz bu geziye 36 üyemiz ve yakınları katıldı.

Çoğunlukla **casa** adı verilen ev-pansiyonlarda kaldığımız bu gezide iki geceyi geçirdiğimiz lüks bir otelde tatil ve deniz keyfi de yaşadık ama bu gezinin kültür boyutu önce geliyordu.

Özellikle içeriği itibariyle başka turlarla karşılaştırılmayacak kadar kapsamlı bir gezi yaptık. Şöyle ki *-biraz sonra tek tek anlatacağım-* **CDR, ICAP, La Colmenita** gibi kuruluşların yetkilileriyle ve üyeleriyle; aile hekimi, kreş ziyaretleriyle, mahalle buluşmasıyla **Küba**'yı ve **Küba halkını** yakından tanıdığımız gibi birbirinden güzel restoranlarda **Küba lezzetlerini** tatma, Küba müziklerini canlı olarak dinleme fırsatı da bulduk.

Tabii bunların yanı sıra **Küba'nın UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde** yer alan varlıklarından; **Havana, Cienfuegos ve Trinidad**'ın (Ingenios Şeker Kamışı Vadisi dahil) tarihi kent merkezleri ile **Vinales Vadisi**'nin ayrıca **UNESCO'nun Biyosfer Rezervi** ilan ettiği **Terrazas** bölgesinin de aralarında bulunduğu birçok tarihi, tabii ve turistik yerini de gezdik.

Küba'nın Meksika Körfezi kıyısındaki başkenti **Havana**'dan başlayan gezimiz kapsamında; adanın batı tarafında **Pinar del Rio** kentindeki **Viñales Vadisi**'ne kadar gidip **Havana**'ya geri döndükten sonra bu defa da doğu tarafına yönelip **Karayip Denizi** kıyısında kalan **Cienfuegos** ve **Trinidad** ile iç kesimde kalan **Santa Clara**'yı kapsayan bir tur yaparak gezimizi **Havana**'da tamamladık.

Böyle anlatınca ne çok yer gezmişiz gibi geliyor ama haritaya bakınca **Küba**'nın yarısından bile azını gezdiğimiz anlaşılıyor. Bununla birlikte **Küba**'nın en çok gezilen yerlerinin bu bölgede toplandığını söylemek gerekir.

Ana hatlarıyla böyle bir giriş yaptıktan sonra gezip gördüklerimizi gün gün şöyle özetleyebilirim: 12 saati geçen uzun bir uçak yolculuğundan sonra sabah saatlerinde vardığımız **Havana**'da casalarımıza yerleştikten ve kısa bir süre dinlendikten sonra yoğun programımızı uygulamaya başladık. Önce **Havana**'nın en ünlü restoranlarından biri olan ve **Küba dostu Amerikan vatandaşı**, Nobel ödüllü ünlü yazar **Hemingway**'in de yemeklerini yediği yer olarak bilinen **La Bodeguita del Medio**'da öğle yemeğimiz yedik, ilk **mojitomuzu** içtik.

Yemek sonrası **Küba**'nın tarihi dört meydanından biri olan **Katedral Meydanı**'nı gezdikten sonra **Havana**'nın olmazsa olmaz turistik etkinliklerinden biri olan üstü açık eski Amerikan arabalarıyla bir saati aşan bir şehir turu yaptık. **Malecon Bulvarı**'ndan başlayan ve daha sonra özel olarak da ziyaret edeceğimiz **Atatürk'ün büstü**, **ABD Büyükelçiliği**, **Havana**'nın lüks semtlerinden **Miramar** gibi yerleri gördüğümüz ve doğa cenneti **Parque Almenderes**'te kısa bir mola verdiğimiz turumuzu **Devrim Meydanı**'nda tamamladık. ABD Büyükelçiliği binasının önündeki meydanın bir özelliği var ki not etmeden geçemem: Bu meydan; **Soğuk Savaş** döneminde Kübalı gençlerin 67 saatte (ABD'nin Domuzlar Körfezi çıkartmasının püskürtüldüğü süre) büyükelçiliğin cephesindeki propaganda ekranını buraya diktikleri dev **Küba** bayraklarıyla kapattıkları yer olarak tarihe geçmiş.

Devrim Meydanı'nda **Jose Marti Anıtı** ile üzerlerindeki Devrim önderlerinin silüetlerinin bulunduğu **İçişleri ve İletişim Bakanlığı** binalarını gördük. İletişim Bakanlığı cephesinde **Ernesto Che Guevara**'nın ünlü **"Zafere Kadar Daima"** sözü, İletişim Bakanlığı cephesinde ise **Camilo Cienfuegos**'un **Fidel**'in **"Nasıl gidiyor?"** sorusuna verdiği ünlü **"İyi Gidiyorsun Fidel"** yanıtı yer alıyor. Tarihi meydandan ayrılmadan grup olarak ilk fotoğrafımızı çektirdik.

İlk günkü son durağımız **La Colmenita** (Küçük Arı Kovanı) adlı çocuk gelişim evi oldu. Burada ve **Küba**'nın başka yerlerindeki benzerlerinde yürütülen; her yaştan çocukların müzik, sanat gibi yeteneklerini öne çıkararak özgüven kazanmalarını ama daha önemlisi iyi ahlaklı kişiler olarak yetişmelerini amaçlayan projenin direktörü (aynı zamanda fikir babası) **Tin**'in sıcak ev sahipliğinde ve birbirinden sevimli Kübalı çocuklarla çok güzel iki saat geçirdik.

Havana'daki ikinci günümüze **CDR'nin** (Devrimi Savunma Komiteleri) merkezini ziyaret ederek başladık. **Ulusal Komite Koordinatörü ve Milletvekili Gerardo (Herardo) Hernandez** ve **Koordinatör Yardımcısı Julia** ile yaptığımız toplantı çok samimi bir havada geçti. Ayrılmadan önce **Julia Hanım'ın** grubumuzun en geç üyesi olan **Ekim Çalışkan'a** bir **Fidel poster**i hediye etmesi bu ilk toplantımıza damgasını vurdu.

Bu sene **65. kuruluş yıldönümünü** kutlayan **CDR** ile ilerleyen günlerde bir kez daha bulaşacağız.

Daha sonra otobüsümüzle **Pinar del Río'ya** doğru dört saat sürecek bir yolculuğa çıktık. Mola verdiğimiz **Parador Las Barrigonas** adlı dinlenme tesisi, bir diğer ünlü Küba kokteyli olan **pina colada**sıyla meşhurmüş. Haliyle onun da tadına baktık.

Bugünkü programımızın devamında **Küba'nın** yeşil doğasıyla kucaklaşacağımız **Viñales Vadisi** vardı. **Viñales'te** önce **Rachel'in** işlettiği **El Paraiso** adlı ekolojik çiftliğin restoranında, buraya özel **antiestres** kokteyliyle başladığımız güzel bir yemek yedik.

Daha sonra ziyaret ettiğimiz **La Corana Tütün Çiftliği'nde** ise bir görevli örnek bir puro sarımı gösterdikten sonra onlar bize puro ve rom ikram ettiler, biz de onlardan puro ve rom satın aldık.

Vadide son olarak **Mural de la Prehistoria** adlı bu dev duvar resmini gördükten sonra **Viñales**'in kasaba merkezine geçerek casalarımıza yerleştik.

Sırada akşam yemeği vardı. Artık alışmıştık; her yemeğimiz değişik bir Küba kokteyliyle başlıyordu ve mutlaka canlı müzik eşliğinde yeniyordu. Ritüel burada da bozulmadı. **El Arte Sano Restaurante**'deki yemeğimiz **Vinales Rom** kokteyliyle başladı, müzikle devam etti, **salsayla** sona erdi.

Havana'daki casalarımıza alıştığımız için olsa gerek, **Vinales**'tekilerde biraz yabancılik çektiysek de dinlenmeye ihtiyacımız vardı zira ertesi sabah 2,5 saatlik bir otobüs yolculuğu bekliyordu grubumuzu.

Küba'daki üçüncü günümüzün tamamını **Artemisa** kentindeki **Las Terrazas Doğa ve Toplumsal Dönüşüm alanında** geçirdik. Buradaki rehberimiz **Hose** ile gezdiğimiz bölge yazımın başlarında belirttiğim üzere **UNESCO**'nun dünyada biyosfer rezervi alanı olarak belirlediği yerlerden biri. Öğrendiğimize göre çölleşmiş bir alanken **6 milyon ağaç** dikilerek yeşillendirilmiş, ayrıca uygulanan toplumsal ve çevresel projelerle ekolojik olarak sürdürülebilir bir coğrafyaya dönüştürülmüş. Halen 1200 nüfusun yaşadığı **Terrazas**'ta evler, okul, sağlık ocağı, kreş, yaşlı bakım evi ve sosyal merkez gibi birimler bulunuyor.

Sağlık Ocağı ile başlayan ilk ziyaretimizde kendisini bir anda çok sevdiğimiz aile hekimi **Rodovaldo** ile tanıştık. Çok samimi geçen bu ziyaret esnasında önce grubumuzdaki doktorlar, sonra isteyenler ve en sonunda grupça olmak üzere fotoğraf üstüne fotoğraf çektirdik. Ayrılmadan **Türkiye**'den getirdiğimiz bazı sağlık gereçlerini bırakmayı da unutmadık. İkinci durağımız olan **Benim Küçük Terasım** adlı kreşi yöneticisi **Dania** tanıttı bize. Çocuklar o kadar sevimliydi ki orada da ben bu minik **Che**'lerle fotoğraf çektirmeden yapamadım. Burada da çocuklar için getirdiğimiz armağanları bıraktık kreş yöneticilerine...

Terrazas'taki öğle yemeğimizi eski bir kahve plantasyonunda kurulan devlet işletmesi **Buenavista Cafetal** adlı restoranda yedik. Buradaki yemeğimize eşlik eden **Los Hermanos Morelos** Kübalı ünlü bir müzik grubunun devamıymış... Restoranın plantasyondan kalan tarihi binasının manzarası da görülmeye değerdi.

Tam da *"Kahve plantasyonunda yemek sonrası kahve yok mu?"* diyorduk ki kahvelerimizi bir başka özel mekânda içecekmişiz. Adını kurucusundan alan ve halen gelini **Adelino** tarafından işletilen **Cafe de Maria** buradaki dönüşüm projesi uygulanırken devam etmesine verilen özel bir izinle varlığını sürdürüyormuş.

Terrazas'taki günümüzü; bir kısmımızın yüzdüğü, bir kısmımızın ayağını sokmakla yetindiği, kalanlarımızın ise kenardan onları seyrederken sineklerle boğuştuğu **San Juan Nehri** kenarında tamamladık. O sineklerden sebep kendimizi bir an önce otobüse attığımız için ilk defa verilenden daha erken bir saatte yola çıkabildik.

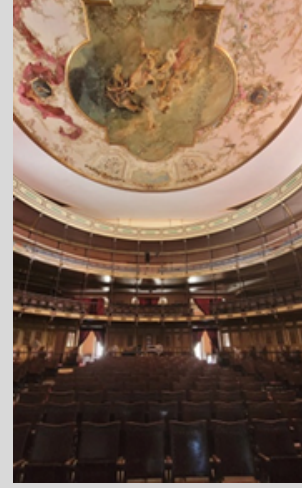
1,5 saat sonra **Havana**'daydık. Sadece bir gün önce ayrıldığımız casalarımıza varınca eve gelmiş gibi olduk. Bugünkü akşam yemeğini biraz Avrupalı bir mekânda yedik. **Küba**'da olduğumuzu hatırlatan iki detaydan ilki ikram edilen kokteylin adının **Cuba Libre**, ikincisi ise yediğimiz yemeğin Küba mutfağının özgün yemeklerinden **Ropa Vieja** olmasıydı. Ve tabii burada da yemeğimize **canlı Küba müzikleri** eşlik ediyordu.

Claxon Hotel bünyesindeki **Fangio Habana Bar Restaurant**'in adının ilginç hikâyesini **Nahide Hanım** şöyle anlattı: Restoran, dönemin devlet başkanı **Batista**'nın kendi prestiji açısından çok önem verdiği **Havana Grand Prix**'i için geldiği kentte yarıştan bir gün önce devrimciler tarafından kaçırılarak yarıştan sonra serbest bırakılan Arjantinli otomobil yarışçısı **Juan Manuel Fangio**'nun adını taşıyormuş.

Gezimizin dördüncü günü, **Küba**'nın **Karayip Denizi** kıyısındaki kenti **Cienfuegos**'a yaptığımız 3,5 saatlik otobüs yolculuğuyla başladı. **Parador El Barquito**'da verdiğimiz kısa bir moladan sonra öğle saatlerinde ulaştığımız **Cienfuegos**'ta ilk olarak **Küba Dünya Halklarıyla Dostluk Enstitüsü (ICAP)** Temsilciliği'ni ziyaret ettik. Giriş holündeki **Gazze** ile dayanışma köşesinin dikkat çektiği temsilcilik binasının salonundaki **Jose Marti**'nin resminin altına bir **Türk bayrağı** asılmıştı. Burada **ICAP** temsilcisi **İsrail** kısa bir sunum yaptıktan sonra sorularımızı yanıtladı.

Daha sonra gittiğimiz **Taller de Grabado** adlı bir baskı atölyesinde yerel sanatçılarla tanıştık, örnek baskı sunumunu izledik, eserlerini inceledik. Öğle yemeğini **Palador Ache Bar Restaurante**'de yedik.

Cienfuegos'un iyi korunmuş tarihi kent merkezi görülmeye değer. Ortasında **Jose Marti**'nin büyükçe bir heykelinin ve kenarlarında tarihi bir kapı ile müze, kilise ve bir tiyatronun yer aldığı meydanın kuşkusuz en güzel yapısı **Tomas Terry Tiyatrosu**'ydu ve bizi burada bir sürpriz bekliyordu. Kalabalık grubumuza hangi ülkeden geldiğimizi soran bir tiyatro çalışanıyla aramızda şöyle bir sohbet geçti:

-Türkiye'den geldik.

-Benim kızım da Türkiye'de.

-Öyle mi? Ne yapıyor Türkiye'de?

-Sporcu.

-Adı ne kızınızın?

-Melissa Vargas.

Şok olduk tabii. İnanamadık önce. Hemen araştırdık internetten, doğruymuş. Milli voleybolcumuz **Melissa Vargas**'ın annesi **Oristela**'yla tanışmıştık.

Bu güzel rastlantı da **Küba** gezimin ilginç hatıraları arasında yer alırken **Cienfuegos**'tan ayrılma vakti gelmişti. **Küba**'nın en görülesi yerlerinden biri olan **Trinidad**'a doğru yola çıktık. 1,5 saat sonra vardığımız **Trinidad**'ı ertesi gün gezmek üzere, kente 12 km uzaklıktaki **Ancon Sahili**'ne geçerek iki gece konaklayacağımız **Melia Trinidad Peninsula Otel**'e yerleştik.

Her şey dahil konakladığımız beş yıldızlı otelimiz; plaj ve havuzlarıyla, açık büfe yemekleriyle, lüks odalarıyla ayrı bir dünyaya götürdü bizi. **Küba**'ya geldiğimiz günden beri hemen her gün balık, karides, ıstakoz yiyorduk ama *-kendi adıma söyleyeyim-* ilk kez **köpek balığı etini** burada yedim. Yine hayatımda ilk **peynir çorbasını** burada içtim ve ikisi de güzeldi...

Bugün dinlenme zamanı, öğleden sonraya kadar otelde kalarak keyfini çıkardık. Dileyenler denize veya havuza girdiler, sineklerden ve sıcaktan çekinenler ise otelin klimalı odalarında, salonlarında dinlenmeyi tercih ettiler.

Otelimiz ne kadar konforlu olsa da buraya tatile gelmemiştik. **Trinidad**'ın tarihi kent merkezi bizi bekliyordu.

Trinidad'ın iki kent merkezi var: **Plaza Mayor** ve **Belediye Meydanı (Plaza Carillo / Cespedes Park)**. Yürüyerek yaptığımız **Trinidad turumuzu**; adı gibi müzeyi andıran **Restaurante Museo**'de yemek öncesi ikram edilen **Çancancana** kokteyliyle başlayan, **İstakoz-balık tabağıyla** devam eden ve elbette yine **canlı müzik** eşliğinde bir yemekle tamamladık.

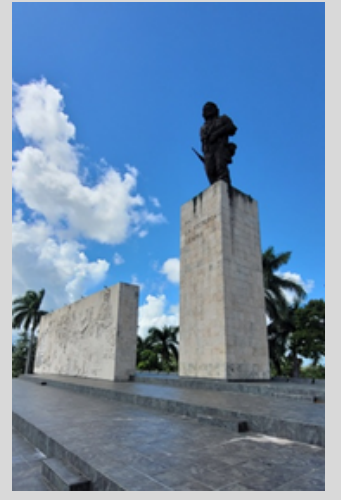

Seyahatte günler nasıl çabuk geçiyor, bir gece daha konaklayacağımız otelimize dönerken sayıyorum; beşinci günümüzü tamamlamışız...

Santa Clara'ya doğru iki saatlik bir otobüs yolculuğuyla başladığımız altıncı günkü ilk durağımız: **Valle de Los Ingenios**'ta (**Şeker Vadisi**) yer alan eski bir şeker kamışı plantasyonundaki **Iznaga Malikânesi** ve **gözetleme kulesi** oldu. Malikânenin arka bahçesindeki ahşap preste geleneksel yöntemle şeker kamışından nasıl şeker elde edildiğini grubumuzdan **Fatih Aksoy** ve **Mustafa Öztürk**'ün güçlü kollarıyla deneyimledikten sonra iki saat daha giderek **Santa Clara**'ya vardık. Burada **La Granjita Hotel** bünyesindeki **La Arboleda Restaurante**'de yediğimiz öğle yemeğinden sonra programımızda bulunan yerleri gezmeye başladık.

Bu kapsamda Devrim'den önce **Che** ve yoldaşlarının zamanında buradan geçen bir demiryolunu patlatarak durdurdukları silah ve cephane yüklü zırhlı trenden kalan vagonlarla oluşturulan **Zırhlı Tren Açık Hava Müzesi**'ni gördükten sonra **Che**'nin Komünist Parti'nin **Santa Clara** binası önündeki heykelini gördük.

Kendisi **Arjantin** doğumlu olsa da **Santa Clara, Che**'nin memleketi olarak biliniyor. **Bolivya**'da öldürülmesinden 30 yıl sonra getirilen mezarı burada. **Santa Clara**'da son olarak **Che** ile 38 arkadaşı için yapılan anıt mezar, **Che Müzesi ve anıtı** ile **Devrim Meydanı**'ndan oluşan kompleksi gezdik.

Böylece **Santa Clara** programımızı da tamamlamıştık ve **Havana**'ya dönmeye hazırlanıyorduk, hatta yola da çıkmıştık ki bir önceki gece hastalanarak acile götürülen bir arkadaşımız tekrar rahatsızlandı. Grup liderimiz **Nahide Hanım** daha fazla uzaklaşmadan *-yerinde bir kararla-* inisiyatif alarak otobüsün rotasını **Santa Clara**'daki **Üniversite Hastanesi**'ne çevirdi. Hastane bahçesinde bir süre bekledikten sonra doktorların hastamızın yola çıkmasına izin vermediklerini öğrendik. Çok üzüldük tabii. Sonuçta hastamızı ve kendisine refakat etmek üzere onunla kalmaya karar veren grup liderimizi orada bırakarak *"gözümüz arkada"* yola çıkmak zorunda kaldık.

Havana'ya kadar mola dahil dört saat süren bir otobüs yolculuğuyla (artık casalarımıza uğrayacak vakit kalmadığı için) doğrudan programımızdaki **CDR**'nin (Devrimi Savunma Komiteleri) **65. kuruluş yıldönümü** kapsamında düzenlenen kutlama etkinliğine katılmak üzere **Avioneta Mahallesi**'ne gittik.

Elektrikler kesik olduğu için etkinlik alanını bulmamız biraz zor olduysa da sonunda ulaşabildiğimiz mahallede düzenlenen söz konusu kutlama etkinliği kapsamında Kübalılarla ilginç bir mahalle buluşması gerçekleştirdik. Şiirler okundu, marşlar söylendi. **Ekim** kardeşimize bir armağan da burada verildi. Üzerinde **Fidel**'in bir sözü bulunan küçük plaketin kendisi küçüktü ama anı değeri büyüktü elbette...

Casalarımıza döndüğümüze bir kez daha evimize gelmiş gibi olmuştuk. Ayrıca böylesi özel bir etkinliğe katılmış olmaktan memnunduk ama aynı zamanda da yorucu bir gün geçirmiştik ve en önemlisi de aklımız hastanedeki arkadaşımızdaydı. Sağ olsun **Nahide Hanım** zaman zaman bizi bilgilendiriyordu ama ne de olsa dünyanın öbür ucunda hastanede kalmak zorunda olmak iyi bir şey değildi. Her ne kadar burası sağlık alanında, dünya çapında isim yapmış bir ülke olsa da...

Bu duygu ve düşüncelerle geçirdiğimiz zor bir gecenin ardından başladığımız **Küba**'daki son günümüzde **Nahide Hanım** yoktu. Dün gecedan beri grubumuz üyelerinden **Meliha Bilge** ve **Ekim Çalışkan**'ın tercümanlığıyla **Jesus** yürütüyordu onun görevini.

Turumuza, **Fidel Castro Ruz Merkezi**'yle başladık. **Devrim Müzesi** uzun zamandır tadilat nedeniyle kapalı olduğu için bu merkezi bir bakıma da **Devrim müzesi** niyetine gezdik, ayrıca hiçbir yerde heykelinin yapılmasını istemediği bilinen **Fidel**'in, Çin'de yapılan ve burada sergilenen tek büstünü gördük.

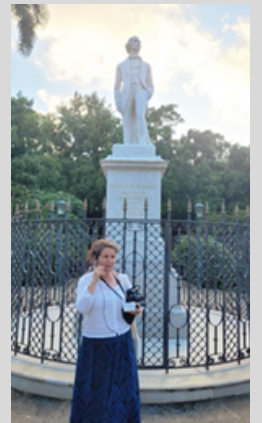
Daha sonra gittiğimiz **Atatürk**'ün büstü, hepimizi en çok heyecanlandıran yerd. Ayrı ayrı ve birlikte pek çok fotoğraf çektirdik. Dışarıdan gördüğümüz eski kongre binası **Capitolio** bir sonraki durağımızdı. Öğle yemeğini **Carbon Restaurante**'de yedik. Bugünkü kokteylimizin adı **Havana Special** idi. Canlı müzik yine vardı.

Jesus, bugünün programını verirken *“Bilin, bakalım, sırada ne var?”* diye sorduğunda hemen herkes hep bir ağızdan *“Alışveriş,”* demişti. Ve şimdi alışveriş zamanıydı.

Ben ve eşim yemekten sonra; **Hemingway**'in çiftlik evinin bulunduğu **San Francisco de Paula** ve büstünün bulunduğu balıkçı köyü **Cojimar** ile **Atatürk**'ün (ikinci) ve **Nazım Hikmet**'in büstlerinin bulunduğu **Boyones** İlçesi'ndeki **Devrim Parkı**'na gitmek üzere gruptan ayrıldığımız için **Almacenes San Jose Pazarı**'na ait bir izlenim/fotoğraf paylaşamıyorum ne yazık ki...

Bu kısa ayrılık sonrası grubumuzla buluştuğumuz **Hotel Nacional de Cuba**'da **Nahide Hanım** da aramızdaydı artık. **Havana** programımızın son aşamasını birlikte gerçekleştirdik. Eskiler *“Marifet iltifata tabidir,”* derler. Gerçi kendisinin yokluğunda gerek **Jesus** ve gerekse **Meliha** ve **Ekim** dostlarımız yokluğunu aratmadılar ama *“Nahide'nin yeri başka,”* dersem öyle sanıyorum ki onlar da hak vereceklerdir.

Nahide Hanım'ın rehberliğinde gerçekleştirdiğimiz **Eski Havana** yürüyüşüne başlamadan önce **Havana Boğazı**'nın iki tarafındaki **San Salvador** ve **Morro Kaleleri** ile **İsa Heykeli**'ni gördük. **Küba**'daki ilk ve tek **İsa Heykeli**; Devrim'den kısa süre önce yapılmış. Devrim'den önce yapılan bugünkü **Devrim Meydanı** ve **Havana Boğazı**'nın altından geçen denizaltı tüneliyle birlikte "**Batista'nın Devrim'e Üç Armağanı!**" olarak nitelendiriliyorlar.

Yürüyüş esnasında gördüklerimizi ise **Real Fuerza Kalesi**, **El Templete (Tapınak)** ve önündeki **Colomb büstü**, **Silahlar Meydanı**, **C. M. Cespedes (Anavatanın Babası) Heykeli**, **Ambos Mundos Otel** (511 numaralı odası **Hemingway Müzesi** olarak düzenlenmiş), **Havana Üniversitesi Kütüphanesi**, **Simon Bolivar Parkı**, heykeli, eski silah dükkânı **Armeria**, **Gebe Evi**, **Seramik Müzesi**, **Çikolata Müzesi**, **Eski Meydan (Plaza Vieja)**, **Parisli Beyefendi Heykeli**, **San Francisco de Asis Meydanı** ve **Manastırı** ile **Dini Sanatlar Müzesi** olarak özetleyebilirim.

Son akşam yemeğimiz için rezervasyon yaptırdığımız restorana giderken yolumuz üzerindeki bir başka restoranda bazılarımızın önceden tanıdığı **Küba**'da yaşayan blogger **Derya Deniz Şahin**'le karşılaştık. Karşılaştığımız yer tesadüfen o akşam evlilik yıldönümlerini kutlayan **Hande** ve **Gökhan**'ın baş başa kalmak için seçtikleri **La Vittola Restaurante** idi. Dolayısıyla o akşam bir türlü baş başa kalamadılar. Bu vesileyle kendilerini bir kez de buradan kutluyoruz. Grup olarak veda yemeğimizi **Restaurante Mojito**'da yedik.

Yemek sonrası rehberimiz ve şoförümüzle otobüste vedalaşarak olabildiğince erken yatmak üzere casalarımıza döndük. Ertesi sabah çok erken bir saatte kalkarak başlayacağımız çok uzun bir uçak yolculuğu bekliyordu bizi...

Dönüş yolculuğumuz 15 saati havada olmak üzere rötar, zorunlu **Karakas** duraklaması, transferler, saat farkı dahil 36 saati buldu...

Dolu dolu geçen bir dokuz günün ardından mahallemize döndüğümüzde belki biraz yorgun ama mutluyduk.

Nice sağlıklı gezilere...

NOT: Bu yazıyı hazırladığım günlerde Küba'da hastanede bıraktığımız arkadaşımızın Türkiye'ye dönüş yolunda olduğunun haberini aldım. Bu vesileyle bir kez de buradan geçmiş olsun diyorum. TÖ

FLORIDITA BAR'DAK  İHT YAR

Hayatının son döneminde 20 yıl **Havana**'da yaşıyan **Nobel ve Pulitzer  d ll **, Küba dostu Amerikalı gazeteci, yazar **Ernest Miller Hemingway**'in buradayken yaşıad ğı veya sıklıkla gittiğı yerler bugün **Küba**'nın turistik yerleri arasında sayılıyor. Bu yerler; **Küba**'ya ilk gelişlerinde **511 numaralı odasında** kaldığı **Ambos Mundos Oteli**, **Havana**'da genellikle yemeklerini yediğı **Bodeguita del Medio**,   kisini   tiğı **Floridita Bar** ile **Havana** yakınlarında **San Francisco de Paula**'daki müze-evi **Finca Vigia** ve sık sık balık tutmaya gittiğı **Coj mar köyü** olarak özetlenebilir.^[1]

1922 yılında genç bir gazeteci olarak ** stanbul**'a da gelen ve bir ay kadar kalan **Hemingway**, o döneme ait izlenimlerini ** şgal  stanbul'u** ve ** ki Dünya Savaşı**ndan **Mektuplar** kitabında anlatır.

Hemingway ilki **1928** yılında ailesiyle olmak üzere birçok kez gelir **Küba**'ya. Adeta bir ayağı **Havana**'dadır.

1939'da **Küba**'ya yerleşmek üzere geldiğinde ise ilk eşinden ayrılmak üzere.  nce her zaman kaldığı **Ambos Mundos Oteli**'ne yerleşir.

Burada Amerikalı savaş muhabiri ikinci eşiy le evlenen **Hemingway**; **1940**'da **Havana** yakınında, **San Francisco de Paula**'da bir çiftlik satın alıp orada yaşamaya başlar. En  nl  eserlerinden olan ve İspanyol   savaşını anlattığı ** anlar Kimin   in  alıyor**'u burada tamamlar.

Hemingway'in üçüncü eşi de bir gazetecidir. **1946**'da Küba'da evlenen çift, devrimin gerçekleştiğı **1959**'a kadar hayatlarını bu ülkede s rd r rl r.

Hemingway en ünlü eseri olan **Yaşı  Adam ve Deniz** adlı kısa romanını bu dönemde yazar. Kitap **1952**'de yayınlanır ve çok beğenilir.

Usta yazar, edebiyat dünyasının en prestijli  d llerinden **Pulitzer**'i **1953**'te, **Nobel**'i **1954**'te alır. Devrim'den sonra da **Küba**'ya gidip gelmeye devam eden **Hemingway**; devrimcilerin Amerikan varlıklarını devletleştirmeye başlamasıyla bu ülkeden ayrılarak ABD'ye kesin dönüş yapar. Ancak kendi ülkesinde de huzur bulamayacaktır.

1950'lerin ikinci yarısında itibaren alkolün de etkisiyle ruh ve fizik sağılığı bozulmaya başlayan ve giderek k t leş n **Hemingway**'in sonu oldukça trajiktir; **1961** yılında av silahıyla intihar ettiğinde **62 yaşındadır** (30 yıl önce babası da intihar etmiştir!).

Fidel Castro'nun *“Onun kadar güzel bir roman okumadım”* dediğı bilinen **Yaşı  Adam ve Deniz**'de; yaşı  bir K bal  balıkçının açık denizde önce yakalamak istediğı dev bir kılıç balığıyla, sonra avını kapmak isteyen köpek balıklarıyla mücadelesi üzerinden şartlar ne olursa olsun yaşamak   in mücadele mesajı veren **Hemingway**, bu düşüncelerini milyonlarca okura aktarmış ama ne yazık ki kendine anlatamamıştır.

Yolu **Havana**'ya düşen hemen hiç kimse yoktur ki bir kez olsun **Bodeguita del Medio**'da veya **Floridita Bar**'da **Hemingway**'in anısına bir bardak **mojito** ya da **daiquiri**   mesin!

1999, **2007** ve **2025**'te olmak üzere    kez gittiğim **Havana**; giderek daha çok turistikleşirken **Hemingway**'in me nları da bundan nasibini almıştı.

Tekrar tekrar  alınan **Comandante Che Guevara** şarkılarının adeta bir oyun havası olarak dinlenilmesi gibi **Hemingway**'in de ruhu terk etmişti bu ünlü me nları.

Havana'daki son gecemizdi.

Floridita'da saatler ilerlemişti.

  ilen romların da etkisiyle olsa gerek   eri giren ihtiyarı geç fark etmiştim.

- **Hemingway**’in **Havana**’nın 15 km kadar güneydoğusundaki **San Fransisco de Paula** kasabasında; 20 yıl yaşadığı çiftlik evi “**Finca Vigia**” müze olarak korunuyor. İçine girilemeyen, ancak içinin dışarıdan görülmesine izin verilen müze evde -pencerelerinden görüldüğü kadarıyla- kütüphanesi, masası, daktilosu ve savaş muhabiriyken giydiği üniforması gibi bazı özel eşyaları ile bahçedeki sundurmanın altında **Pilar** adlı yatı sergileniyor. Yatın hemen önünde dört köpeğinin mezarları dikkat çekiyor.

- **Havana**’nın 10 km kadar doğusundaki küçük balıkçı köyü **Cojimar**’da; **Hemingway**’in ölümünden sonra balıkçıların teknelerinin pervanelerini eritip yaptırdıkları rivayet edilen büstü ve **Nobel ödülünü** balıkçılarla kutladığı **La Teraezza** adlı yerel restoran ziyaret ediliyor. İnternette güzel fotoğraflarına rastlayacağınız; köydeki kışla binasının duvarına çizilmiş **Castro** ve **Hemingway**’in birlikte duvar resmi ise zamanla silinmiş, artık yok.

Bir yerlerden tanıyordum sanki. Bundan emindim.

Hayır, Hemingway değildi gelen ama onun hayat verdiği karakterlerden başkası da değildi.

Boş bir masaya oturdu, ihtiyar. Bir şişe rom söyledi.

Gözümü o masadan ayıramıyordum.

İlk bir iki bardağı tek başına içti.

Güzel içiyordu. Kendinden emin bir hali vardı.

Daha fazla bekleyemedim, kalktım masasına gittim. Sonra başka masalardan da gelenler oldu.

Hiç kimse konuşmuyordu.

Sanki konuşmak yasaktı.

Bardaklar boşaldıkça dolduruluyor, şişeler boşaldıkça yenileri isteniyordu.

Arada bir “salud”^[1] sesleri duyuluyordu o kadar.

Müzik de çoktan susmuştu.

Sadece gözler konuşuyordu.

Bardaki, dünyanın her tarafından gelmiş her yaştan Hemingway hayranlarının gözleriyle, Hemingway’in hayat verdiği ihtiyar balıkçının gözleri.

Sessiz sohbetimiz geç saatlere kadar devam eti.

Unutulmaz bir geceydi.

Önce ihtiyar kalktı masadan, geldiği gibi sessizce.

Ertesi sabah erkenden balığa çıkacaktı.

Denizde kendisini çok zor iki gün ve iki gece bekliyordu.

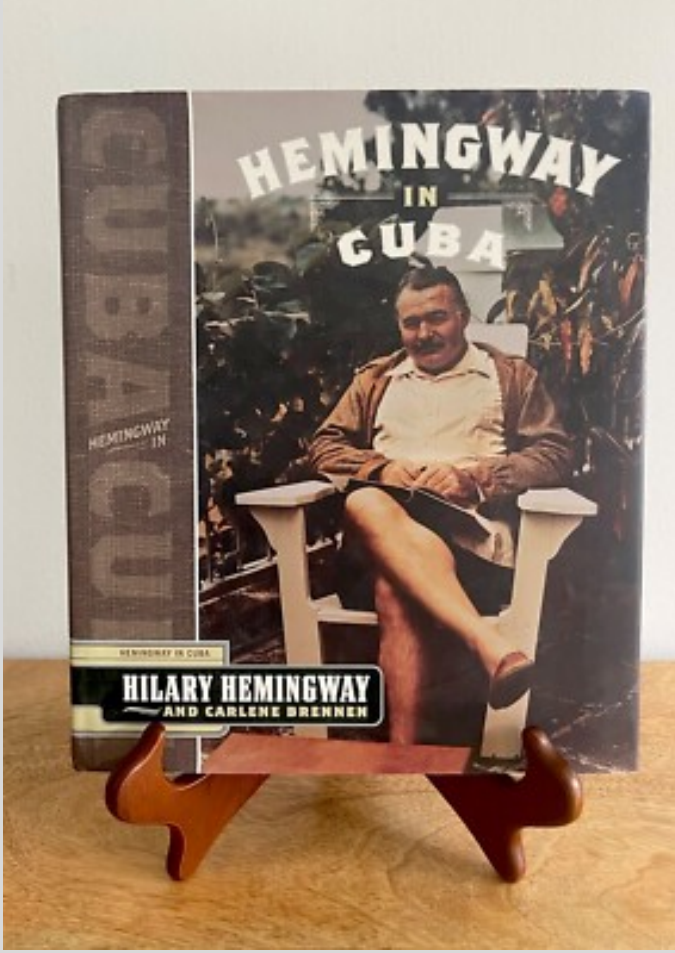
^[1] İspanyolca: Şerefe

Meraklısına notlar:

- **Eski Havana**’da, “**Calle Obispo No. 153**” adresindeki **Ambos Mundos Oteli**’nin merdivenleri dar ve dik, asansörü küçük olduğu ve çoğunlukla çalışmadığı için kalabalık turist gruplarınca tercih edilmiyor. Bireysel olarak çıkanlar; beşinci katın koridorlarına asılmış birçok **Hemingway** fotoğrafının arasından geçtikten sonra odasının kapısından yazarın yatağını, masasını (üzerindeki daktilosunu, gözlüğünü, kalemini) ve camekânlı bar dolabını görebilirler.

- **Hemingway**’in favori mekânlarından; **Eski Havana**’da, “**Calle Obispo No. 557**” adresindeki **Floridita**’nın **daiquiri** adlı kokteyli meşhur. Rom, şeker, yeşil limon ve buzla yapılan **daiquirinin** -*üstadın da tercih ettiği*- şekersiz versiyonu “**Papa’s Special**” olarak adlandırılıyor. **Hemingway**’in buradaki lakabı **Papa** (Baba). Yolunuz, **Floridita**’ya düşerse **Baba**’nın bar taburelerinden birinde otururken canlandırıldığı heykeliyle fotoğraf çektirmeyi unutmayın.

- Eski Havana'da, "Calle Empedrado No. 207" adresindeki **Bodeguita del Medio**; bugün de Havana'nın en popüler mekânlarından biri. İki katlı restoranın alt katı girişteki küçük bar bölümünden ve iç içe yemek odalarından oluşuyor. Üst katta daha çok turist gruplarına hizmet eden ve o da çok büyük olmayan bir salon bulunuyor. Duvarlarının merdivenler dahil neredeyse tamamını **Hemingway**'in ve burada yemek yemiş ünlülerin fotoğraflarının, boşta kalan yerleri ise gelen turistlerin el yazılarının doldurduğu **Bodeguita del Medio**'nun **mojitası** meşhur.

Orijinali 2024 yılında Kitapyurdu tarafından yayımlanan *Edebiyat Coğrafyasında Seyahat* adlı kitabımda yer alan bu yazı, bir önceki Küba gezimde yazılmış, son gezide güncellenmiştir.

Küba'nın bende bıraktığı izlenim, dört kelimedede özetlenebilir: adanmışlık, onur, işbirliği ve dayanışma🌟.

Bu dört kavram, yaşamın dokusuna öylesine işlemiş ki, sanki insanlar **modern dünyanın unuttuğu / topluca unuttuğumuz / unutturulan bir ahlakı, bir inceliği** soluyor. Dünyaya meydan okuyan küçük bir adada hayat, yoksulluğun gölgesinde değil; onurun, sabrın ve inancın ışığında sürüyor, adeta yaşayan bir alegori gibi...

Zamanın yükünü sabırla omuzlayan derviş nesillerin ardından, süreç uzadıkça ağırlığı daha da artan yükün devredildiği genç bir nesil... Ülkenin gidişatına nasıl yön verecek, bunu yalnızca zaman gösterecek. Ama **bugünün Kübası**, insan olmanın asli anlamını hatırlatıyor kanımca😊.

Kendisine ikram edilen şekerin/sakızın karşısında bir çocuğun verdiği *-pek de alışık olmadığımız-* hayranlık uyandıran tepkisi, minnet dolu gülümsemesindeki o zarafet, içi göz kamaştıran torbadan bir tanecik alıp yerini zarifçe diğer arkadaşına bırakması... **“para”** isteyen birinin kendine verilen parayı **“bu çok fazla”** diyerek geri iade etmek istediği sırada gözlerinde beliren, insanın içinde sızı büyüten o onurlu ifade... Küçücük bir çocuğun, kendi dilini bile bilmeyen bir büyüğümüzle kurduğu empatik bağ... Tüm bu anlara şahitliğimde **“Biz nerede yanlış yaptık?”** sorusu defalarca yankılandı zihnimde. İnsanlığın özünü; o çocuğun nezaketinde, o adamın onurunda bulanlardanım, o **“öz”** ü unutanlardan olmama direnciyle🙏.

Biz modernliği; vitrinlerde, ölçüsüz özgürlükte ararken, belki de insanın en saf halini yitirmişiz. Modernlik demişken, **“modern olmak”** nedir sahiden? Kuru kemiklerin üstünü örten derileriyle, bir umutla peşin sıra gelen yardım isteyen birine acıyarak bakmak mıdır ya da onu azarlamak mı? Yoksa onun gözlerinin derinliğinde kendi kırılğanlığını görebilmek, o ekmeği paylaşmak mı? Nedir modernlik... dürüst bir dilenci mi yoksa gerçeği perdeleyen bir kalabalık mı? Sence nedir?

Her saniyesi çocuğa/kadına tecavüz, taciz haberleriyle ve popüler kültür dayatmalarıyla geçerken şahane sahteliklerle dopdolu **modern (!) ömrümüz**, zihnimde oluşan yüzlerce sorunun cevabını kendi sessizliğinde verdi Küba 🤍.

Orada hayat, sade ama bir o kadar dolu, çok zor ama onurlu. Bizim **“modern”** dediğimiz yaşamın içinde kaybolan insanlığımız, orada hala dimdik ayakta. İnsanlar, azla yetinmeyi değil, azla da insan kalabilmeyi öğrenmiş. Ve şimdi artık benim gönlümde **Küba**, salt bir ülke değil, modernliğin gürültüsünde kaybolan insanlığımızı hatırlatan bir vicdan durağı.

Saygılarımla...

TEŞEKKÜRLER

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ EĞİTİM DESTEĞİ PROJESİNE EKİM AYINDA KATKI VERENLERE TEŞEKKÜRLER.

Ahmet Antmen	800,00	Feride Severcan	5.000,00	Mustafa Karaboğa	1.000,00
Ayfer Erkal	500,00	Funda Sırakaya	200,00	N.Güler Göçmen	500,00
Ayşe Özkaya	4.500,00	Gül Arslan	100,00	Nekiye Çelik	500,00
Ayşen Hanım Göksu	1.500,00	H.Gülsüm Arifoğlu	600,00	Nuran Güçlübacak	500,00
Berna Şener	200,00	Halil Bilgiç	100,00	Özlem-Namık Aksoy	1.500,00
Berrin Uçkun	3.000,00	Handan Avunduk	400,00	Rasim Yıldırım anısına	750,00
Beyhan Zülaloğlu	4.000,00	Handan Durukan	200,00	Seğmen A Blok Bahçe Grubu	1.500,00
Birgül Demirtaş	750,00	İlyas Yilgör anısına	10.000,00	Serpil Kaymaz	1.500,00
Bülent Gültekin Akınoğlu	1.000,00	İsmet Yılmaz Anısına	300,00	Sirke- Bener Özgürgan	2.000,00
E.Ferhan Sabuncuoğlu	200,00	Keziban Ateş	300,00	Şule Aktuna	2.000,00
Emine Yamaç	5.000,00	Leyla Yıldırım Anısına	750,00	Ülkü Oğuz	1.500,00
Emir Candaş Sevinç	1.000,00	Leyla Yıldırım anısına	750,00	Y.Ayşe Dirican	750,00
Ertan Doğanuş	500,00	Melahat Önal	1.000,00	Yusuf Konmaz	1.000,00
F.Yeşim Suyadal	5.000,00	Meltem Ergün	500,00	Yücel Yıldırım anısına	750,00
Fatma Sud	270,00	Mualla Duman	100,00	Zehra Kıracı	400,00

EKİM AYINDA AİDAT ÖDEMESİ YAPAN ÜYELERİMİZE TEŞEKKÜRLER

Ayhan Karakoç	Gülfidan Aksu	Özlem Aksoy
Ayşe Karadağ	Gülşen Bektaş Kızıllan	Rakibe Güneuy
Bedia Söylemez	Hatice Çağlar	Refika Toprak
Berfu Çınar	Havva Duran	Rifat Örnek
Birgül Demirtaş	Mahmut Temizyürek	Sadi Türkay
Birsel Berik	Mehmet Ertürk	Seher Yeşim Şafak
Cengiz Çelik	Mehmet Sarıöz	Selma Oğuzkan
Derya Hoşcan	Nebahat Sungur	Suzan Demirel
Derya Şengün	Nilgün Gökçe	Suzan Yazgan
Emine Birsan Ersöz	Nurgül Çankaya	Tülay Süleymanlar
Emine Zeytinoğlu	Oğuzhan Esat Kama	Ülkü Hamurculu
Esen Deniz Çetinel	Orçun Çolak	Volkan Arslan
Fatma Sud	Ömer Macit Kumul	Yasemin Sönmez
Gönülden Avcı	Özgen Aktaş	Zeynel Alver
Gülşen Sever	Özlem Göçmen	

Üyelik kartlarınızı derneğimizden alabilirsiniz. Üyelik aidatlarınızı ve her türlü bağışınızı makbuz karşılığında derneğimize ödeyebilir veya aşağıdaki hesap numarasına gönderebilirsiniz.

T.İş Bankası Ankara Çukurambar Şubesi 4379 – 0001560
IBAN NO: TR73 0006 4000 0014 3790 0015 60

EKİM AYINDA DERNEĞİMİZE BAĞIŞ YAPANLARA TEŞEKKÜRLER

Çiğdem İşçi	Ömer Macit Kumul
Dilek Yıldız	Serap Çınar
Emre Aktuna	Şule Aktuna
Gülşen Bektaş Kızıllan	Tülay Süleymanlar
Hatice Atakol	Zehra Kıracı
Melih Taner Arın	Zühre Elif Er
N.Güler Göçmen	

BAŞKENT MOBİL MARKET
SALI GÜNLERİ HİZMET VERMEYE DEVAM EDİYOR!

10.30-17.30 SAATLERİ ARASINDA
MUHTARLIK ÖNÜNDE.

- SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ (PEYNİR-TEREYAĞI-AYRAN-YOĞURT) - YUMURTA
- ET ÜRÜNLERİ (KUŞBAŞI ET-KÖFTE-TAVUK ÇEŞİTLERİ SUCUK PASTIRMA KAVURMA)
- KİLER GRUBU (ERİŞTE MAKARNA SALÇA ÇAY VS)
- BAKLİYAT ÜRÜNLERİ

HALK EKMEK BÜFEMİZ AÇILDI.
EKMEK ÇEŞİTLERİ DIŞINDA DA ONLİNE
BAŞKENT MARKETTEN SİPARİŞ
VEREREK ÜRÜNLERİNİZİ ÜCRETSİZ BU
BÜFEDEN ALABİLİRSİNİZ.

EV YAPIMI

ELMA SİRKEİ

₺125

AYVA SİRKEİ

₺75

Bağış
karşılığında
dernekten
alabilirsiniz

www.cigdemim.org.tr
0312 2852047

HER AN ÇOCUKLAR VE SOKAK
HAYVANLARI YOLA ÇIKABİLİR!

✦ **LÜTFEN HIZ
YAPMAYALIM!** ✦

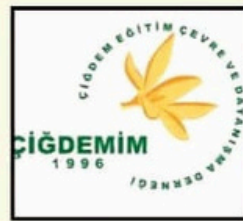

YOLLAR YARIŞ PİSTİ OLMASIN!

TRT SANATÇILARI GÜLİZ VE AZİZ ÇAĞATAY İLE "AGAD" ÇİĞDEMİM POP KOROSU

**Geçtiğimiz sezonu muhteşem bir konserle
tamamlayan koromuz yeni sezonuna 7
Ekim Salı günü 19.00 da başlıyor.
Ve yeni koristlerini bekliyor...**

www.cigdemim.org.tr 0312 285 20 47

**HEP BİRLİKTE
TİYATROYA GİDİYORUZ**

Yas, sevgi, direniş ve tarih. Bosna'dan
sahneye taşınan insanlık dramı.

**8 Kasım
2025, Cts.
20.00**

SEVDALİNKÂ - BURSA DT
Yazan Ayşe Kulin
Oyunlaştıran Özlem Saraç Özcan
Yöneten Filiz Alpgezmen

Küçük Tiyatro

Biletler Balkon önden iki sıradır,
Gidiş-Dönüş servis dahil 170 TL.
Üyelere 160 TL.
Servisler dernek önünden 19.15'de
kalkacaktır.

+16 yaş sınırı
vardır

www.cigdemim.org.tr
0312 2852047 0530 6609583

[f](#) [in](#) [t](#) [ig](#) [v](#) [e](#)

/cigdemimderneği

**HEP BİRLİKTE
TİYATROYA GİDİYORUZ**

Yas, sevgi, direniş ve tarih. Bosna'dan
sahneye taşınan insanlık dramı.

**8 Kasım
2025, Cts.
20.00**

SEVDALİNKÂ - BURSA DT
Yazan Ayşe Kulin
Oyunlaştıran Özlem Saraç Özcan
Yöneten Filiz Alpgezmen

Küçük Tiyatro

Biletler Balkon önden iki sıradır,
Gidiş-Dönüş servis dahil 170 TL.
Üyelere 160 TL.
Servisler dernek önünden 19.15'de
kalkacaktır.

+16 yaş sınırı
vardır

www.cigdemim.org.tr
0312 2852047 0530 6609583

[f](#) [in](#) [t](#) [ig](#) [v](#) [e](#)

/cigdemimderneği

**HEP BİRLİKTE
TİYATROYA GİDİYORUZ**

Yas, sevgi, direniş ve tarih. Bosna'dan
sahneye taşınan insanlık dramı.

**15 Kasım
2025, Cts.
20.00**

**İŞİLTİLİ HAŞERAT
İSTANBUL DT**
Yazan Philip Ridley
Çeviren H. Can Utku
Yöneten Emre Basalak

Küçük Tiyatro

Gidiş-Dönüş servis dahil 250 TL. Üyelere 240 TL.
Servisler dernek önünden 19.15'de kalkacaktır.

www.cigdemim.org.tr
0312 2852047 - 0530 6609583

[f](#) [in](#) [t](#) [ig](#) [v](#) [e](#)

/cigdemimderneği

"SANATSIZ KALAN BİR MİLLETİN, HAYAT
DAMARLARINDAN BİRİ KOPMUŞ DEMEKTİR."
Mustafa Kemal Atatürk

**HEP BİRLİKTE
TİYATROYA GİDİYORUZ**

Yas, sevgi, direniş ve tarih. Bosna'dan
sahneye taşınan insanlık dramı.

**22 Kasım 2025
Cumartesi
20.00**

**MARILYN
VENÜS'ÜN SON GECESİ -
ANKARA DT**
Yazan Nazlı Eray
Oyunlaştıran Cenk Türkkan
Rejisor A. Sabri Özmener

Pursaklar Sahnesi

Gidiş-Dönüş servis dahil 250 TL. Üyelere 240 TL.
Servisler dernek önünden 18.45'de kalkacaktır.

www.cigdemim.org.tr
0312 2852047 - 0530 6609583

[f](#) [in](#) [t](#) [ig](#) [v](#) [e](#)

/cigdemimderneği

"SANATSIZ KALAN BİR MİLLETİN, HAYAT
DAMARLARINDAN BİRİ KOPMUŞ DEMEKTİR."
Mustafa Kemal Atatürk

ÜYE DANIŞMA ve YENİ ÜYE UYUM TOPLANTISI (ORYANTASYON)

Yeni üye olanlara derneğimizi ve çalışmalarımızı anlatmak, mekanlarımızı tanıtmak, projelerimiz hakkında bilgilendirmek ve tüm üyelerimizin görüş ve önerilerini alıp onları dinlemek amacıyla düzenlediğimiz toplantıya davetlisiniz.

**19 KASIM 2025
ÇARŞAMBA 19.00**

**Hasan Ali Yücel Çankaya Evi, İsmail Hakkı
Tonguç Salonu**

www.cigdemim.org.tr
0312 285 20 47

**GÖNÜLLÜ
ÇALIŞMA
VİCDANIN
OKULUDUR** CHE GUEVARA

EL VE ÜRETİCİ PAZARI

30 Kasım 2025
Pazar

12.00-17.00 Arasında
DERNEK BAHÇESİ

www.cigdemim.org.tr @cigdemimdernegi 0312 2852047
Çiğdem Mah. 1551.Cadde No:14-A Çankaya-Ankara

"Dünyanın her tarafında öğretmenler
insan topluluğunun
en fedakar ve saygıdeğer unsurlarıdır."

K. Atatürk

Tüm Öğretmenlerimizin
Öğretmenler Gününü Kutlarız...

Çiğdemim Derneği

**KÜTÜPHANEDE
YAZARLARLA
SÖYLEŞİYORUZ!**

**Toplumsal Cinsiyet
Eşitliği Farkındalık
günleri
(Turuncu Günler)**

"TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ VE EDEBİYAT"

Hatice GÜNDAY
Yazar

**22 Kasım 2025
Cumartesi
15.00**

**Çiğdemim Oğuz Tansel Semt
Kütüphanesi
Çiğdem Mah. 1551.Cadde
Can Yücel Parkı İçi**

**Toplumsal cinsiyet eşitliği
~~kadınlar içindir.~~**

**Toplumsal cinsiyet eşitliği
~~erkekler içindir.~~**

**Toplumsal cinsiyet eşitliği
herkes içindir.**

YEDİGÖLLER DOĞA GEZİSİ

- Kapankaya Seyir terası
- Anıtçam, İncegöl, Sazlıgöl,
- Kurugöl, Büyükgöl Terasları,
- Nazlıgöl, Seringöl, Deringöl,
- Şelale, Dilek Çeşmesi,
- Gülenkayalar

2.000 TL.
Üyelere 1.950 TL.

1 KASIM 2025
Cumartesi 07.00

Özel araçla ulaşım, Araçta Kahvaltılık Sandviç ve içecek ikramları, Öğle yemeği (Yarım ekmek arası sucuk/köfte, salata, meşrubat ve çay), Milli Park Giriş Ücretleri, Esanka Tur acenta refakati, tüm çevre gezileri ve rehberlik hizmetleri.

EDİRNE - KIRKLARELİ - TEKİRDAĞ TRAKYA GEZİSİ

- KARAAĞAÇ – PAZAR KULE SINIR KAPISI
- SAĞLIK MÜZESİ - KARAAĞAÇ TREN İSTASYONU – LOZAN ANITI
- II. BEYAZIT KULLİYESİ - SARAYIÇI
- SELİMİYE CAMİİ VE BEDESTENİ
- İĞNEADA - İSTRANCA ORMANLARI
- DUPNİSA MAĞARASI - LİMANKÖY
- MERT GÖLÜ
- SUBASAR (LONGOZ ORMANLARI)
- ATATÜRK EVİ – YAYLA MAHALLESİ
- TEKİRDAĞ – NAMIK KEMAL EVİ

**07 - 09 KASIM
2025**
2 GECE, 3 GÜN
HAREKET: 06 KASIM 2025
PERŞEMBE GECE 21:30

10.050 TL. Üyelere 10.000 TL.

Özel araçla ulaşım, kahvaltı (3- ilk gün restaurantta serpme diğer günler otelimizde), akşam yemeği (2 - otelimizde), Kaya Palas otelde konaklama(2), TÜRSAB seyahat sigortası, Esanka Tur acenta refakati, Mili Park giriş ücretleri, tüm çevre gezileri ve rehberlik hizmetleri.

ÇİĞDEMİM SINEMA TOPLULUĞU

BANGLADEŞ'TE ÜRETİLDİ

Yönetmen Rubaiyat Hossain

Senarist Rubaiyat Hossain, Philippe Barrière

Oyuncular: Rikita Shimu, Novera Rahman, Parvin Paru

26 Kasım 2025
Çarşamba, 19.30

ÇANKAYA BELEDİYESİ, HASAN ALİ YÜCEL ÇANKAYA EVİ
İSMAİL HAKKI TONGUÇ SALONU
ÇİĞDEM MAH. 1551.CADDE CAN YÜCEL PARKI İÇİ

www.cigdemim.org.tr
0312 2852047

**Toplumsal Cinsiyet
Eşitliği Farkındalık
günleri
(Turuncu Günler)**

“

İyi bir filmin kusurları olması gerekir.
Hayat gibi, insanlar gibi.

Federico Fellini

ÇİĞDEMİM TÜRK HALK MÜZİĞİ KOROSU

TRT ANKARA RADYOSU, HALK MÜZİĞİ SES SANATÇISI VE KORO
ŞEFİ SERBÜLENT YASUN YÖNETİMİNDEKİ, ÇİĞDEMİM THM
KOROMUZ, YENİ DÖNEM ÇALIŞMALARINA 4 EKİM CUMARTESİ
GÜNÜ BAŞLIYOR.

Çalışmalar cumartesi günleri 11.00-13.00 saatleri arasında yapılacaktır.
Koromuza katılmak isteyen müzikseverler kayıt için derneğimizi
arayabilirler.

www.cigdemim.org.tr 0312 2852047

ÇİĞDEMİM YAD TÜRK SANAT MÜZİĞİ KOROSU

TRT Sanatçısı "**AZİZ ÇAĞATAY**" yönetimindeki
koromuz yeni dönem çalışmalarına 5 Ekim'de başlıyor.
Katılmak isteyen müzikseverleri pazar günleri
16.00-18.00 saatleri arasında bekliyoruz.

Ayrıntılı bilgi ve kayıt için
www.cigdemim.org.tr - 0312 2852047

Çiğdem Eğitim, Çevre ve Dayanışma Derneği (ÇİĞDEMİM DERNEĞİ)

MİSYONUMUZ (ÖZGÖREVİMİZ)

Mahalleli olma kültürünü yaygınlaştırarak; mahalle sakinlerinin yaşam kalitesini yükseltmek ve karar alma süreçlerinde etkili olmak

VİZYONUMUZ (ÜLKÜMÜZ)

Mahalleli olma ve dayanışma kültürünün etkin olduğu, bölgesel ve ulusal karar alma süreçlerinde etkili olan, yaşam alanlarıyla farklı özellikteki bireylerin (yaş, cinsiyet, engelli)mutlu olduğu bir mahalle olmak.

Mahalleli olmak demek; Mahalleli olma ruhuyla (dayanışma, birlikte yapma, hareket etme ve iyi komşuluk), örgütlü yapıyla, tüm karar süreçlerine dâhil olmak, mahallesinin yaşam kalitesini yükseltirken otoritelere ve diğer örgütlenmelere yardımcı olmak

DEĞERLERİMİZ

Şeffaf : Dernek, karar ve uygulamaları ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi paylaşır.

Gönüllü: Derneğin tüm çalışmaları gönüllülük esasına dayanır.

Dayanışmacı: Dernek, uygulamalarında; çevreye ve toplumsal olaylara duyarlı, yardımsever, paylaşımcı ve özverili bir yaklaşım sergiler.

Önyargısız : Dernek tüm uygulamalarında önyargısız davranır. Farklı fikir, görüş ve önerilere açıktır.

Bağımsız ve tarafsız : Dernek, Cumhuriyetin kuruluş değerleri ve Atatürk ilke, devrimleriyle çelişmemek kaydıyla farklı siyasi görüşlere eşit mesafede durur.

Katılımcı : Dernek, kararlarını katılımcılık anlayışı (ilgili tüm taraflar, kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar vb.) ve uzlaşa ile alır. Misyon, vizyon ve değerleri doğrultusunda toplumsal karar alma mekanizmalarına katılır. Mahalleyi ilgilendiren her konudaki kapsamlı çalışmayı, ortak anlayış, işbölümü, yetki ve sorumlulukları belirleyip kabul gördükten sonra yurttaşlık bilinci ile ele alır.

Öncü : Dernek örnek uygulamaları ile toplumda ve çevresinde öncü bir rol üstlenir.

Öğrenen Bir Organizasyon: Değişim ve gelişime açıktır, bunun için tüm fırsatları değerlendirir.